

KK:n HALLINTONEUVOSTON v:n 1964 PÖYTÄKIRJOJEN
REKISTERI

Kokous-
aika

Sivu n

Edustajakokous

23. -		
24. 5.	KK:n 48. edustajakokouksen pöytäkirja	5
24. 2.	Edustajakokouksen ohjelma	10
24. 2.	Edustajakokousalustus	18
18. 4.	Edustajakokousalustus	19
18. 4.	Rochdale-ansiomerkkien jako	33
23. 5.	Edustajakokousjärjestelyjä	34
23. 5.	Seuraavan edustajakokouksen paikka	34
23. 5.	Rochdale-ansiomerkkiasia	44
30. 8.	Seuraavan edustajakokouksen aika ja paikka	44
30. 8.	Edustajakokousalustus	58
14. 12.	Edustajakokousalustukset	

Hallintoneuvosto

24. 2.	Kokouksen avaus ja laillisuuden toteaminen	1
24. 2.	Hallintoneuvoston lausunto tilintarkastajien kertomuk- sesta	4
24. 2.	Hallintoneuvoston paikkojen jakaantuminen osuus- kauppaliittoittain	7
18. 4.	Kokouksen avaus ja laillisuuden toteaminen	17
23. 5.	Kokouksen avaus ja laillisuuden toteaminen	33
23. 5.	Kokouksen avaus ja laillisuuden toteaminen	37
23. 5.	Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vaali	37
23. 5.	Sihteerin ottaminen	38
23. 5.	Pöytäkirjan tarkastajien vaali	38
23. 5.	Hallintoneuvoston asettamien tilientarkkailijoiden vaali	41
30. 8.	Kokouksen avaus ja laillisuuden toteaminen	49
14. 12.	Kokouksen avaus ja laillisuuden toteaminen	

Johtokunta

24. 2.	Johtokunnan vuosikertomus	1
24. 2.	Johtokunnan pöytäkirjat	14

Kokous- aika		Sivu
18. 4.	Johtokunnan pöytäkirjat	31
23. 5.	Johtokunnan pöytäkirjat	34
23. 5.	Johtokunnan täydentäminen toimikaudeksi 1964 ...	39
14. 12.	Johtokunnan jäsenten palkkiot vuodeksi 1965	50
14. 12.	Johtokunnan jäsenten vaali vuodeksi 1965	50
14. 12.	Johtokunnan pöytäkirjat	65

KK:n talous

24. 2.	Tilinpäätös ja tilintarkastajien kertomus	2
24. 2.	Esitys edustajakokoukselle KK:n vuosimaksusta ...	7
24. 2.	Oy Tesvisio Ab:n osakkeiden myynti	8
24. 2.	Eläkkeiden tarkistaminen	10
24. 2.	Palkka-asioita	13
18. 4.	Kuluttajan vaihtosivujen hinta ja tilausmaksu	27
18. 4.	Lahjoitusasioita	29
18. 4.	Strömsin kiinteistökaupan hyväksyminen	30
30. 8.	Väli tilintarkastuspöytäkirja	42
30. 8.	KK:n julkaisujen tilausmaksut vuodeksi 1965	42
14. 12.	Väli tilintarkastuspöytäkirja	50
14. 12.	Kiinnityksen ottaminen Strömsin kiinteistöihin ja lainan ottaminen Rakennusalan työeläkekassalta	53
14. 12.	Eläkeasioita	54
14. 12.	KK:n tulo- ja menoarvio vuodelle 1965	56
14. 12.	Palkka-asioita	65

Osuuskauppakoulun Säätiö

Henkilöasioita

23. 5.	Tri Väinö Tannerin huomioiminen edustajakokouksessa	39
14. 12.	Toiminimen kirjoittamisoikeuksia	54

Suhteet kotimaisiin järjestöihin ja julkisiin viranomaisiin

24. 2.	Edustajakokouksen kotimaiset kutsuvieraat	5
24. 2.	Edustus OTK:n osuuskuntakokouksessa	5
24. 2.	Edustus Henki- ja Vahinkovakuutusyhtiö Kansan yhtiö-	

Kokous- aika		Sivu
	kokouksissa	6
24. 2.	Edustus Eläkekassa Tuen vuosikokouksessa	6
24. 2.	Edustus Työehtoliiton jäsenkokouksessa	6
30. 8.	KK:n osallistuminen Hotelli- ja ravintolaopistosää- tiöön	46
30. 8.	Julkilausuman antaminen hallituksen hinta- ym. pää- töksistä	47

Suhteet ulkomaisiin järjestöihin

24. 2.	Edustajakokouksen ulkomaiset kutsuvieraat	5
--------	---	---

KK:n jäsenosuusliikkeet

24. 2.	Selostus osuusliikkeiden toiminnasta	13
30. 8.	Selostus osuusliikkeiden toiminnasta	48

NM-toiminta

14. 12.	KK:n NM-toimikunnan puheenjohtajan ja jäsenten palk- kiot ja vaali vuodeksi 1965	52
---------	---	----

Osuuskauppaliitot

14. 12.	Osuuskauppaliittojen kokoukset vuonna 1965	52
---------	--	----

Asuntoneuvosto

14. 12.	Asuntoneuvoston jäsenten palkkiot vuodeksi 1965	51
14. 12.	Asuntoneuvoston jäsenten vaali vuodeksi 1965	51

KK:n organisaatio ja sisäisiä asioita

18. 4.	Konsumentien päätoimittajan nimittäminen	21
18. 4.	Selostus KK:n toiminnasta	22
30. 8.	Selostus KK:n toiminnasta	42
14. 12.	Sosiaalisen ohjesäännön muuttaminen	53

Kokous-
aika

Sivu

14. 12. Organisaatioasioita 55

Pöytäkirja KULUTUSOSUUSKUNTIEN KESKUS-
LIITTO (KK) r.y:n 48. edustajakokouksesta, mi-
joka pidettiin Helsingissä Kauppakorkeakoulus-
sa toukokuun 23.-24. päivänä 1964 alkaen en-
simmäisenä kokouspäivänä kello 10.00.

Km
Kokouksen osanottajiksi ilmoittautui 110 jäsen- l
järjestöjen äänioikeutettua edustajaa, 352 vara-
ja lisäedustajaa sekä 25 kutsuvierasta, jotka
kaikki on lueteltu tähän pöytäkirjaan liitettä-
vässä osanottajaluettelossa (liite 1). Muiksi
osanottajiksi ilmoittautui 138 keskusjärjestö-
jen ja osuusliikkeiden toimihenkilöä sekä muuta se-
osuuskauppaväkeä ynnä 10 sanomalehdistön ö
edustajaa. Kaiken kaikkiaan osanottajiksi il- i
moittautui 635 henkilöä.

1. §

Edustajakokouksen avaus

Viipurin Työväen Soittajat johtajanaan Matti Poutanen esitti Jean Sibeliuksen le
Alla marcian sekä Philip Sousan Semper fidelis'in.

Puheenjohtajan paikalle asettui hallintoneuvoston puheenjohtaja lakit. tri
Väinö Tanner, joka hallintoneuvoston ja johtokunnan puolesta avasi
48. edustajakokouksen (liite 2).

2. §

Edustajakokouksen laillisuuden vahvistaminen

Puheenjohtaja Tanner ilmoitti, että

kokouksesta on ilmoitettu Kuluttajassa n:oissa 16 ja 17-18 huhtikuun
16. ja 23. päivänä ja Konsumentenissa n:oissa 3 huhtikuun 20. päi-
vänä (liitteet 3-4),

kiertokirje, joka sisälsi edustajakokouskutsun, lähetettiin KK:n
jäsenosuusliikkeille huhtikuun 21. päivänä (liite 5),

edustajakokoukselle annettavat hallintoneuvoston esitykset lähetettiin jäsenliikkeille huhtikuun 21. päivänä (liite 6),

KK:n johtokunnan vuosikertomus vuodelta 1963 lähetettiin KK:n jäsenosuusliikkeille huhtikuun 21. päivänä.

Kun edustajakokous täten oli kutsuttu koolle KK:n sääntöjen 20. §:n 1. kohdan ja 19. §:n 2. kohdan mukaisesti, edustajakokous keskustelutta yksimielisesti totesi kokouksen laillisesti kokoonkutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

3. §

Edustajavaltuuksien vahvistaminen

KK:n sihteeri Pekka Kuoppala esitti KK:n johtokunnan edustajavalta-
kirjojen tarkastuksesta edustajakokoukselle antaman lausunnon (liite 7).

Edustajakokous hyväksyi keskustelutta yksimielisesti lausunnon ja vahvis-
ti edustajavaltuudet.

4. §

Edustajakokouksen puheenjohtajien ja virkailijoiden vaali

Hallintoneuvoston puheenjohtaja Tanner: Edustajakokouksen työjärjes-
tyksen 3. §:n mukaan kokouksen avaajan toimiessa puheenjohtajana kokouk-
selle valitaan vähintään kaksi puheenjohtajaa ja kaksi sihteerinä, neljä
ääntenlaskijaa, joista yksi kokoonkutsujaksi, kaksi pöytäkirjan tarkastajaa
ja viisihenkinen kansliatoimikunta.

a) Puheenjohtajien vaali

Puheenjohtaja Tanner: Hallintoneuvosto ehdottaa yksimielisesti, että
kokoukselle valittaisiin kolme puheenjohtajaa ja että puheenjohtajiksi va-
littaisiin Alli Lahtinen Kotkasta, Lauri Orell Turusta ja Väinö Tanner Hel-
singistä.

Edustajakokous keskustelutta yksimielisesti hyväksyi esityksen.

b) Sihteerien vaali

Puheenjohtaja Tanner: Hallintoneuvosto ehdottaa, että edustajakokouk-

selle valittaisiin kolme sihteerinä ja että sihteeriksi valittaisiin KK:n toimi-
henkilöt Pekka Kuoppala, Aarno Varheenmaa ja Onni Peltonen.

Edustajakokous keskustelutta yksimielisesti hyväksyi esityksen.

Puheenjohtaja ilmoitti edelleen, että sanomalehtisihteeriksi on kutsuttu KK:n
toimihenkilö Pertti Tuominen ja pikakirjoittajaksi OTK:n toimihenkilö Joel
Matinsalo.

c) Ääntenlaskijain vaali

Puheenjohtaja Tanner: Hallintoneuvosto ehdottaa, että kokoukselle va-
littaisiin neljä ääntenlaskijaa ja että näiksi valittaisiin Eino Kantanen Mikke-
listä, Frans Söderling Hämeenlinnasta, Björn Stén Taalintehtaalta ja Väinö
Lasanen Oulusta. Ääntenlaskijain kokoonkutsujaksi ehdotetaan valittavaksi
Eino Kantanen.

Edustajakokous keskustelutta yksimielisesti hyväksyi esityksen.

d) Pöytäkirjantarkastajien vaali

Puheenjohtaja Tanner: Hallintoneuvosto ehdottaa, että kokoukselle va-
littaisiin kolme pöytäkirjantarkastajaa ja että näiksi valittaisiin Veikko Helle
Vihdistä, Kalle Jyly Forssasta ja Pentti Liedes Iistä.

Edustajakokous keskustelutta yksimielisesti hyväksyi esityksen.

e) Kansliatoimikunnan vaali

Puheenjohtaja Tanner: Työjärjestyksen mukaan kuuluu KK:n sihteeri
itseoikeutettuna jäsenenä ja kokoonkutsujana kansliatoimikuntaan, johon
työjärjestyksen mukaan kuuluu lisäksi neljä muuta jäsentä. Hallintoneuvos-
to ehdottaa, että kansliatoimikunnan muiksi jäseniksi valittaisiin Uuno
Laakso Hyvinkäältä, A.J. Salminen Imatralta, Esko Järvinen Kemistä ja
Hannes Tauriainen Kajaanista.

Edustajakokous keskustelutta yksimielisesti hyväksyi esityksen.

f) Edustajakokouksen ohjelman vahvistaminen

Puheenjohtaja Tanner: Kokouksen esityslista on julkaistu esitysvihon si-
vuilla 3 ja 4 (liite 6). Hallintoneuvosto ehdottaa, että esitysvihossa oleva
esityslista hyväksyttäisiin.

Edustajakokous keskustelutta yksimielisesti hyväksyi esityksen.

g) Edustajakokouksen työskentelyajat

Puheenjohtaja Tanner: Hallintoneuvosto ehdottaa, että edustajakokous työskentelisi seuraavan aikajon mukaan:

Lauantaina toukokuun 23. päivänä

Kokous	klo	10 - 12
Aamiaistauko		12 - 14
Kokous		14 - 18

Sunnuntaina toukokuun 24. päivänä

Kokous	klo	10
Rochdale-ansiomerkkien jako		10
Alustus		11
Aamiaistauko		12 - 14
Kokous jatkuu		14

Edustajakokous keskustelutta yksimielisesti hyväksyi esityksen.

h) Kutsuvieraiden tervehdykset

Puheenjohtaja Tanner esitteli kutsuvieraat, jotka on lueteltu ohien liitetyssä osanottajaluettelossa, ilmoittaen, että kotimaisten kutsuvieraiden tervehdykset ja ulkomaisten kutsuvieraiden suomennot tervehdykset on painettu erilliseen vihkoseen (liite 8) ja pantu edustajien asiakirjasalkkuihin.

Valtiohallan tervehdyksen esitti ministeri Olavi J. Mattila. Kansainvälisen Osuustoimintaliiton tervehdyksen esitti sen keskuksomitean jäsen Reidar Haugen Norjasta, joka puhui myös ulkomaisten vieraiden puolesta.

Puheenjohtajaksi siirtyi maisteri Alli Lahtinen.

5. §

Johtokunnan vuosi- ja tilikertomus

Pääjohtaja Jorma Jalava esitteli johtokunnan vuosi- ja tilikertomuk-

sen vuodelta 1963 (liite 9).

Vuosikertomuksesta käytiin yleiskeskustelu, minkä jälkeen se yksityiskoh-
taisessa käsittelyssä yksimielisesti hyväksyttiin.

6. §

Tilinpäätöksen vahvistaminen

Puheenjohtaja Lahtinen esitteli johtokunnan tilikertomuksen vuodelta 1963 sekä tilintarkastajien ja hallintoneuvoston sen johdosta antamat lausun-
not (liitteet 10-13).

Edustajakokous päätti keskustelutta yksimielisesti tilintarkastajien ja hal-
lintonneuvoston antamien lausuntojen perusteella vahvistaa KK:n tilinpäätök-
sen vuodelta 1963 sekä myöntää asianomaisille tilivelvollisille vastuuvapau-
den.

Edelleen edustajakokous päätti keskustelutta yksimielisesti hyväksyä Hel-
singin Asuntokeskuskunta Hakalle KK:n omistamasta Strömsin tilasta myy-
dyn alueen kauppahinnan, 2 696 000 mk, kirjauksen käyttörahastoon sekä
sen, että käyttörahastosta on kirjattu maksetuksi veroja 160 000 mk.

7. §

Ylijäämän käyttäminen

Puheenjohtaja Lahtinen esitteli johtokunnan esityksen vuoden 1963 yli-
jäämän käyttämisestä, joka esitys oli seuraava:

Ylijäämästä, joka on	11 242,-
menee sääntöjen 12. §:n mukaan vararahastoon puolet eli ..	5 621,-
Jäännös	5 621,-
sekä tulostilillä oleva	869,91
eli yhteensä	6 490,91
=====	

on edustajakokouksen käytettävissä sääntöjen 12. §:n edellyt-
tämällä tavalla.

Jäännöksen johtokunta ehdottaa käytettäväksi seuraavalla tavalla:

Vararahastoon lisäksi	4 379,-
Jätetään tulostilille	2 111,91
	6 490,91
=====	

Jos johtokunnan ehdotus ylijäämän käyttämisestä hyväksytään, KK:n rahat tulevat olemaan seuraavat:

Vararahasto	1 380 000,-
Käyttörahas- to	2 711 000,-
	4 091 000,-
	=====

Puheenjohtaja Lahtinen totesi, että tilintarkastajat ovat puoltaneet johtokunnan ylijäämänkäyttöehdotusta.

Edustajakokous keskustelutta yksimielisesti päätti tilintarkastajien lausunnon perusteella, että vuoden 1963 ylijäämä käytetään johtokunnan ehdottamalla tavalla.

8. §

KK:n vuosimaksun määrääminen

Pääjohtaja Jalava ilmoitti hallintoneuvoston ja johtokunnan ehdottavan,

että KK:n vuosimaksu vuodelta 1965 määrättäisiin osuusliikkeiltä 70 penniksi jäseneltä,

että OTK maksaisi yhtä suuren jäsenmaksun kuin osuusliikkeet yhteensä,

että Henki- ja Palo-Kansan yhteinen vuosimaksu olisi viisitoista sadalta osuusliikkeiden yhteenlasketusta vuosimaksusta ja

että Helsingin Hakan vuosimaksu olisi 100 mk.

Edustajakokous keskustelutta yksimielisesti päätti vahvistaa vuodeksi 1965 KK:n vuosimaksun ehdotuksen mukaisesti.

9. §

Hallintoneuvoston puheenjohtajan ja jäsenten palkkiot

Puheenjohtaja Lahtinen ilmoitti, että hallintoneuvoston jäsenten palkkio on ollut 45 mk kokoukselta sekä päiväraha matka- ja kokouspäiviltä 50 mk. Niille jäsenille, jotka menettävät kokouksen johdosta päiväansionsa, maksetaan lisäksi 50 %:n erikoiskorotus päivärahalle. Matkakulut korvataan I luokan rautatie- ja laivataksan mukaan. Hallintoneuvoston pu-

heenjohtajan erikoispalkkio on ollut 200 mk kuukaudelta. Johtokunta ehdottaa, että hallintoneuvoston puheenjohtajan ja jäsenten kokouspalkkiot ja päivärahat pidettäisiin ennallaan.

Edustajakokous keskustelutta yksimielisesti päätti vahvistaa palkkiot esityksen mukaisesti.

Tilintarkastajien palkkiot

Puheenjohtaja Lahtinen ilmoitti, että tilintarkastajille on maksettu kertakaikkisena palkkiona 420 mk vuodessa sekä päivärahaa matka- ja tarkastuspäiviltä 50 mk. Hallintoneuvoston asettamille tarkastajille on maksettu sama palkkio kuin vuositolintarkastajille. KH-tilintarkastajien palkkio on maksettu laskun mukaan. Hallintoneuvosto ehdottaa, että tilintarkastajien palkkiot ja päivärahat pidettäisiin ennallaan.

Edustajakokous päätti keskustelutta yksimielisesti vahvistaa tilintarkastajien palkkiot ehdotuksen mukaisesti.

10. §

Hallintoneuvoston jäsenten valitseminen toimikaudeksi 1964-1967

Puheenjohtaja Lahtinen ilmoitti, että KK:n sääntöjen 21. §:n 2. kohdan mukaan hallintoneuvoston toimikausi päättyy edustajakokouksessa 1964, joten edustajakokouksen on valittava jäsenet hallintoneuvostoon seuraavaksi toimikaudeksi, vv:ksi 1964-1967.

Maaliskuussa 1964 pidetyt osuuskauppaliittojen kokoukset ovat asettaneet ehdokkaat hallintoneuvostoon.

Pääjohtaja Jalava ilmoitti, että KK:n sääntöjen mukaan valitaan kustakin osuuskauppaliitosta hallintoneuvostoon niin monta jäsentä kuin edustajakokous osuuskauppaliittoihin kuuluvien kulutusosuuskuntien jäsenmäärää perusteena pitäen päättää, jokaisesta liitosta kuitenkin vähintään yksi. Ennen kuin edustajakokous valitsee hallintoneuvoston, sen on tehtävä päätös paikkojen jakaantumisesta osuuskauppaliitoittain. Vanhan tavan mukaan paikkojen jakaantuminen osuuskauppaliitoittain tarkistetaan aina kuuden vuoden väliajoin ja tänä vuonna tämä tarkistus on jälleen suoritettava. Vuoden vaihteen jäsentilaston mukaan pysyisi hallintoneuvoston paikkojen jakaantuminen osuuskauppaliitoittain muutoin entisellään, mutta Varsinais-

Suomen osuuskauppaliitto menettäisi yhden paikan ja Uudenmaan osuuskauppaliitto saisi yhden paikan lisää. Uudeltamaalta olisi siis valittava seitsemän jäsentä ja Varsinais-Suomesta yksi jäsen.

Johtokunta ja hallintoneuvosto käsittelevät asian ja totesivat, että kehitys jatkuvasti kulkee siihen suuntaan, että Uudenmaan osuuskauppaliiton jäsenmäärä kasvaa suhteellisesti eniten, koska suuri osa maan väestön lisäyksestä tulee Uudenmaan osuuskauppaliiton alueelle. Vaikka Uudenmaan osuuskauppaliiton osuutta olisikin puhtaan suhteellisuusperiaatteen mukaan lisättävä, johtokunta ja hallintoneuvosto kuitenkin yksimielisesti ehdottavat edustajakokoukselle, että hallintoneuvoston jäsenten jakaantuminen eri osuuskauppaliittojen kesken pidettäisiin ennallaan. KK:n säännöt eivät täsmällisesti määrittele paikkojen jakaantumista osuuskauppaliittojen kesken, ja tällainen päätös voidaan sääntöjen estämättä tehdä. Osuuskauppaliitot ovat jo asettaneet ehdokkaat hallintoneuvostoon siltä pohjalta, että paikkajako pysyy ennallaan.

Edustajakokous päätti keskustelutta yksimielisesti vahvistaa hallintoneuvoston jäsenten paikkajacen ehdotuksen mukaisesti.

Edustaja Lempi Lehto Helsingistä esitti edustaja Valdemar Heinströmin Karjaalta kannattamana, että hallintoneuvostoon valittaisiin

Paavo Heinimo Helsingistä
Mauno Koivisto Helsingistä
Yrjö Tossava Hyvinkäältä
Valo Tähti Urjalasta
Väinö Hellman Porista
Valdemar Sandelin Tampereelta
Yrjö Hakala Kemijärveltä
Arvi Sinipaasi Äänekoskelta
Ossi Tikkanen Tohmajärveltä
Viljo Virtanen Savonlinnasta
Jouko Piirainen Kouvolasta
Yrjö Ranta Lauritsalasta
Aarne Välimäki Tampereelta, OTK:n nimeämänä edustajana
Erkki Luoto Jyväskylästä, Kansa-yhtiöiden nimeämänä edustajana

Edustaja Lauri Orell Turusta esitti edustaja Pentti Liedeksen Iistä kannattamana, että hallintoneuvostoon valittaisiin

Johannes Alanne Järvenpäästä
Aarne Hulkkonen Helsingistä
Eero Sainio Helsingistä
Toivo Saarinen Aurasta

Pertti Rapio Kyröskoskelta
Eino Pendolin Vaasasta
Reino Kiiiskinen Oulusta
Matti Roiha Kajaanista

Puheenjohtaja totesi, että kun ehdokkaita on juuri valittava määrä ja kun jäsenet hallintoneuvostoon on valittava osuuskauppaliittojen ja keskusjärjestöjen ehdottamista henkilöistä, edellä mainitut henkilöt yksimielisesti ovat tulleet valituiksi hallintoneuvoston jäseniksi toimikaudeksi 1964-1967.

11. §

Tilintarkastajien vaali vuoden 1965 tilejä tarkastamaan

Puheenjohtaja Lahtinen ilmoitti, että varsinaisina tilintarkastajina ovat olleet Viljo Sievinen Kotkasta, Onni Hiltunen Helsingistä, Kalle Vuorinen Valkeakoskelta ja Matias Lindstedt Turusta sekä KH-tilintarkastajana J.A. Lahdenperä.

Edustaja Lempi Lehto Helsingistä esitti edustaja Valdemar Heinströmin Karjaalta kannattamana, että varsinaisiksi tilintarkastajiksi valittaisiin Viljo Sievinen Kotkasta, Armas Laitila Helsingistä, Kalle Vuorinen Valkeakoskelta sekä KH-tilintarkastaja J.A. Lahdenperä.

Edustaja Väinö Lasanen Oulusta esitti edustaja Adam Malmin Kotkasta kannattamana, että varsinaiseksi tilintarkastajaksi valittaisiin Matias Lindstedt Turusta.

Edustajakokous päätti yksimielisesti valita keskusliiton tilejä vuodelta 1965 tarkastamaan Keskuskauppakamarin hyväksymäksi tilintarkastajaksi J.A. Lahdenperän sekä muiksi Viljo Sievisen Kotkasta, Armas Laitilan Helsingistä, Kalle Vuorisen Valkeakoskelta ja Matias Lindstedtin Turusta.

Puheenjohtaja Lahtinen ilmoitti edelleen, että KH-tilintarkastaja J.A. Lahdenperän varamiehenä on ollut hänen toimistonsa Widenius, Sederholm & Someri Oy:n määräämä henkilö sekä muina August Valta Helsingistä, Kosti Paasio Salosta, Kalle Valasma Järvenpäästä ja Oskari Järviaho Suonenjoelta.

Edustaja Lempi Lehto Helsingistä esitti edustaja Valdemar Heinströmin Karjaalta kannattamana, että varatilintarkastajiksi valittaisiin Lahdenperän varamieheksi Widenius, Sederholm & Someri Oy:n määräämä sekä August Valta Helsingistä, Kosti Paasio Salosta ja Kalle Valasma Jär-

venpäästä.

Edustaja Väinö Lasanen Oulusta esitti edustaja Adam Malmin Kotkasta kannattamana, että varatilintarkastajaksi valittaisiin Oskari Järviaho Suonenjoelta.

Edustajakokous päätti yksimielisesti valita varatilintarkastajiksi Lahdenperän varamieheksi Widenius, Sederholm & Someri Oy:n määräämän ja muiksi August Vallan Helsingistä, Kosti Paasion Salosta, Kalle Valasman Järvenpäästä ja Oskari Järviahon Suonenjoelta.

Ensimmäinen kokouspäivä päättyi kello 16.00.

+

Toinen kokouspäivä 24.5.1964. Kokous alkoi kello 10.00.

12. §

Rochdale-ansiomerkkien jako

Viipurin Työväen Soittajat johtajanaan Matti Poutanen soitti Heino Kasken Ges-duuri preludin.

Hallintoneuvoston puheenjohtaja Väinö Tanner suoritti hallintoneuvoston myöntämien Rochdale-ansiomerkkien jaon seuraaville henkilöille:

Akseli Häyrinen
Asser Jalo
Aarne Kallio
Yrjö Kangasaho
Matti Kauranen
Reino Kiiskinen
Hannes Kirkinen
Elsa Kolinen
Urho Koskinen
Esko Kunnas
Armas Laitila
Otto Liimatainen
Matias Lindstedt

Adam Malm
Väinö Nygård
Toivo Paananen
Mikko Pohja
L.H. Pulkki
Yrjö Ranta
Elis Saarinen
Kalle Salomäki
Olavi Salonen
Jalmari Taurén
Kalle Valasma
Oskari Viljanen

Rouva Elsa Kolinen Tampereelta esitti merkkien saajien kiitokset.

Kokousyleisön noustua seisaalleen puhui edellisenä kokouspäivänä valitun hallintoneuvoston keskuudestaan valitsema uusi puheenjohtaja Paavo Heinimo KK:n hallintoneuvostosta ja KK:n toiminnasta poisjäävälle Väinö Tannerille sekä luovutti hänelle hopealaattaan upotetun Rochdale-ansiomerkin ilmoittaen KK:n hallintoneuvoston päättäneen edellisenä päivänä lahjoittaa Kansan Sivistysrahaston yhteydessä olevaan Väinö Tannerin rahastoon 30 000 mk.

Väinö Tanner puhui kiittäen saamastaan huomionosoituksesta ja toivottaen osuuskauppaliikkeelle parhaita menestystä.

Soittokunta soitti Työväenmarssin.

13. §

Alustus "Henkilökunta ja sen kehittäminen"

Koulutuspäällikkö Aimo Hautaniemi esitteli hallintoneuvoston toimeksiannosta yhdessä rehtori Eero Vuoriston kanssa laatimansa alustuksen sekä hallintoneuvoston sen johdosta esittämät ponnet (liite 6, ss. 8-10).

Pääjohtaja Jorma Jalava ilmoitti hallintoneuvoston ehdottavan, että edustajakokous samalla päättäisi lähettää valtioneuvostolle kirjelmän koulutuskysymyksistä (liite 14).

Edustaja Väinö Lasanen Oulusta käyttämän puheenvuoron jälkeen edustajakokous päätti yksimielisesti hyväksyä ponnet hallintoneuvoston esittämässä muodossa sekä lähettää valtioneuvostolle hallintoneuvoston esittä-

män kirjelmän.

14. §

Seuraavan edustajakokouksen paikka

Pääjohtaja Jorma Jalava ilmoitti johtokunnan ja hallintoneuvoston ehdottavan, että seuraava edustajakokous pidettäisiin Savonlinnassa.

Edustajakokous päätti yksimielisesti keskustelutta, että vuoden 1965 edustajakokous pidetään Savonlinnassa.

15. §

Edustajakokouksen päättäminen

Puheenjohtaja Lauri Orell lausui kokouksen päättäjäissanat.

Kokous päättyi kello 11.55.

Vakuudeksi:

Väinö Tanner

Elis Lehtinen Lauri Orell

Puheenjohtajat

Pekka Kuoppala Aimo Hautaniemi

Sihteerit

Edellä olevan pöytäkirjan olemme tänään tarkastaneet ja todenneet sen oikein laadituksi.

Vihdissä heinäkuun 27 päivänä 1964 Forssassa heinäkuun 31 päivänä 1964

Väinö Tanner

Kalle Jyly

Liissä elokuun 18 päivänä 1964

Pertti Linder

KK:n HALLINTONEUVOSTON kokous Helsingissä, hallintoneuvoston huoneistossa, Mikonkatu 17:ssä helmikuun 24. päivänä 1964.

Suoritetussa nimenhuudossa todettiin läsnä-oleviksi seuraavat hallintoneuvoston jäsenet: Väinö Tanner puheenjohtajana, Johannes Alanne, Yrjö Hakala, Väinö Hellman, Aarne Hulkkonen, Reino Kiiskinen, Erkki Luoto, Eino Pendolin, Jouko Piirainen, Yrjö Ranta, Pertti Rapio, Matti Roiha, Toivo Saarinen, Eero Sainio, Valdemar Sandelin, Arvi Sinipääsi, Ossi Tikkanen, Yrjö Tossava, Valo Tähti, Viljo Virtanen ja Aarne Välimäki eli 21 hallintoneuvoston jäsentä.

Läsnä olivat myös KK:n johtokunnan jäsenet Jorma Jalava, Paavo Heinimo, Gunnar Henriksson, K. L. Kulo, Veikko Kuoppala, Tyyne Paasivuori, Kalervo Peitsalo, Eino Roine ja Uno Takki sekä KK:n toimihenkilöt Pekka Kuoppala sihteerinä, Lennart Kivi, Aaro Haapio, Martti Larni sekä 16. §:n aikana Eero Vuoristo ja Aimo Hautaniemi.

1. §

Kokouksen avaus ja laillisuuden toteaminen

Hallintoneuvoston puheenjohtaja Väinö Tanner totesi, että kokouskutsu oli lähetetty hallintoneuvoston jäsenille KK:n sääntöjen 22. §:n 2. kohdan mukaisesti kirjatussa kirjeessä joulukuun 30. päivänä 1963 (liite 1) eli vähintään säädetty 7 päivää ennen kokousta sekä että sääntöjen 22. §:n 2. kohdan mukainen riittävä määrä jäseniä oli saapunut kokoukseen.

Puheenjohtaja näin ollen totesi, että kokous on sääntöjen mukaisessa järjestyksessä kutsuttu koolle ja laillinen päättämään esityslistalla olevista asioista.

2. §

Johtokunnan vuosikertomus

Pekka Kuoppala ilmoitti, että vuosikertomus on lähetetty liuskoina

hallintoneuvoston jäsenille kokouskutsun mukana. Vuosikertomus on laadittu aikaisempaa tapaa noudattaen siten, että se jakaantuu kolmeen osaan: ensimmäisenä on yleinen taloudellinen katsaus, toisena kansainväliset osuustoiminnalliset järjestöt ja kolmantena varsinainen KK:n toiminta. Taloudellisen katsauksen on laatinut Kansan Markkinatutkimuslaitoksen varaesimies, tri Pentti Viita ja muut osat on laadittu sihteeristössä. Vuosikertomus ei vielä tässä vaiheessa ole lopullisessa muodossaan, koska kaikkia tietoja ja numeroita ei vielä ole käytettävissä. Samoin siihen joudutaan vielä tekemään eräitä muutoksia ja korjauksia. Johtokunta ehdottaa, että vuosikertomus vietäisiin osuuskäppäliittojen sekä edustajakokouksen käsiteltäväksi.

Hallintoneuvosto hyväksyi esityksen keskustelutta.

3. §

Tilinpäätös ja tilintarkastajien kertomus

Jalava ilmoitti, että tilinpäätös on jaettu monisteena hallintoneuvoston jäsenille (liite 2). KK:n tilinpäätös poikkeaa jonkin verran aikaisemmista. Tämä johtuu lähinnä siitä, että KK myi Helsingin Hakalle Strömsistä maa-alueen ja sai siitä myyntituloja 2 696 000 mk. Tämä on kirjattu omaisuustaseen vastaavaa-puolelle tilisaamisiin henkilötilille sekä vastattavaa-puolelle omiin pääomiin käyttörahastoon. Käyttörahastosta on kirjattu maksetuksi veroja 160 000 mk. Tästä kirjauksesta on ilmoitettu aikaisemmin, että se olisi 200 000 mk, mutta tilinpäätösperusteita harkittaessa päädyttiin siihen, että 160 000 mk on sopiva summa. Johtokunta esittää, että hallintoneuvosto päättäisi esittää edustajakokoukselle näiden rahastosiirtojen ja kirjausten hyväksymistä.

KK:n liikevaihto kehittyi viime vuonna sangen tyydyttävästi. Virallinen liikevaihto oli 21 845 000 mk, missä on lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna 6 682 000 mk eli 44.4 %. Tosiasiassa ei näin suurta liikevaihdon lisäystä saavutettu viime vuonna. Lisäys johtuu aikaisemmasta piilevästä liikevaihdon insinööriosaston kohdalla. Insinööriosaston kohdalla oli liikevaihto 7 187 000 mk, kun se vuotta aikaisemmin oli 1 778 000 mk. Nousu oli siis 304.2 %, mikä johtuu siitä, että monet työt, jotka oli todellisuudessa tehty jo vuoden 1962 puolella, saatiin selvitettyksi loppuun vuonna 1963 ja tulivat veroviranomaisten suosituksen mukaan vasta tällöin kirjatuiksi. Liikevaihto tulee kuluvana vuonna pienemään, koska tällä hetkellä ei ole meneillään sellaisia suurempia töitä, jotka pitäisivät liikevaihdon tasaisena. Insinööriosaston keskeneräiset rakennustyöt eivät sisällä liikevaihtoon, vaan ne kirjataan vasta sen jälkeen, kun työt valmistuvat. Vuonna 1965 tulee liikevaihto jälleen olemaan suurempi sen vuoksi, että Helsingin Yliopistosairaalan talousrakennustyö valmistuu silloin. Liikevaihdon

kehitys eri osastojen kohdalla oli viime vuonna seuraava (liite 3).

Omaisuuksien loppusumma kasvoi melko huomattavasti eli vuotta aikaisemmasta 13 mmk:sta 16.5 mmk:aan, joten lisäys oli lähes 3.7 mmk. Tämä johtuu lähinnä Strömsin alueen myyntituloista. Henkilötilillä ovat tilisaamiset jäsenosuuksilikeiltä suuremmat kuin vuotta aikaisemmin. Niissä on 443 000 mk:n lisäys. OTK:lta on saamista 284 000 mk, kun edellisenä vuonna meillä oli OTK:lle velkaa 423 000 mk. Myös insinööriosaston rakentavan jaoston keskeneräisten töiden summa on 309 000 suurempi kuin edellisenä vuonna. Näiden keskeneräisten töiden kokonaismäärä oli 2 972 325 mk. Poistojen määrä nousi n. 138 000 mk ja olivat kaikkiaan 639 000 mk. Poistojen näin suuri kasvu johtuu käyttöomaisuuden hankinnoista, lähinnä metalliteostehtaalle ja Helsingin Yliopistollisen Keskussairaalan talousrakennuksen työmaalle.

Vastattavien puolella lyhytaikainen luotto kasvoi 850 000 mk. Suurin lisäys on henkilötilin kotimaisten tilivelkojen kohdalla, 1 mmk, mikä johtuu keskeneräisistä rakennuksista. Kansa-yhtiöiltä saatiin lainaa 600 000 mk, mutta samalla on vanhoja lainoja lyhennetty.

Muutoin tilinpäätös laadittu samoilla perusteilla kuin aikaisemmin. Myös hinnoitteluperusteet ovat samat kuin ennen. Kaikki lain sallimat poistot on tehty. Kustannukset ovat toisaalta nousseet huomattavasti ja nousu johtuu etupäässä palkkakustannusten kohoamisesta. Kuluttajan tappio oli 3 315 mk, mitä on pidettävä varsin pienenä. Näin edulliseen tulokseen päätyminen aiheutuu suurelta osalta viime kevään postilakosta, jonka johdosta viisi numeroa jäi ilmestymättä. Tämä luonnollisesti aiheutti myös vähennystä tulopuolella, mutta kuitenkin enemmän menopuolella.

Johtokunta ehdottaa ylijäämän käytettäväksi seuraavasti:

Ylijäämästä, joka on	11 242,-
menee sääntöjen 12. §:n mukaan vararahastoon puolet eli ..	5 621,-
Jäännös	5 621,-
sekä tulostilillä oleva	869,91
eli yhteensä	6 490,91
	=====

on edustajakokouksen käytettävissä sääntöjen 12. §:n edellyttämällä tavalla.

Jäännöksen johtokunta ehdottaa käytettäväksi seuraavalla tavalla:

Vararahastoon lisäksi	4 379,-
Käyttörahastoon	-
Jätetään tulostilille	2 111,91
	6 490,91
	=====

Jos johtokunnan ehdotus ylijäämän käyttämisestä hyväksytään, KK:n rahat tulevat olemaan seuraavat:

Vararahasto	1 380 000, -
Käyttörahas- to	2 711 000, -
	4 091 000, -
	=====

Johtokunta ehdottaa, että tilinpäätös esitettäisiin edustajakokoukselle vahvistettavaksi samoin kuin verojen kirjaaminen käyttörahas-
tosta ja ehdotus ylijäämän käyttämisestä.

Pekka Kuoppala luki tilintarkastajien kertomuksen tilien tarkastuksesta (liite 4).

Tanner esitteli pääpiirteissään tilintarkastuksen yhteydessä laaditun pöytäkirjan.

Hallintoneuvosto hyväksyi johtokunnan esitykset keskustelutta sekä päätti hyväksyä KK:n tilinpäätöksen esitettäväksi edustajakokoukselle.

4. §

Hallintoneuvoston lausunto edellisestä

Tanner esitti, että hallintoneuvosto päättäisi antaa edustajakokoukselle tilintarkastajien lausunnon johdosta seuraavan lausunnon:

HALLINTONEUVOSTON LAUSUNTO

Hallintoneuvosto on tarkastanut KK:n johtokunnan vuosi- ja tilikertomuksen vuodelta 1963 sekä johtokunnan esityksen ylijäämän käyttämisestä. Saatuaan tiedon tilintarkastajien lausunnosta hallintoneuvosto jättää KK:n sääntöjen 23. §:n 9. kohdan mukaisesti vuosi- ja tilikertomuksen sekä tilintarkastajien lausunnon edustajakokouksen käsiteltäväksi. Samalla hallintoneuvosto ilmoittaa yhtyvän-
sä johtokunnan ehdotukseen ylijäämän käyttämisestä.

Hallintoneuvosto on valittu kolmivuotiskaudeksi 1961-1964, joten edustajakokouksessa on hallintoneuvostoon valittava uudet jäsenet.

Helsingissä helmikuun 24. päivänä 1964

Hallintoneuvosto hyväksyi esityksen keskustelutta.

5. §

Edustajakokouksen ohjelma

Pekka Kuoppala ilmoitti johtokunnan ehdottavan, että edustajakokouksen ohjelma olisi seuraava (liite 5).

Hallintoneuvosto hyväksyi esityksen keskustelutta.

6. §

Edustajakokouksen kotimaiset kutsuvieraat

Pekka Kuoppala ilmoitti johtokunnan ehdottavan, että kutsu edustajakokoukseen lähetettäisiin seuraaville kotimaisille laitoksille ja järjestöille: Valtioneuvosto, Uudenmaan läänin maaherra, Helsingin kaupunki, Arava, SAK, SAJ, Työväen Sivistysliitto, Suomen Pienviljelijäin Liitto, Pienviljelijäin Liitto, Työväen Urheiluliitto, Työväen Urheiluseurojen Keskusliitto ja Osuustoimintainstituutti.

Hallintoneuvosto hyväksyi esityksen keskustelutta.

7. §

Edustajakokouksen ulkomaiset kutsuvieraat

Pekka Kuoppala ilmoitti johtokunnan ehdottavan, että kutsu edustajakokoukseen lähetettäisiin seuraaville ulkomaisille järjestöille: KOL, Englannin, Neuvostoliiton, Saksan, Belgian, Hollannin, Islannin, Itävallan, Sveitsin, Norjan, Ranskan, Ruotsin, Tanskan ja Tšekkoslovakian osuustoimintaliitot sekä Saksan, Englannin ja Skotlannin osuustukkukaupat. Ulkomaiset kutsuvieraat olisivat samat kuin ennen lukuun ottamatta sitä, että Central Cooperatives Inc., Yhdysvallat, jäisi pois ja uutena kutsuvieraana olisi Tšekkoslovakian osuustoimintaliitto.

Hallintoneuvosto hyväksyi esityksen keskustelutta.

8. §

Edustus OTK:n osuuskuntakokouksessa

Pekka Kuoppala ilmoitti johtokunnan ehdottavan, että KK:n edustajaksi

16

OTK:n osuuskuntakokoukseen nimettäisiin varsinaiseksi johtaja Veikko Kuoppala ja varalle johtokunnan jäsen K. L. Kulo.

Hallintoneuvosto hyväksyi esityksen keskustelutta.

9. §

Edustus Henki- ja Vahinkovakuutus-yhtiö Kansan yhtiökokouksissa

Pekka Kuoppala ilmoitti johtokunnan ehdottavan, että edustajaksi Kansa-yhtiöiden yhtiökokouksiin nimettäisiin varsinaiseksi KK:n sihteeri Pekka Kuoppala ja varalle hallintoneuvoston jäsen Johannes Alanne.

Hallintoneuvosto hyväksyi esityksen keskustelutta.

10. §

Edustus Eläkekassa Tuen vuosikokouksessa

Pekka Kuoppala ilmoitti johtokunnan ehdottavan, että edustajaksi Eläkekassa Tuen vuosikokoukseen nimettäisiin varsinaiseksi johtokunnan jäsen Eino Roine ja varalle johtokunnan jäsen Tyyne Paasivuori.

Hallintoneuvosto hyväksyi esityksen keskustelutta.

11. §

Edustus Työehtoliiton jäsenkokouksessa

Pekka Kuoppala ilmoitti johtokunnan ehdottavan, että edustajaksi Työehtoliiton vuosikokoukseen nimettäisiin varsinaiseksi varatuomari Aarno Varheenmaa ja varalle hallintoneuvoston jäsen Eero Sainio.

Hallintoneuvosto hyväksyi esityksen keskustelutta.

12. §

Esitys edustajakokoukselle KK:n vuosimaksusta

Jalava ilmoitti johtokunnan ehdottavan KK:n vuosimaksun pitämistä ennallaan vuonna 1965 eli

että KK:n vuosimaksu olisi 70 penniä osuusliikkeiden jäsentä kohti,

että OTK maksaisi yhtä suuren vuosimaksun kuin osuusliikkeet yhteensä,

että Kansa-yhtiöiden yhteinen vuosimaksu olisi 15 sadalta osuusliikkeiden yhteenlasketusta vuosimaksusta ja

että Helsingin Hakan vuosimaksu olisi 100 markkaa.

KK:n tämän vuoden toiminta on yritetty budjetoida mahdollisimman tarkoin ja toiminta näyttää tappiota budjetin mukaan 151 000 mk. Tällöin on otettu huomioon vain se palkkojen nousu, joka oli tiedossa vuoden vaihteessa. Se mitä nyt on tulossa, ei ole laskelmissa mukana, joten tulos tulee vielä heikkenemään. Hintakehitys, suoritettut verojärjestelyt sekä korkokustannusten pieneneminen tulee kuitenkin hieman tasoittamaan tilannetta. Osuusliikkeiden kannattavuus on kuitenkin vähintään yhtä kireä kuin KK:n, joten mitä vähemmän osuusliikkeitä rasitetaan, sen parempi.

Hallintoneuvosto hyväksyi esityksen keskustelutta.

13. §

Hallintoneuvoston paikkojen jakaantuminen osuuskauppaliittoittain

Pekka Kuoppala ilmoitti, että vanhan tavan mukaan hallintoneuvoston jäsenpaikkojen jakaantuminen osuuskauppaliittoittain tarkistetaan aina kuuden vuoden väliajoin. Viimeksi tarkistus suoritettiin v. 1958, joten jako pitäisi tarkistaa tänä vuonna hallintoneuvoston vaalin yhteydessä. Hallintoneuvoston jäsenille on jaettu moniste (liite 6), josta tarpeelliset tiedot käyvät selville. Tämän mukaan hallintoneuvoston paikkojen jakaantuminen osuuskauppaliittoittain pysyisi muutoin entisellään, mutta Varsinais-Suomen osuuskauppaliitto menettäisi yhden paikan ja Uudenmaan osuuskauppaliitto saisi yhden paikan lisää.

Johtokunnassa ei tällaista kehitystä pidetty suotavana, joskin todettiin, että

kehitys jatkuvasti kulkee siihen, että Uudenmaan osuuskauppaliiton jäsenmäärä kasvaa suhteellisesti eniten, koska suuri osa maan väestön lisäyksestä tulee Uudenmaan osuuskauppaliiton alueelle. Vaikka puhtaana suhteellisuusperiaatteen mukaan Uudenmaan osuuskauppaliiton osuutta olisi-kin lisättävä, johtokunta kuitenkin ehdottaa edustajakokoukselle esitettäväksi, että hallintoneuvoston jäsenten jakaantuminen eri osuuskauppaliittojen kesken pidettäisiin ennallaan. KK:n säännöt eivät täsmällisesti määrittele paikkojen jakaantumista osuuskauppaliittojen kesken. Sääntöjen mukaan edustajakokous osuuskauppaliittoihin kuuluvien kulutusosuuskuntien jäsenmäärää perusteena pitäen päättää, kuinka monta jäsentä kustakin osuuskauppaliitosta hallintoneuvostoon valitaan. Sääntöjen estämättä voidaan tällainen päätös siis tehdä.

Kiiskinen ilmoitti, että tällainen päätös ilmeisesti on paikallaan ja yhtyi johtokunnan esitykseen.

Hallintoneuvosto hyväksyi esityksen yksimielisesti.

14. §

Oy Tesvisio Ab:n osakkeiden myynti

Jalava ilmoitti, että kuten hallintoneuvoston jäsenet ehkä muistavatkin, KK liittyi osakkaana Oy Tesvisio Ab:hen ja osallistui myöhemmin osakepääoman korottamiseen. Alkuperäinen sijoitus oli 25 000 mk ja korotuksen yhteydessä se kaksinkertaistui, joten meidän sijoituksemme oli 50 000 mk koko osakepääoman ollessa 960 000 mk. Koko osakepääomasta oli 480 000 mk kantaosakkeita ja 480 000 mk etuoikeutettuja osakkeita. Etuoikeutettujen osakkeiden äänivalta oli pieni, mutta niille oli taattu tietty osinko. KK meni Tesvisioon mukaan samanaikaisesti Pellervo-Seuran kanssa. Tesvision toimintapohjaa pyrittiin silloin laajentamaan ja saamaan sen toimintaan mukaan yhä laajempia kansalaispiirejä. Mukaanmenoa esitettiin ensin Työväen Sivistysliitolle, mutta koska sillä ei ollut siihen mahdollisuuksia, pyyntö esitettiin KK:lle.

Tesvision toiminta oli kaiken aikaa vaikeata toimilupaa- ja kanavakysymysten ollessa avoimena. Viime vuoden puolivälin tienoilla toiminta yllättäen kääntyi tappiolliseen suuntaan. Tesvision osakkaina olivat Suomen Teknillinen Seura, Tekniikan Edistämissäätiö, Kauppakorkeakoulun ylioppilaskunta, Ekonomiliitto, Maa- ja vesitekniikan Tuki, Teknillisen Korkeakoulun ylioppilaskunta, Kauppakorkeakoulu, Amer-Tupakka Oy, Suomalainen Liikesivistysrahasto, KK ja Pellervo-Seura. Viime syksynä katsottiin osakasjärjestöjen keskuudessa, että toiminnan jatkaminen oli mahdotonta.

Sen vuoksi käytiin Yleisradion kanssa neuvotteluja osakekannan myymisestä Yleisradiolle ja tällainen kauppakirja allekirjoitettiin viime tammikuun 28. päivänä. Kauppahinta oli koko osakekannasta 6.5 mmk. Kauppahinnasta oli vähennettävä velat 2.4 mmk, minkä lisäksi Yleisradio sitoutui vuosittain luovuttamaan Tekniikan Edistämissäätiölle sen toiminnan tukemiseksi 50 000 mk. Tesvisio oli aikaisemmin luovuttanut Tekniikan Edistämissäätiölle määrätyn summan.

Kaikille osakkaille on sen jälkeen maksettu sijoitetun osakepääoman kaksinkertainen määrä, joten KK on saanut 100 000 mk. Nyt on Suomen Teknillisen Seuran taholta herätetty ajatus siitä, että perustettaisiin erityinen rahasto, ja se esittää, että Tesvision osakkaat päättäisivät perustaa Tekniikan Edistämissäätiöön taloudellista ja teknillistä tutkimusta edistävän erikoisrahaston. Tällä hetkellä on varoja jäljellä 1 919 000 mk, joka edellä olevan perusteella jaettaisiin kolmessa eri asteessa seuraavasti:

1. Teknillisen Korkeakoulun ja Kauppakorkeakoulun ylioppilaskunnat saavat osuutensa lyhentämättömänä. Kumpikin korporaatio tarvitse tällä hetkellä kipeästi rahaa rakennussuunnitelmiansa toteuttamiseen - asuntoja ylioppilaille.
2. Muut yhdeksän osakasta katsovat oikeaksi siirtää jäljelle jääneestä rahasta 1 mmk taloudellisen ja teknillisen tutkimuksen erikoisrahastoon edellytyksellä, että Tekniikan Edistämissäätiö sen jälkeen vastaa mahdollisista Teknillisen Korkeakoulun ja Tampereen Televisio-kerho r.y:n sekä korvausvaatimusten esittäjien mahdollisista korvauksista.
3. Jäljelle jäävä rahamäärä jaetaan osakkaille pääoman suhteessa.

Tämän mukaan menisi Teknillisen Korkeakoulun ja Kauppakorkeakoulun ylioppilaskunnille 345 000 mk, minkä siirron jälkeen olisi varoja jäljellä 1 574 000 mk. Rahastoon siirrettäisiin 1 mmk, joten osakkaille jäisi jaettavaksi vielä 574 000 mk eli n. 60 % sijoituksen nimellisarvosta. KK:lle tulisi näin ollen vielä n. 30 000 mk.

Asiaa on sen jälkeen pohdittu ja siitä on käyty neuvotteluja osakasjärjestöjen kesken. Pellervo-Seura on ilmoittanut periaatteessa hyväksyvänsä tällaisen järjestelyn; sitä vastoin Liikesivistysrahasto ei voi mennä tällaiseen järjestelyyn sääntöjensä vuoksi, mutta on valmis ottamaan sen omaksi rahastoksekseen. Kauppakorkeakoulu ei myöskään voi sellaista lahjoitusta tehdä.

Johtokunta on päättänyt esittämään, että kun KK on saanut oman sijoituksensa jo kaksinkertaisena, se voisi mennä tällaiseen järjestelyyn. KK on saanut tavallaan ansiotonta tuloa, joka ei ole aiheutunut sen omista toimenpi-

teistä. Johtokunta pyytää valtuuksia neuvotella asiasta edelleen, koska ei vielä tiedetä, mihin rahasto syntyy. Tällaiset väljät valtuudet ovat tarpeen sen vuoksi, että asia pitäisi joka tapauksessa saada ratkaisuun ennen hallintoneuvoston seuraavaa kokousta.

Välimäki ilmoitti olevansa valmis hyväksymään valtuuksien myöntämisen. Yhdyn siihen ajatukseen, että varat on syytä käyttää siihen tarkoitukseen, johon ne on alun perin ajateltukin.

Hallintoneuvosto hyväksyi esityksen yksimielisesti.

15. §

Eläkkeiden tarkistaminen

Jalava ilmoitti, että eläkkeet on ollut tapana tarkistaa kerran vuodessa. Tavan mukaan on alustavan valmistelutyön suorittanut keskusjärjestöjen ja Elannon yhteinen sosiaalijaosto. Sosiaalijaosto on lähettänyt KK:n johtokunnalle osoitetun ehdotuksensa eläkkeiden tarkistamiseksi (liite 7). Esityksessä edellytetään eläkkeiden sitomista sosiaaliministeriön vahvistamaan palkkaindeksiin. Jossakin vaiheessa, kun eläkejärjestelmä saadaan lopullisesti kuntoon, siirrytään todennäköisesti seuraamaan palkkaindeksin kehitystä. Tällä hetkellä kuitenkin on ennen aikaista mennä tähän ratkaisuun, koska indeksi ei vielä ole yleisessä käytössä.

Tämän vuoksi johtokunta ehdottaa, että eläkkeitä korotettaisiin 1.1.1964 lukien 10 %:lla. Tällöin tulisi korotuksessa otetuksi huomioon indeksin nousu myös tammikuulta. Seuraavan kerran tarkistusta suoritettaessa korotus laskettaisiin elinkustannusindeksin pisteluvusta 165. Tästä korotuksesta annettaisiin suosittelu osuusliikkeille ja keskusjärjestöille, jolloin menettely olisi koko osuuskauppaliikkeessä yhdenmukainen.

Hallintoneuvosto hyväksyi esityksen keskustelutta.

16. §

Edustajakokousalustus

Vuoristo esitteli edustajakokoukselle laaditun alustuksen (liite 8).

Tanner totesi, että tapana on ollut, että itse alustus menee tekijöiden

vastuulla. Alustukseen liittyvät ponnet sen sijaan menevät hallintoneuvoston ehdotuksena. Asia menee tämän jälkeen käsiteltäväksi liittokokouksiin ja tulee lopulliseen tarkasteluun hallintoneuvoston huhtikuun kokoukseen.

Hulkkonen totesi, että alustus käsittelee laajakantoisia kysymyksiä ja että on vaikeata puuttua sen yksityiskohtiin. Alustuksesta saa kuitenkin sen kuvan, että sen ovat tehneet asiantuntevat henkilöt ja että käsittely on tehty vakavasti ja monipuolisesti. Alustukseen yleisesti ei ole paljoakaan huomauttamista.

Erityisesti ilahdutti myyntihenkilökunnan ja harjoittelijoiden koulutustarpeen määrittely. Alustuksessa korostetaan aivan oikein näidenkin toimihenkilöryhmien talossa viihtyvyyden lisäämistä ja me-hengen luomista. Voisiko tässä yhteydessä ottaa tarkasteltavaksi, mitä taloudellisessa suhteessa voitaisiin asiassa tehdä? Toinen huomionarvoinen kysymys on henkilöasiainhoito ennen kaikkea osuusliikkeissä ja lähinnä henkilökunnan eteenpäin pääsyn pohjana oleva arvostamismenetelmä. Yhdellä ihmisellä on luonnollisesti sympatioita ja antipatioita, jotka vaikuttavat hänen kannanottoihinsa. Löytyisiköhän mahdollisesti jotakin kollektiivista tapaa hoitaa henkilöarvostus? Ponsien osalta toivoisin ensinnäkin toiseen pönteon mainintaa siitä, että tiedotustoimintaa harjoitettaisiin erityisesti työväenliikkeen piirissä. Kolmannen ponnen kohdalla tuli mieleen kysymys siitä, mitä ovat ponnessa tarkoitetut tarkoituksenmukaiset menetelmät. Esittäisin tähän lisäyksenä sanontaa "pyrittävä käyttämään osuuskauppaliikkeen yhteisyyden ja menestymisen kannalta tarkoituksenmukaisia menetelmiä". Seitsemännessä ponnassa kiinnittäisin huomiota harjoittelijoihin ja varsinaiseen myyntihenkilökuntaan sekä heidän olosuhteidensa tukemiseen.

Tanner ilmoitti, että alustus tyydytti johtokuntaa muilta osin, paitsi että katsottiin, että alustus luvusta VIII eteenpäin on hieman liian suppea.

Pendolin totesi, että alustuksen laatijoille on annettava tunnustus. Niin paljon kuin alustuksessa onkin hyvää, herää kysymys siitä, miten siinä esitetyt toimenpiteet voidaan soveltaa käytäntöön. Asia riippuu olosuhteista kussakin osuusliikkeessä. Pienissä liikkeissä tällaisten toimenpiteiden toteuttaminen tahtoo olla melko hankalaa. Tässä suhteessa olisi odottanut, että tulevaisuutta varten olisi tarkasteltu konkreettisia mahdollisuuksia asian hoitamiseksi keskusjärjestöjen toimesta siten, että erityisesti peruskoulutus olisi saatu pienemmissä osuusliikkeissä tehokkaammaksi.

Välimäen mielestä alustuksen pääpaino on siinä kohdassa, joka koskee vastaisen koulutustoiminnan järjestelyä. Vuosittainen myymälänhoitajatarve on n. 650 myymälänhoitajaa, joista vain 200 on yleensä saanut myymälänhoitajakoulutuksen. Elintarviketyypinen myymälä on meidän perustyyppimme, ja osuuskauppakoulun pitäisi kiinnittää näiden myymälöiden

myymälänhoitajien koulutukseen enemmän huomiota. Koulutus tapahtuu nykyään osuusliikkeissä ja en usko, että tämä koulutus niissä saadaan niin tehokkaaksi, että se tyydyttäisi. Osuuskauppakoulun antama myymälänhoitajakoulutus on joka tapauksessa parasta käytettävissä olevaa koulutusta.

Virtanen totesi, että myymälänhoitajien koulutuksessa pitäisi pyrkiä löytämään jokin ylimääräinen keino, jolla tällä hetkellä oleva koulutuspuute voitaisiin poistaa. Valtio on järjestänyt nuorille työttömille ammattikursseja, joiden kustannukset valtio maksaa. Voitaikinkohan osuuskauppa-liikkeen piirissä ajatella jotakin vastaavanlaista menettelyä? Muutoin alustus on mielestäni erittäin hyvä. En kuitenkaan käyttäisi sanontaa "henkilökunnan hankinta". Myös osuustoiminnan opetukseen pitäisi kiinnittää erityistä huomiota.

Jalava ilmoitti, että alustusta johtokunnassa käsiteltäessä kiinnitettiin huomiota siihen, että VIII luku on muihin osiin verrattuna suppea. Johtokunta antoi kirjottajien tehtäväksi laajentaa alustuksen tätä osaa. Alustukseen tulee myös koulustoiminnan kustannusten tarkastelu sekä ulkomaita koskeva katsaus. Olisin taloudellisten kysymysten tähän ottamisesta eri mieltä kuin Hulkkonen. Tämä alustus on nimenomaan koulutus- ja kasvatusohjelma, johon taloudelliset kysymykset eivät mielestäni kuulu. Tosin ne vaikuttavat asiaan, mutta niiden pohtimisen on lähdeittävä kokonaan toiselta pohjalta. En haluaisi sekoittaa taloudellisia kysymyksiä tähän alustukseen.

Mitä tulee toimihenkilöiden arvostukseen, se nykyäänkin tapahtuu ryhmätyöskentelynä eikä yhden henkilön ratkaisuna. Suorastaan käytännön pakosta joudutaan turvautumaan useampien henkilöiden arvosteluun. Tarkoituksenmukaisilla toimenpiteillä tarkoitetaan kolmannessa ponnassa lähinnä erilaisia enemmän tai vähemmän tieteellisiin menetelmiin perustuvia tekstejä. Myymälänhoitajien koulutus pitäisi pystyä hoitamaan osuuskauppakoulussa ja tämä onkin niitä pulmia, joita vielä joudutaan tutkimaan. Koulutuksen sisältö kauppaoppilaitoksissa on vielä virheellistä, mikä johtuu jo opettajien omasta koulutuksesta.

Luoto yhtyi Välimäen toteamukseen siitä, että elintarvikeala on osuuskauppaliiikkeen tärkein ala, ja jos se jätetään ponsissa mainitsematta, siihen kiinnitetään huomiota. Sen vuoksi toivon, että asia mainittaisiin ponsissa. Muutoin ponnat ovat mielestäni riittävät ja ehdotan, että ponnat hyväksyttäisiin sellaisenaan.

Alanteen mielestä seitsemäs ponsi on hyvä, koska on aiheellista kiinnittää huomiota niihin etuihin, joita osuuskauppaliiike eri muodoissa työntekijöille tarjoaa.

Vuoristo ilmoitti, että esitetyt huomautukset otetaan alustuksessa varseen. Ruotsissa oli v. 1953 vain kolmannes myymälänhoitajista käynyt myymälänhoitajakurssin. Yllättävää on, että tällä hetkellä siellä on tilanne aivan sama. Epäilen, ettei osuuskauppakoulu kykene ottamaan vastaan enempää toimihenkilöitä elintarvikemyymälänhoitajien kursseille.

Hallintoneuvosto hyväksyi yksityiskohtaisen tarkastelun jälkeen ponnat esitettäväksi liittokokouksille.

17. §

Palkka-asioita

Jalava ilmoitti toimihenkilöiden poistuttua johtokunnan ehdottavan, että niille henkilöille, joiden palkat hallintoneuvosto vahvistaa, myönnettäisiin tammikuun 1. päivästä 1964 lukien yleinen 6 %:n palkkojen korotus, mutta että indeksin noususta pistelukuun 164 aiheutuva 3.1 %:n korotus annettaisiin, kuten johtokunta on jo päättänyt, kaikille muille, vaan ei tälle ryhmälle. Sen osalta asia otetaan esille mahdollisesti seuraavan indeksikorotuksen yhteydessä.

Hallintoneuvoston jäsenille on jaettu neljä nimeä sisältävä luettelo johtokunnan ehdottamista henkilökohtaisista korotuksista (liite 9).

Hallintoneuvosto hyväksyi esitykset keskustelutta yksimielisesti.

18. §

Selostus osuusliikkeiden toiminnasta

Veikko Kuoppala selosti osuusliikkeiden toimintaa v. 1963 (liite 10).

Kiiskinen kiinnitti huomiota tapahtuneeseen jäsenkattoon, puhdistuksiin ja eronneisiin jäseniin. Missä on vika, ettei entisiä jäseniä saada pidettyä? Asiaan on ilmeisesti syytä puuttua vakavammin varsinkin eronneiden jäsenen kohdalla. Osuusliikkeille lähetetyssä kirjeessä esitetyt ajatukset ovat hyväksyttäviä, mutta ne tulivat tälle vuodelle liian myöhään. KK:n olisi pitänyt herätä asiassa aikaisemmin. On myös paikallaan tutkia mahdollisuuksia luopua ylijäämänpalautuksesta, mutta siinä yhteydessä on myös tarkoin tutkittava, mitä jäsenkunnalle annetaan tilalle.

Veikko Kuoppala ilmoitti, että eronneiden luku on viime vuosina ol-

lut n. 8 000 vuosittain. On tutkittu, mistä tämä johtuu, ja asia on tällä hetkellä valitusosaston tehtävänä. On muistettava, että väestöä siirtyy maaseudulta asutuskeskuksiin. Jäsenet saattavat tällöin erota, mutta ovat myös mukana liittyneissä jäsenissä uudella paikkakunnalla. Varsinainen jäsenluetteloiden puhdistus näkyy tulevan ajankohtaiseksi aina silloin tällöin. Mitä tulee siihen, ettei tilinpäätösperusteiden uudelleen arviointia tiedotettu riittävän aikaisin, on syytä todeta, että asia ilmoitettiin selvästi osuusliikkeiden toimitusjohtajille lokakuussa pidetyissä kerhojen kokouksissa. Tulokset muodostuivatkin sitten odotettua paremmiksi, ja liikkeenhoitajat ehdivat keskustella asiasta hallintokuntien kanssa, ennen kuin olivat keskustelleet asiasta KK:ssa. Kirje lähetettiin osuusliikkeille heti, kun siihen tuli tilaisuus. On hyvin harvoja sellaisia osuusliikkeitä, joissa kirjelmän edellyttämiä toimenpiteitä ei ole toteutettu.

Välimäki ilmoitti, että Osuusliike Voimassa on pidetty luetteloa siitä, miksi jäsenet eroavat. Vain aivan yksittäistapauksissa ei synnä eroamiseen ole paikkakunnalta poismuutto. Useassa tapauksessa muuttaneet siirtyvät uudella paikkakunnalla sikäläisen osuusliikkeen jäseniksi. Yhtyisin Veikko Kuoppalaan siinä, että ylijäämänpalautuskysymyksestä oli puhetta melko aikaisin, ja Osuusliike Voimassa keskusteltiin asiasta jo syksyllä. Kirjeen kanta omaksuttiinkin varsin yksimielisesti.

Rapio huomautti, että Välimäen maininta pitää paikkansa. Eroamiset paikkakuntalaisten kohdalla ovat hyvin harvinaisia. Liittyvätkö muuttaneet jäsenet uudella paikkakunnalla osuusliikkeen jäseniksi, on kokonaan eri asia. Jäsenhuoltoon pitäisikin kiinnittää entistä enemmän huomiota. Mitä tulee ylijäämäkysymykseen, moni liike joutuu siihen tilanteeseen, ettei ylijäämää voida jakaa. Jos ylijäämänjaosta joudutaan luopumaan, pitäisi keksiä jotakin muuta sen tilalle.

Selostus merkittiin tiedoksi.

19. §

Johtokunnan pöytäkirjat

Pekka Kuoppala luki johtokunnan pöytäkirjat 16.12.1963 - 12.2.1964 väliseltä ajalta.

Kiiskinen ilmoitti kiinnittäneensä huomiota työehtosopimuskysymyksiin johtokunnan pöytäkirjoissa. Sopimuksiin on päästy suurimmalta osalta. Elintarvikeala on kuitenkin vielä avoinna, mikä on ikävä asia. Sopimus on tehty SAJ:hin kuuluvan liiton kanssa, jossa on hyvin vähän jäseniä, kun Elintarviketyöläisten Liitolla jäseniä on paljon. Nyt on olemassa työ-

taistelun uhka. Tuntuu hieman ihmeelliseltä, ettei tällä alalla päästä sopimukseen, kun OTK ja Suomen Työnantajain Yleinen Ryhmä ovat tehneet sopimuksen, joka ei suurestikaan poikkea valtakunnansovittelijan suosituksesta. Jos joudutaan siihen, että työtaistelutilanne tulee yksin osuuskapitaliikkeen kohdalle, on tilanne erittäin ikävä. Sopimukseen pitäisi päästä, niin ettei työtaistelua synny. Kun neuvottelukosketuksessa ovat olleet Työehtoliiton virkamiehet, olisi ilmeisesti syytä kutsua Työehtoliiton johtokunta kokonaisuudessaan käsittelemään asiaa. Esitän tällaisen toivomuksen. Missään tapauksessa ei tilannetta olisi päästettävä työtaisteluvaiheeseen.

Jalava ilmoitti, että neuvottelutilanne Elintarviketyöläisten Liiton kanssa on meille sangen ikävä. Me aloitimme neuvottelut samanaikaisesti Elintarviketyöläisten Liiton kuin muidenkin liittojen kanssa. Neuvotteluissa on ollut hyvinkin paljon erilaisia vaiheita, ja me olemme pyrkineet saamaan aikaan sopimuksen niin, että se olisi tehty ensin Elintarviketyöläisten Liiton kanssa. Liitto ei kuitenkaan ollut sopimuksentekoon halukas, ja vanhaa käytäntöä noudattaen allekirjoitettiin Yleis- ja erikoisalojen ammattiliiton kanssa elintarvikealaa koskeva sopimus. Meillä on ollut rinnakkaissopimuksia eri aloilla samoin kuin sopimuksia ammattiliitosten keskusliittojen ulkopuolella olevien liittojen kanssa. Elintarviketyöläisten Liitolla on ollut yleisestä linjasta huomattavasti poikkeavia vaatimuksia. Viime perjantaina teimme liitolle tarjouksen, jonka liitto kuitenkin hylkäsi. OTK ei ole tehnyt Elintarviketyöläisten Liiton kanssa mitään sopimusta. Suomen Työnantajain Yleinen Ryhmä teki erinäisiä aloja koskevan sopimuksen ja Elintarviketyöläisten Liitto ilmoitti, että he katsovat tämän sopimuksen peittävän myös OTK:n myllyt ja keksitehtaan. OTK:n lihanjalostustehtaat ovat kuitenkin lakkouhan alaisina.

Elintarviketyöläisten Liitto on neuvottelujen aikana selostanut lehdistölle tilannetta omien tarkoituseriensä mukaisesti ja se on ollut omiaan sekoittamaan asiaa. KK:n johto on ollut myös suoraan yhteydessä Elintarviketyöläisten Liittoon, mutta siitä ei ollut muuta tulosta, kuin että liitto ilmoitti uhkaavansa edistysmielistä osuuskapitaliikettä boikotilla. Meillä on ainakin kahdella SAJ:n liittojen alalla lakko uhkaamassa: sähköalalla, jossa on olemassa sopimus Suomen Metallityöväenliiton kanssa, sekä korjaamoalalla, jossa tilanne on sama. Autoalan osalta on osaa sanoa tilanteen nykyvaihetta. Työehtoliitossa ei asioita ole tehty yhtään sen vaikeamiksi kuin mitä ne ovat. Ymmärrämme hyvin, että tilanne on vaikea, mutta meidän on myös vaikea selittää liikealan työntekijöille, miksi heille tulisi huonompi ratkaisu. Esimerkkinä, joskin ehkä huonona, voisi sanoa, että jos rautatieläisistä joku ryhmä saisi huonommat palkkaehdot kuin toinen ryhmä, siitä nousisi melkoinen liikehdintä. Neuvotteluja on tänään yritetty jatkaa, ja eiköhän tilanne tästä vielä selviä. Suomen Elintarviketyöläisten Liiton taktiikkaan kuuluu yleensä vetää tilanne niin kireälle kuin

suinkin mahdollista. Me puolestamme olemme valmiit tekemään sopimuksen vaikka heti.

Pöytäkirjat merkittiin kuulluiksi.

Vakuudeksi:

Väinö Tanner

Teuvo Kuoppala

Edellä olevan pöytäkirjan olemme tänään tarkastaneet ja todenneet sen kokouksen kulun mukaisesti oikein laadituksi.

Helsingissä huhtikuun 18. päivänä 1964

Juho Rinne

Eino Pendolin

KK:n HALLINTONEUVOSTON kokous Helsingissä, hallintoneuvoston huoneistossa Mikonkatu 17:ssä huhtikuun 18. päivänä 1964.

Suoritetussa nimenhuudossa todettiin läsnä-oleviksi seuraavat hallintoneuvoston jäsenet: Väinö Tanner puheenjohtajana, Johannes Alanne, Yrjö Hakala, Väinö Hellman, Aarne Hukkonen, Reino Kiiskinen, Erkki Luoto, Eino Pendolin, Jouko Piirainen, Yrjö Ranta, Pertti Rapio, Matti Roiha, Toivo Saarinen, Eero Sainio, Valdemar Sandelin, Arvi Sini-paasi, Ossi Tikkanen, Yrjö Tossava, Valo Tähti ja Aarne Välimäki eli 20 hallintoneuvoston jäsentä.

Läsnä olivat myös KK:n johtokunnan jäsenet Jorma Jalava, Paavo Heinimo, Gunnar Henriksson, Veikko Kuoppala, Tyyne Paasi-vuori, Kalervo Peitsalo, Eino Roine ja Uuno Takki sekä KK:n toimihenkilöt Pekka Kuoppala sihteerinä, Lennart Kivi, Aaro Haapio ja Martti Larni sekä 2. §:n aikana Aimo Hautaniemi ja Eero Vuoristo.

Pikakirjoittajana oli Raili Roine.

1. §

Kokouksen avaus ja laillisuuden toteaminen

Hallintoneuvoston puheenjohtaja Väinö Tanner totesi, että kokouskutsu oli lähetetty hallintoneuvoston jäsenille KK:n sääntöjen 22. §:n 2. kohdan mukaisesti kirjatussa kirjeessä maaliskuun 11. päivänä 1964 (liite 1) eli vähintään säädetty 7 päivää ennen kokousta sekä että sääntöjen 22. §:n 2. kohdan mukainen riittävä määrä jäseniä oli saapunut kokoukseen.

Puheenjohtaja näin ollen totesi, että kokous oli sääntöjen mukaisessa järjestyksessä kutsuttu koolle ja laillinen päättämään esityslistalla olevista asioista.

Edustajakokousalustus

Jalava esitteli asian lausuen mm. seuraavaa:

Hallintoneuvoston jäsenille on lähetetty oikovedoksena edustajakokousalustus viimeisimmässä muodossaan, joten teillä lienee ollut mahdollisuus tutustua alustuksen sisältöön. Viime hallintoneuvoston kokouksen jälkeen johtokunta on käsitellyt asiaa useampaan otteeseen ja päätenyt viimeksi tämän viikon keskiviikkona pidetyssä kokouksessa yksimielisesti ehdottamaan hallintoneuvostolle, että se esittäisi alustuksen edustajakokoukselle siinä muodossa kuin se nyt on jaettu. Alustuksen teksti menee vanhaan tapaan kirjoittajien laskuun, mutta sen sijaan ponsissa ilmenee KK:n virallinen kanta. Ponsiesitystä on jossakin määrin selvennetty viime kokouksen jälkeen, mutta asiallisia muutoksia ei ole tehty (liite 2). Johtokunta esittää, että alustus saisi mennä eteenpäin tässä muodossa.

Asiaa johtokunnassa käsiteltäessä heräsi ajatus siitä, että KK:n olisi edustajakokouksen päätöksellä kiinnitettävä valtiovalan huomiota pariin alustuksessa esille tulevaan seikkaan. Tämän vuoksi on hallintoneuvoston jäsenille jaettu moniste (liite 3), joka on laadittu valtioneuvostolle lähetettävän kirjeen muotoon. Kirjeessä kiinnitetään huomiota kahteen asiaan: ensiksi siihen, että kaupallisten oppilaitosten opetusohjelma on vielä liian konttoristivoittoinen, siihen pitäisi saada enemmän käytännöllistä kaupallista ts. myyntiopetusta; toiseksi huomautetaan siitä, että alemmissa maatalousoppilaitoksissa olisi opetusohjelmaan koetettava sisällyttää myös maataloustavarakauppaa. Tämä kaupanalan laajenee jatkuvasti ja sen merkitys varsinkin maatalousväestölle, mutta myös maatalouskauppaa harjoittaville liikelaitoksille on hyvin suuri. Tällä alalla ei kuitenkaan ole olemassa minkäänlaista peruskoulutusta. Siksi toivottaisiin valtiovalan ryhtyvän toimenpiteisiin tämän opetussuunnan mukaanottamiseksi.

Johtokunta esittää, että edustajakokouksen päätöksen perusteella tällainen kirje lähetettäisiin valtioneuvostolle ja saatettaisiin myös julkisuuteen.

Edustajakokousalustuksen ponnat ja perustelut hallintoneuvosto hyväksyi yksimielisesti keskustelutta.

Valtioneuvostolle lähetettävästä kirjelmästä Hulkkonen mainitsi seuraavaa:

Lausuma on hyvin paikallaan. Uudistusta maatalousoppikouluihin pyritään muillakin tahoilla saamaan aikaan, varsinkin neuvonnan alalla on asiaan kiinnitetty huomiota. Kannatan kirjeen lähettämistä ja hyväksyn sen täl-

laisenaan.

Alanne: Kirjelmän lähettäminen on aiheellista. Kun meillä on myös runsaasti ammattikouluja maaseudulla, olisi niiden ohjelmaan saatava sovitettua tällainen opetusmuoto. Harjoituspuolella tulee tietystikin olemaan vaikeuksia, mutta monilla paikkakunnilla se käy hyvin päinsä. Tämä opetusohjelmien puute olisi saatava poistetuksi ja sen vuoksi esitän, että julkilausuma näissä merkeissä annetaan ja valtioneuvoston huomio kiinnitetään asiaan.

Hallintoneuvosto päätti yksimielisesti, että kirjelmä lähetetään valtioneuvostolle tässä muodossa.

3. §

Rochdale-ansiomerkkien jako

Pekka Kuoppala ilmoitti, että Rochdale-ansiomerkkejä on 4.6.1944 - 25.5.1963 välisenä aikana jaettu kaikkiaan 258 kpl. Merkkejä ovat saaneet suomalaiset miehet 240, suomalaiset naiset 13, ulkomaalaiset miehet 4 ja ulkomaalaiset naiset 1 eli siis ulkomaalaiset yhteensä 5. Rochdale-ansiomerkkien saajista on kuollut 79, joten heitä on elossa tällä hetkellä 179. Tänä vuonna on ansiomerkkiehdotuksia tullut kaikkiaan 32 (liite 4). Johtokunta esittää, että Rochdale-ansiomerkki myönnettäisiin seuraaville 22 henkilölle:

Hannes Kirkinen
Otto Viktor Liimatainen
Adam Malm
Karl Adolf Valasma
Mikko Mainio Pohja
Väinö Matias Nygård
Elis Saarinen
Armas David Laitila
Yrjö Ranta
Oskari Viljanen
Asser Jalo
Matias Orvokki Lindstedt
Aarne Gabriel Kallio
Akseli Häyrinen
Urho Koskinen
Elsa Matilda Kolinen
Olavi Oskar Salonen
Leevi Heikki Pellervo Pulkki
Matti Kauranen
Reino Kiiskinen

Toivo Vilhelm Paananen
Jalmar Taurén

Asiasta kuultuaan hallintoneuvoston jäsen Rapio on ilmoittanut, ettei hän pidä itseään riittävästi ansioituneena saamaan merkkiä, vaan jätti johtokunnalle esityksen sen myöntämisestä Osuusliike Oman toimitusjohtaja Jorma Piiraiselle sekä pienviljelijä Kalle Salomäelle. Tämän johdosta johtokunta päätti esittää hallintoneuvostolle, että tänä vuonna ei Rochdale-ansiomerkkiä Osuusliike Omaan annettaisi.

Tähti mainitsi, että jo viime vuonna Osuusliike Lounais-Häme teki esityksen Rochdale-ansiomerkin myöntämisestä ulosottomies Yrjö Kangasaholle. Silloin samoin kuin tänäkin vuonna hänet on jätetty pois johtokunnan ehdotuksesta. Kangasaholla on kuitenkin niin kunnallisissa kuin järjestötehtävissäkin suuret ansiot. Hän on ollut Osuusliike Lounais-Hämeen johtokunnan jäsen ja sihteeri vv. 1937-42 ja johtokunnan jäsen v:sta 1946 alkaen edelleen. Hän käy uskollisesti kokouksissa, toimii kaikessa liikkeen hyväksi, tuo erittäin hyviä tietoja sekä tekee käyttökelpoisia esityksiä, minkä johdosta Lounais-Hämeessä pidettäisiin erittäin tärkeänä, että hänet otettaisiin ritarien joukkoon. Ansiomerkkiehdokkaissa on paljon liikkeiden toimitusjohtajia, jotka varmaan hekin ansaitsevat tunnustusta, mutta he ovat kuitenkin palkattuja toimihenkilöitä; eikö Rochdale-ansiomerkin pitäisi olla paremminkin maallikkojäsenille tarkoitettu tunnustus. Tähti suosittelee lämpimästi, että Kangasaholle myönnettäisiin ansiomerkki.

Rapio: En tiedä, mistä minun nimeni on papereihin tullut, sillä tällaista esitystä ei ole liikkeen hallintoelimityksessä käsitelty, kun taas hallintoneuvosto yksimielisesti katsoi, että ansiomerkki olisi myönnettävä Piiraiselle ja Salomäelle. Salomäki on tehnyt osuusliikkeen hyväksi arvokasta työtä. Hän on todella uskollinen osuuskäppäihminen, joka ansaitseisi tunnustukseksi työstään Rochdale-merkin. Piirainen on ollut Oman toimitusjohtajana kymmenisen vuotta, hänen työnsä on ollut tuloksellista ja hän on kohottanut osuusliikkeen taloudellista asemaa. Tämä on ensimmäinen kerta, jolloin Osuusliike Oma on esittänyt ansiomerkin myöntämistä, ja näiden kahden henkilön jälkeen ei esitystä tulla pitkään aikaan tekemään. Esitän, että ansiomerkki myönnettäisiin mainituille henkilöille.

Välimäki: On selvää, että merkin myöntämistä täytyy tarkasti harkita, jotta siinä ei pääsisi tulemaan inflaatiota, ja ymmärrän, että johtokunta on joutunut esityksiä karsimaan. Ehdottaisin kuitenkin, että Lounais-Hämeen esittämälle Kangasaholle ansiomerkki myönnettäisiin.

Jalava: Osuusliike Oman kohdalla esitys tuli sen verran myöhään, ettei sitä ehditty oikein perusteellisesti Salomäen ja Piiraisen kohdalla harkita. Uskoisin kuitenkin, ettei johtokunnalla ole mitään sitä vastaan, että Rochdale-

ansiomerkki myönnettäisiin Lounais-Hämeen esittämälle Kangasaholle sekä Osuusliike Oman esittämälle Salomäelle. Piiraisen kohdalla asia voi vielä lykkääntyä.

Hallintoneuvosto päätti yksimielisesti, että Rochdale-ansiomerkki myönnettään johtokunnan esittämille henkilöille sekä sen lisäksi Yrjö Kangasaholle ja Kalle Salomäelle (liite 5).

4. §

Konsumentenin päätoimittajan nimittäminen

Jalava esitteli asian lausuen mm. seuraavaa:

Sen jälkeen kun Konsumentenin päätoimittaja Osvald Fager kuoli, nimitettiin lehden toimittajaksi mutta ei päätoimittajaksi maisteri Ralf Helenius, joka aikaisemminkin oli työskennellyt Konsumentenissa. Hän on nyt ollut tässä tehtävässä jonkin aikaa ja osoittautunut siihen sopivaksi. Sen vuoksi johtokunta esittää, että hänet nimitettäisiin lehden päätoimittajaksi sekä myös, että hänelle myönnettäisiin toiminimen kirjoittamisioikeus.

Samassa yhteydessä saan vaivata hallintoneuvostoa pienellä selvityksellä Konsumentenin tämänhetkisestä tilanteesta. Hallintoneuvoston jäsenille on jaettu pari Konsumentenin numeroa. Kuten muistetaan, käytiin useita keskusteluja nimenomaan siitä, miten lehteä olisi muokattava, jottei se tuottaisi niin paljon tappiota. Lopuksi päädyttiin tällaiseen ratkaisuun. Nyt on mielihyvin ilmoitettava, että lehden levikki on viime vuodesta lähtien uudistuksen johdosta huomattavasti noussut. Viime vuonna sen painos oli 2 500 kpl, nyt 5 600. Tilausmäärä on noussut 2 053 kappaleesta 5 074 kappaleeseen. Täten siis kaksikieliset osuusliikkeet ovat lunastaneet lupauksensa Konsumentenin levikin lisäämisestä. Samalla voidaan myös mainita, että lehden ilmoitus-tulot ovat lisääntyneet. Tähän mennessä on saatu ja sovittu ilmoituksia 4 000 markan arvosta tälle vuodelle, mikä vastaa budjetoitua määrää. On kuitenkin odotettavissa, että ilmoituksia tullaan saamaan vielä n. 2 000 markan edestä lisää. Näin ollen Konsumentenin tilanne on jossakin määrin aikaisemmasta parantunut.

Johtokunta siis esittää, että maisteri Ralf Helenius nimitettäisiin lehden päätoimittajaksi ja että hänelle myönnettäisiin toiminimen kirjoitusoikeus.

Hallintoneuvosto hyväksyi esityksen yksimielisesti keskustelutta.

Selostus KK:n toiminnasta

Jalava teki selkoa KK:n toiminnasta mainiten mm. seuraavaa:

Johtokunnan pöytäkirjojen luvun yhteydessä kuullaan yksityiskohdittain, mitä asioita johtokunta on kuluvan vuoden aikana käsitellyt. Kun näistä ei kuitenkaan selviä KK:n koko toiminta, pyydän saada lisäksi antaa eräitä lisäselvityksiä.

Aluksi on sanottava, että kuluva vuosi on KK:ssa ollut erittäin työtelias erityisesti uuden liikevaihtoverolain antaman lisätyön johdosta. Neuvontaosasto onkin joutunut selvittäessään asiaa osuusliikkeille kantamaan erittäin raskaan taakan. Uuden liikevaihtoverolain takia neuvontaosastolle on jouduttu kiinnittämään liikevaihtoverotarkastaja. Helmikuussa osuusliikkeet maksoivat liikevaihtoveroa 7.4 % kokonaisliikevaihdosta. Näille tienoille kait liikevaihtoveron määrä suunnilleen asettuikin johtuen siitä, että osuusliikkeet ostavat sangen paljon alkutuotteita, joista veroa ei makseta.

Neuvontapuolella on maatalousasiainosaston hoidossa ollut elintarvikekaupan vuotta jatkettu edelleen kuluvan vuoden aikana. Viime vuonnahan sillä saavutettiin osuusliikkeissä sangen hyviä tuloksia, minkä vuoksi työtä jatketaan koko tämä vuosi. Osastolla tehdään parhaillaan suunnitelmia maatalouskaupalle vuodeksi 1965.

Valistusosaston työkentällä on valmistunut uusi pohjoismainen elokuva, tällä kertaa Ruotsista nimeltään "Muuttuva maa". Se täydentää tähänastisten pohjoismaisten elokuvien sarjaa. Naiset Mukaan -toiminnan aloitekilpailu on menossa huhtikuun loppuun. Nuorisotoimintaan on myös koetettu kiinnittää erityisen suurta huomiota. Kuluttajakasvatus niin ikään otetaan ohjelmaan ja sitä varten rouva Räikkönen siirtyy Kuluttajasta valistusosastolle. Valistusosastolla suunnitellaan parhaillaan jäsenhankintarynnäköä järjestämistä ensi syksyksi sen johdosta, että osuusliikkeiden jäsenmäärä viime vuoden puolella aleni.

Valistustyörintamalta on syytä edelleen mainita Konsumentenin ulkoasun ja sisällön muutos. Hallintoneuvoston jäsenille on jaettu Konsumentenin viimeisin numero. Muutoksen ansiosta lehden painos on lähes kolminkertainen ja on n. 5 600 vuosikertaa. Ilmoitustulojakin on jo saatu n. 4 000 mk ja sovittu n. 2 000 mk:sta, joten voidaan toivoa, että lehden talous nyt saadaan jonkin verran paremmaksi.

Ammattikasvatusrintamalla on osuuskauppakoulussa aloitettu pari uutta kurssia, ravintolantarkastajien kurssi sekä leipurimestareiden jatkokurssi.

Varsinais-Suomen osuuskauppaliiton kanssa yhteistoiminnassa on alueen kaikissa osuusliikkeissä suoritettu puoli viikkoa kestävä pikakoulutus. Parhailaan on osuuskauppakoulussa menossa koulutuspäällikön järjestämänä kolmas liikkeenhoitajien jatkokurssijakso. Tämän jakson jälkeen seuraakin sitten pitempi tauko.

Taloudellisista osastoista ja laitoksista mainittakoon, että kirjapainon johtajaksi valittiin Puromiehen Kirjapainon apulaisjohtaja Esko Hellström, joka astui virkaansa 17. maaliskuuta. Kirjapainon laskentatoimessa ja muussakin toiminnassa on pystytty aikaansaamaan uudelleenjärjestelyjä.

Insinööriosaston hoidossa oleva Helsingin yliopistollisen keskussairaalan taluskeskuksen rakennusurakka on sujunut ohjelman mukaisesti. Harjanostajaiset voitaneen pitää touko- - kesäkuun vaihteessa. Myös muut rakennustyöt ovat sujuneet normaalisti. Tällä hetkellä insinööriosastolla on rakennuksia n. 100 000 m³:n edestä. Osastolla lasketaan parhaillaan Helsingin yliopistolliselle keskussairaallalle 70 000 m³:n suuruista taloa. Arkkitehti-osasto suunnitteli Leningradissa tavaratalo Sintetikan kalustamisen OTK:n Puun kalustein. Tavaratalon lattiapinta-ala on 1 500 m². Tämä työ saadaan valmiiksi ja tavaratalo avataan huhti- - toukokuun vaihteessa. Olemme näin ollen siis toiminnassa naapurimaankin alueella.

Vielä on syytä mainita, että tämän kevään liittokokoukset sujuivat kaikki rauhallisissa merkeissä. Kolmessa liittokokouksessa KK:lle nimenomaan annettiin tunnustusta KK:n toiminnasta hintarintamalla sekä liikevaihtoveroasiassa.

KK:n liikevaihdon vertaaminen edellisen vuoden lukuihin on jossakin määrin vaikeaa liikevaihtoverouudistuksen takia. Tammi- - maaliskuussa kokonaisliikevaihto oli 4 540 000 mk, jossa lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna 664 000 mk eli 17.2 %. Eri osastojen liikevaihdot ovat melkoisesti kyenneet seuraamaan budjettia. Kaupallisen osaston liikevaihto, 1 256 000 mk, oli n. 13 000 mk alle budjetoidun ja 83 000 mk alle edellisen vuoden, samoin huikan viime vuoden vastaavan ajan liikevaihtoa pienempi. Tämä johtui liikevaihtoverosta. Insinööriosaston rakentavan jaoston liikevaihto oli 1 296 000 mk, joka on n. 200 000 mk pienempi kuin budjetoitu liikevaihto, mutta noin 350 000 mk eli 37 % suurempi kuin viime vuoden vastaavan ajan liikevaihto. Kirjapainon liikevaihto oli 852 000 mk, jossa oli lisäystä budjettiin verrattuna 12 000 mk ja edelliseen vuoteen 77 000 mk eli n. 10.0 %. Metalliteostehtaan liikevaihto ylitti budjetoidun määrän 18 000 mk:lla ja edellisen vuoden määrän 24 000 mk:lla eli 15.2 %:lla.

Tulospuoli ei sen sijaan osoita yhtä myönteistä kehitystä. 31.3. laadittu tulosbudjetin vertailu osoittaa, että vuoden loppuun projisoitu tappio tulisi olemaan 223 000 mk. Se on tosin 51 000 mk vähemmän kuin alun perin bud-

jetoitu, mutta merkitsee kuitenkin melkoista huononnusta viime vuoteen verrattuna. Palkkojen nousu merkitsee varsin paljon. Naisten samapalkkaisuuden toteuttaminen nostaa palkkakustannuksia erityisesti konttoripuolella.

Kuluttaja on KK:lle erittäin vaikea kysymys tänä vuonna. Viime vuonnahan sen tuloksen pelasti maaliskuussa vallinnut lakko, mutta nyt sellaista ei kaikeksi onneksi vai onko sanottava onnettomuudeksi näytä tulevan. Tällä hetkellä Kuluttaja näyttää vuoden loppuun 53 000 mk:n tappiota, mutta se nousee vuoden loppuun mennessä. Kaupallinen osasto on parantanut tulostaan edelliseen vuoteen verrattuna, samoin kirjapaino. Sen sijaan insinööriosaston kaupallisen jaoston tulos on heikempi kuin vuosi sitten johtuen liikevaihdon vähentymisestä. Tässä suhteessa on kuitenkin odotettavissa melkoista tilanteen paranemista. Insinööriosaston rakentavan jaoston toiminta tulee olemaan sangen ratkaiseva kokonaistuloksen muodostumiselle.

KK:n rahoitustilanne on koko alkuvuoden ollut suhteellisen kevyt. Osuusliikkeiden velka KK:lle lisääntyi kolmen kuukauden aikana n. 1 mmk:lla, mutta rahoituspuoli on silti pystytty pitämään tasapainossa. On erittäin ikävää, että osuusliikkeet jatkuvasti pitävät KK:lle suuria saldoja. Tässä suhteessa ei koron korottaminen näytä vielääkään olleen riittävän suuri, vaan olisi pitänyt mennä samaan sakkokorkoon kuin OTK:ssakin. Käyttöomaisuuden hankintoja on kirjattu tähän mennessä 913 000 mk, mikä johtuu pääasiassa Strömsin alueelle rakennettavista taloista. Rakennettavat talot nousevat hyvällä vauhdilla ja näyttää siltä, että ne valmistuvat määräaikana tämän vuoden kuluessa.

Hallintoneuvostolle annettiin viime kokouksessa ennakkotietojen nojalla perusteellinen selvitys osuusliikkeiden toiminnasta viime vuonna. Tämän vuoksi sitä ei nyt otettu esityslistalle.

Teille on jaettu monistettuna lopulliset numerot viime vuoden toiminnasta (liite 6). Pyydän Teitä tutustumaan niihin. Täydennykseksi mainitsen, että vaikka tilinpäätösperusteita kovasti koetettiin vahvistaa, poistoja tehtiin noin 1.36 mmk enemmän kuin v. 1962 ja niitä jäi tekemättä 4.35 mmk:n edestä (ed. v. 5.0 mmk). Ilman yhteisiä ponnistuksia monen osuusliikkeen olisi käynyt sangen huonosti, mikä vuoksi on vaikeata ymmärtää, että solidarisuuteen pyrkiminen osuuskauppaliikkeen sisäisissä suhteissa edelleen tuntuu olevan niin perin työlästä tai suorastaan mahdotonta.

Vielä pari sanaa osuusliikkeiden tämän vuoden liikevaihdesta. Maaliskuun myynti oli 101.3 mmk. Siinä oli lisäystä edellisen vuoden vastaavaan aikaan 6.8 mmk eli 7.2 %. Tammi- - maaliskuun liikevaihto oli 279.7 mmk, lisäys 20.4 mmk eli 7.9 %. Kun liikevaihtoveron osuus näyttää olevan n. 7.5 % liikevaihdesta, myynnin volyymi on pysynyt aivan edellisen vuoden tasolla. Tämä ei lupaa hyvää kannattavuutta ajatellen.

Herra puheenjohtaja, arvoisat hallintoneuvoston jäsenet. Tämän enempää minulla ei nyt olekaan sanottavaa, mutta jos selostus antaa aihetta tiedusteluihin, annamme tietysti mielellämme lisäselvityksiä.

Alanne: Selostuksessa osuusliikkeiden toiminnasta on ensimmäisellä sivulla numeroita, jotka osoittavat, että tuotanto v. 1938 oli 14.7 % ja v. 1963 9.9 %. Samoin liikevaihto oli v. 1938 13.8 % ja v. 1963 10.2 %. Tämä on vähän outo tilanne. Ostot OTK:lta ovat kyllä vähän nousseet, mutta liikevaihtoon verrattuna luvun pitäisi olla suurempi. Mitkä seikat vaikuttavat siihen, että niin liikevaihto kuin tuotantokin ovat laskeneet? Eikö näiden pitäisi kulkea rinnan, jos osuuskauppaliike toimii sillä perusteella, että se ottaa osansa maan liikevaihdesta ja tuotannosta eikä tyydy vain jälkirippeisiin? Tähän kytkeytyy myös jäsenmäärän aleneminen. Se, että paperijäseniä on poistettu, on kyllä oikea toimenpide, mutta se ei yksin riitä selittämään jäsenmäärän alentumista. Täytyy olla jokin muukin syy, että jäsenistö ei ole kiinnostunut osuuskauppaliikkeestä samoin kuin aikaisemmin. Joku vararikko on tapahtunut osuuskauppaliikkeen pyrkimyksissä ja päämäärissä. Toivoisin, että näihin seikkoihin - jäsenmäärän pienemiseen sekä liikevaihdon ja oman tuotannon numeroiden laskuun - kiinnitettäisiin vakavaa huomiota.

Veikko Kuoppala: Alanne kiinnitti huomiota siihen, että osuuskauppaliikkeessämme on liikevaihdoissa ja tuotannossa pienemmät nousuprosentit kuin v. 1938. Olemme taulukoihin ottaneet vertailun vuoksi v. 1938, joka oli viimeinen sotaa edeltänyt normaali vuosi. Viime vuoden liikevaihdon ja tuotannon lisäys on todella pienempi kuin v. 1938, joka oli hyvä vuosi. Viime vuosi oli hyvin poikkeuksellinen monessa suhteessa. Jos tarkastellaan myynnin ja tuotannon kehityslukuja, voidaan todeta, että ensiksi mainitussa menestymme paremmin kuin maan muu vähittäiskauppa. Tuotannon luvuista ei ole vastaavia numeroita olemassa. Vähittäiskaupassa meidän lisäksemme elintarvikekaupassa oli 1.1 % suurempi kuin koko maan ja erikoistavarakaupan alalla 3.3 % suurempi. Mielestämme saavutimme aika hyvän tuloksen. On myös suoritettu prosentuaalisia vertailuja siitä, mikä osuus meillä on koko maan vähittäiskaupassa. Se perustuu liikeyrityslaskentaan vuodelta 1952, jolloin osuutemme oli 16.3 %. Täytyy valittain todeta, että v. 1962 osuutemme oli jälleen 16.3 %, joten emme olleet voittaneet yhtään alaa. Sen sijaan viime vuonna saavutimme lisäystä puoli prosenttia, joten osuutemme oli 16.8 %. Puolen prosentin lisäys vuodessa on hyvä saavutus, ja on vain toivottava, että sama suunta jatkuisi. Valitettavasti kuitenkin tammi- - maaliskuun numerot eivät osoita erinomaisempaa kehitystä. Mitä tulee ostoihin OTK:lta, niin huomaamme, että v. 1938 lähtien numerot ovat pysyneet suunnilleen samoina, mutta myös voimme todeta, että tavarat ostetaan pääasiallisesti OTK:lta, minkä lisäksi liikkeet ostavat paljon maataloustuotteita suoraan tuottajilta ja alkoholijuomat Alkosta, kun taas yksityisiltä ostetaan erittäin vähän. Osuusliikkeet ovat ostaneet KK:lta 0.6 %, muilta osuusliikkeiltä 0.4 %, tuottajilta 14.7 %, meijereiltä 4.1 %, Alkolta 1.9 % ja muilta 11.9 %

kaikista ostoistaan. Pitää paikkansa, että jotakin olisi tehtävä, jotta saisimme jäseniä ja liikevaihtoa lisää. KK:n valistus- ja koulutustoiminta samoin kuin toimipaikkojen kunnostaminen ja rakentaminen tähtäävät kaikki siihen, että saisimme enemmän meille kuuluvaa väestönosaa mukaan. Tähän työhön tarvitaan ei vain osuusliikkeiden johtajia ja toimihenkilöitä, vaan myös hallintokuntien jäseniä. Yhdessä työskennellen ehkä saataisiin vallattua lisää aluetta.

Kiiskinen huomautti, että Kuoppalan mainitsema puolen prosentin nousu on verrattain pieni. Jos katsomme viime vuoden numeroita maan eri tukku-kauppojen kohdalla, on todettava, että Kesko rynnistää valtavasti eteenpäin. Se osoittaa, että osuuskauppaväellä olisi tavattoman laaja työkenttä, jotta kykenisimme pysymään kilpailussa mukana. Olisi mielenkiintoista kuulla hallintoneuvoston liikkeenhoitajajäsenten mielipidettä siitä, mitä olisi tehtävä, jotta saavutettaisiin uutta jalansijaa; jossakin täytyy olla vika. Ylijäämäpalautuksen pienentäminen tai kokonaan poisjättäminen monissa osuusliikkeissä ei varmaankaan tee hyvää jälkeä. Osuuskauppalikkeeseen pitäisi kyetä jollakin lailla osoittamaan jäsenkunnalle paremmuutensa yksityiseen liikemaaailman verrattuna. Nythän tilanne on sellainen, että vanhempi polvi vähitellen poistuu riveistä ja uutta ei saada mukaan. Myymälät olisi joka suhteessa ja joka paikassa saatava nykyaikaisiksi.

Välimäki mainitsi, että pääomien puute on viime vuosina vaikuttanut liike-elämän kehitykseen. Tosin viime vuosina on tehty paljon, mutta ei tarpeeksi. Toivoo sopii, että nämä toimenpiteet aikanaan antavat tulosta. Pääomanpuutteen takia emme myöskään pysty aina sijoittumaan sellaisiin paikkoihin, joissa kaupanteko olisi luontevaa ja helppoa. Tampereen piirissä esimerkiksi Voimalla on yksi kolmasosa myymälöistä sellaisilla alueilla, joissa väkiluku vähenee. Jäsenasia puolestaan vaatii tarkkaa pohdintaa. Toivottavasti jäsenhankintarynnäkö saadaan aikaan ensi syksynä.

Jalava: Alanteen ja Kiiskisen huomautukset ovat osuneet oikeaan sikiäli, että osuuskauppalikkeemme ei ainakaan ole sanottavasti kasvanut viimeisten kymmenien vuosien aikana. Eräänä vuonna oli osuutemme koko maan vähittäiskaupasta 17.2 %, minkä jälkeen se taas laski. Ilmeisesti viime vuonna vaikutti tulokseen hyvin ratkaisevasti kaksi tekijää. Ensiksikin sijoitukset, joita viime vuosina on tehty jakeluverkon kuntoon saattamiseksi, ovat olleet n. 40 mmk vuodessa. Toisena tekijänä on ollut voimakas elintarvikekaupan rynnäkö, joka edelleen jatkuu. Tulokset osoittavat, että mitään ei saavuteta ilmaiseksi, vaan tarvitaan erittäin ankaraa työtä sekä, kuten Välimäki sanoi, pääomia jakeluverkon jatkuvaan kehittämiseen ja laajentamiseen. Meitä painaa sekin, että meillä on jakeluverkkoa alueilla, joista väki muuttaa pois emmekä saa lisää pääomia sijoittaaksemme uusia jakelupisteitä alueille, joille väki muuttaa. Meidän olisi saatava enemmän tavara-alajoja ja hallimyymlöitä. Olemme näitä asioita moneen kertaan ja monella tavoin

pohtineet löytääksemme keinoja eteenpäin pääsemiseksi. Tässä tarvitaan osuuskauppalikkeeseen yhteisiä ponnistuksia ja hyvin voimakkaasti OTK:n mukanaoloa, jotta tuloksiin päästäisiin.

Tanner: Selitys on käsittääkseni verrattain yksinkertainen: Alkuaikoina, kun osuuskauppalikke alkoi järjestäytyä muodostamalla omat keskusjärjestöt ja uusimalla myymälät, ravintolat ja tuotantolaitokset, me ryntäsimme eteenpäin hyvää vauhtia. Nyt on myös yksityinen liikemaaailma huomannut järjestäytymisen edut. Keskossa näkyvät tulokset nyt, kun ne alkavat saavuttaa meitä; emme me ole taantuneet. Kun he ovat järjestäneet työnsä kuntoon, on meidän vuoromme koettaa saavuttaa ensi sija. He ovat oikeastaan olleet jälkipäässä pitkän aikaa ennen kuin ovat huomanneet, että keskitetty asioiden hoito tuottaa tuloksia. Meillä on kuitenkin vanhastaan järjestäytynyt ostovoima takanamme ja sen pitäisi taata meille johtoasema. Ei ensimmäisten takaiskujen tarvitse merkitä sitä, että olemme vaarassa, vaan kilpailu kuuluu asiaan. Näin minä näkisin asian.

Alanne: Tannerin lausunto pitää varmaan paikkansa. Meillä usein puhutaan pääomapulasta ja näin tietysti onkin, mutta kaikkia niitä syitä, mistä se johtuu, ei ole selvitetty. Yksi syy on se, että säästökassaliike, joka on varmin ja paras auttaja, ei toimi niin hyvin kuin olisi mahdollista. Eräänä tekijänä on se, että porvarillinen maailma hallitsee rahalaitoksia, jotka antavat lainoja tallettajilleen. Tämä haittaa osuuskauppalikkeeseen pääomien keräämistä. Ehkä säästökassojenkin pitäisi myös myöntää lainoja, mikä toisi säästäjiä ja samalla ostajia. Tämä on pulma, johon olisi löydettävä ratkaisu.

Tanner: Emme voi ryhtyä harjoittamaan pankkitoimintaa ja antamaan lainoja. Kun valtio vielä vaikeuttaa tilannetta ja ottaa käyttöönsä kaikki liikenävät varat, ei niitä riitä talletustileille. Jos ryhtyisimme harjoittamaan lainoitusta, lähtisimme väärälle tielle.

Selostus KK:n toiminnasta päätettiin merkitä pöytäkirjaan.

6. §

Kuluttajan vaihtosivujen hinta ja tilausmaksu

Jalava esitteli asian lausuen mm. seuraavaa:

Hallintoneuvoston jäsenille on jaettu kaksi lyhyttä muistiota (liitteet 7-8), jotka koskevat Kuluttajan taloutta ja vaihtosivujen hintoja. Taloutta koskevassa muistiossa mainitaan, että lehden tappio näyttää muodostuvan aika

suureksi, joten asiaan on saatava korjausta. Laskelmasta ilmenee, että v:sta 1958 lähtien tämän hetken tilanteeseen verrattuna lehden latominen, painaminen ja paperi ovat nousseet 37.5 %, minkä lisäksi palkat, kuljetus- ja postimaksut jne. ovat myös kohonneet. Muistiossa mainitaan, että tulojen ja menojen tasapainottamiseksi olisi lehden tilaushinta määrättävä 7 mk:ksi vuosikerralta. Toisessa muistiossa käsitellään vaihtosivujen hintoja, selvitetään, miten kustannukset ovat nousseet ja mainitaan lopuksi, että alle 2 000 kappaleen painoksesta olisi hinta nostettava 190 mk:aan ja yli 2 000 kappaleen painoksesta 200 mk:aan. Vaihtosivujen kohdalla on todettava, että niiden määrä on viime vuosina pyrkinyt laskemaan. V. 1962 niitä oli 919 kpl, vähennystä 17 kpl edelliseen vuoteen verrattuna; viime vuonna luku oli 695 kpl, vähennys 224 kpl; tänä vuonna huhtikuun 15. päivään mennessä on vaihtosivuja ollut 206, lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna 72 kpl, mutta viime vuonna lakon johdosta ilmestyi maaliskuussa vain 7 sivua, joten nämä luvut eivät ole verrannollisia.

Kun Kuluttajan taloutta ja tilausmaksua käsiteltiin kolme vuotta sitten hallintoneuvostossa, se oli sangen yksimielisesti ja jyrkästi tilaushinnan korotusta vastaan. Pääperusteluna oli, että lehden tilausmaksua ei saa lukea verotuksessa tulon hankkimisesta aiheutuviin kustannuksiin, vaan tilausmaksu otetaan verotettavana tulona huomioon. Näin ollen tilausmaksun korotus merkitsee siltä osin vastaavasti 50 %:n nousua verotuksessa. Jos nyt Kuluttajan tappio muodostuu niin suureksi kuin on uhkaamassa, se vaikuttaa koko KK:n talouteen sangen rasittavasti. Viime vuonna selvisimme jotenkuten, mutta tänä vuonna tilanne ei näytä yhtä helpolta. Näin ollen johto ja johtokunta katsoivat tarpeelliseksi ottaa asian uudelleen esille. Kun johtokunta hyvin muistaa ne keskustelut, joita hallintoneuvostossa edellisellä kerralla käytiin, ei nyt vielä haluttu tehdä lopullisia esityksiä, vaan päätettiin esittää muistiot hallintoneuvostolle keskustelua varten.

Johtokunta toivoo, että hallintoneuvoston jäsenet ilmaisevat käsityksensä siitä, onko mahdollista mennä tilausmaksun ja vaihtosivujen hintojen korottamiseen vai onko osuusliikkeiden kannalta parempi koettaa löytää muita teitä vastaavien tulojen saamiseksi KK:lle. Johtokunnassa ollaan selvillä siitä, että olisi tietyt parempi löytää keinoja, jotka eivät aiheuttaisi osuusliikkeille lisäkustannuksia kohoavien verojen muodossa.

Rapio: Vaikka korotus ei suuren suuri olekaan, sillä on oma merkityksensä silloin, kun osuusliikkeet harkitsevat lehtitilauksia. Pulmana on, tilataanko lehti ilmaiseksi jäsenille vai peritäänkö siitä jokin summa. Aikanaan tilattiin ilmaiseksi, mutta siitä oli ainakin meidän osuusliikkeessämme luovuttava. Nyt osuusliike maksaa tilauksista puolet ja puolet veioitetaan jäseniltä. Tilaushinnan korotus olisi koetettava hoitaa siten, ettei siitä tarvitse maksaa valtiolle veroa. Eikö asiaa voitaisi keskusjärjestöjen taholla ratkaista siten, etteivät viranomaiset pääsisi ottamaan osansa.

Välimäki: Olisin vakavasti sitä mieltä, että korotusta ei tällä tavalla toimitettaisi, vaan täytyisi hakea joku muu ratkaisu. On järjetöntä, että kun maksamme lehdestä näin monta miljoonaa markkaa, menee siitä vielä puolet valtiolle. Jos lasketaan, että meillä on 240 000 tilaajaa, merkitsisi tilaushinnan korottaminen 48 milj. vmk, josta menisi vielä valtiolle 24 milj. vmk. KK:n johdon olisi löydettävä asialle jokin muu ratkaisu.

Luoto: Liikkeen kannattavuudesta vastuussa olevat henkilöt yhtyvät kaikki Välimäen ajatukseen. On kummallista, että annamme veromiesten ottaa osansa tästä. Toivoisin, että asiaa lähdetäisiin harkitsemaan kokonaisuudessaan. Ymmärrän, että osuusliikkeiden on maksettava Kuluttaja, KK ei sitä pysty maksamaan, mutta keinojen pitäisi olla toiset. Pitäisi saada tavaksi, että kaikki liikkeet tilaavat lehden maksutta jäsenilleen; en ymmärrä osuusliikkeitä, jotka perivät maksun jäseniltään.

Kiiskinen: Yhdyn edellisiin puheenvuoroihin. Emme voi lähteä lahjoittamaan miljoonia markkoja valtiolle. Täytyy löytyä joku keino järjestää asia muulla tavalla. Kuluttajan talous on saatava tasapainoon, siinä johtokunta on oikeassa. Toisaalta myös painopaikka, palkkojen korotukset ym. nostavat hintaa. Olisi vakavasti harkittava, eikö olisi syytä hankkia KK:lle paino, jossa lehden painaminen tulisi taloudellisemmaksi. Tuntuu oudolta, että meidän oma lehtemme, jonka painosmäärä on näinkin suuri, painetaan vieraassa kirjapainossa. Tätä puolta on syytä ryhtyä harkitsemaan. Tällä hetkellä tilanne on sellainen, että täytyy löytyä joitakin muita keinoja sen korjaamiseksi, mutta ei pidä mennä hinnankorotukseen.

Tanner: Tässä maassa ilmestyy lukematon määrä lehtiä, jotka ovat samassa asemassa kuin KK. On selvää, ettei KK voi lehteä maksaa, mutta jos osuusliikkeet ja jäsenet sanovat samoin, silloin ei lehteä voida julkais- ta. Kun elintarvikkeiden hinnankorotuksesta tulee kysymys, maksamme surkeilematta, mutta kun esillä on henkinen ravinto, silloin katsomme, että tässä on säästettävä.

Asia päätettiin merkitä kuulluksi.

7. §

Lahjoitusasioita

Pekka Kuoppala esitteli asian lausuen mm. seuraavaa:

Viime hallintoneuvoston kokouksessa käsiteltiin Oy Tesvisio Ab:n osakkeiden kauppaa. Tällöin hallintoneuvosto antoi johtokunnalle valtuudet muodostaa muiden osakkaiden kanssa erityinen rahasto, jonka pääoma olisi

1 mmk ja josta KK:n osuus olisi n. 60 000 mk. Tesvision osakkeiden myynnistä KK on tähän mennessä saanut 150 000 mk ja on ilmeistä, että vielä tulemme saamaan ehkä n. 10 000 mk. Tesvision entisten osakkaiden kesken pidetyssä neuvottelussa päädyttiin toteamaan, että yhteisen rahaston muodostamisesta ei tule mitään. Samassa yhteydessä kaikki osakkaat kuitenkin ilmoittivat, että ne tulevat käyttämään ajatellun rahasto-osuutensa erilaisiin yleishyödyllisiin tarkoituksiin. KK:n osalta tilanne on siis muuttunut. Asiaa tarkasteltiin johtokunnassa ja todettiin, että rahasto-osuutta vastaava määrä 60 000 mk olisi syytä lahjoittaa joihinkin sentapaisiin tarkoituksiin, joista rahaston muodostamisen yhteydessä oli puhe. Tällaisia kohteita olisivat mm. Osuustoimintainstituutti, Kansan Sivistysrahasto, Teekkari-rahasto, Tekniikan Edistämissäätiö, Liikesivistysrahasto, Kauppakorkeakoulun ylioppilaskunta jne.

Kun asian valmistelu kuitenkin vie aikaa, johtokunta päätyi siihen, että se pyytää hallintoneuvostolta valtuuksia tutkia ja päättää, mihin lahjoitukset tehtäisiin. Päätöksen tekeminen on tarpeellista sen vuoksi, että valtuudet eivät sisältyneet hallintoneuvoston viime kerralla tekemään päätökseen.

Hallintoneuvosto hyväksyi johtokunnan esityksen yksimielisesti keskusteltua.

8. §

Strömsin kiinteistökaupan hyväksyminen

Esitettiin, että hallintoneuvosto hyväksyisi joulukuun 30. päivänä 1963 päivätyllä kauppakirjalla tehdyn kiinteistökaupan, jolla KK myi ja luovutti Helsingin Asuntokeskuskunta Hakalle ja sen toimesta perustettaville kuudelle asunto-osakeyhtiölle ja osakeyhtiölle Helsingin kaupungin 43 kaupunginosan korttelissa 43216 sijaitsevat omistamansa kauppakirjan liitteenä olevaan karttaan merkityt tontit n:o 6, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17 ja 18 sekä sanottuun karttaan punaisella merkityn n. 1 579 m²:n suuruisen myyjän omistaman osan tontista n:o 13 mainitussa korttelissa, sinisellä merkityn n. 113 m²:n suuruisen myyjän omistaman osan tontista n:o 3 korttelissa 43217 ja vihreällä merkityt katu- ja tiealueiksi jäävät myyjän omistamat määräalat korttelissa 43216 yhteensä 2 804 000 markan kauppahinnasta ja muuten kauppakirjassa erikseen mainituilla ehdoilla.

Hallintoneuvosto hyväksyi esityksen yksimielisesti.

9. §

Johtokunnan pöytäkirjat

Pekka Kuoppala luki johtokunnan pöytäkirjat 24.2. - 15.3.1964 väliseltä ajalta.

Pöytäkirjat päätettiin merkitä kuulluiksi.

Vakuudeksi:

Väinö Tamm

Pekka Kuoppala

Edellä olevan pöytäkirjan olemme tänään tarkastaneet ja todenneet sen kokouksen kulun mukaisesti oikein laadituksi.

Helsingissä toukokuun 23. päivänä 1964

Juho Kivimäki

Ernst Pöhl

KK:n HALLINTONEUVOSTON kokous Helsingissä Kauppakorkeakoulussa, Runeberginkatu 14-16, toukokuun 23. päivänä 1964.

Suoritettussa nimenhuudossa todettiin läsnä-oleviksi seuraavat hallintoneuvoston jäsenet: Väinö Tanner puheenjohtajana, Johannes Alanne, Yrjö Hakala, Väinö Hellman, Aarne Hulkkonen, Reino Kiiskinen, Erkki Luoto, Eino Pendolin, Jouko Piirainen, Yrjö Ranta, Pertti Rapio, Matti Roiha, Toivo Saarinen, Eero Sainio, Valdemar Sandelin, Arvi Sini-paasi, Ossi Tikkanen, Yrjö Tossava, Valo Tähti, Viljo Virtanen ja Aarne Välimäki eli 21 hallintoneuvoston jäsentä.

Läsnä olivat myös KK:n johtokunnan jäsenet Jorma Jalava, Paavo Heinimo, K.L. Kulo, Veikko Kuoppala, Tyyne Paasivuori, Kalervo Peitsalo, Eino Roine ja Uno Takki sekä KK:n toimihenkilöt Pekka Kuoppala sihteerinä, Lennart Kivi ja Aaro Haapio

1. §

Kokouksen avaus ja laillisuuden toteaminen

Hallintoneuvoston puheenjohtaja Väinö Tanner totesi, että kokouskutsu on lähetetty hallintoneuvoston jäsenille KK:n sääntöjen 22. §:n 2. kohdan mukaisesti kirjatussa kirjeessä huhtikuun 22. päivänä 1964 (liite 1) eli vähintään säädetyt 7 päivää ennen kokousta sekä että sääntöjen 22. §:n 2. kohdan mukainen riittävä määrä jäseniä oli saapunut kokoukseen.

Puheenjohtaja näin ollen totesi, että kokous on sääntöjen mukaisessa järjestyksessä kutsuttu koolle ja laillinen päättämään esityslistalla olevista asioista.

2. §

Edustajakokousjärjestelyjä

Pekka Kuoppala esitteli johtokunnan yksimielisen ehdotuksen edustajakokousjärjestelyiksi (liite 2).

Hallintoneuvosto hyväksyi ehdotuksen keskustelutta yksimielisesti.

3. §

Rochdale-ansiomerkkiasia

Pekka Kuoppala ilmoitti, että edellisen hallintoneuvoston kokouksen jälkeen, jossa hallintoneuvosto päätti Rochdale-ansiomerkkien jaosta, on Lahden Osuuskaupalta tullut esitys ansiomerkkin myöntämisestä liikkeen eläkkeelle siirtyvälle toimitusjohtajalle Esko Bruno Kunnakselle. Hänen ansionsa on lueteltu painetussa vihkossa (liite 3). Johtokunta ehdottaa yksimielisesti, että myös toimitusjohtaja Kunnakselle myönnettäisiin Rochdale-ansiomerkki.

Hallintoneuvosto hyväksyi esityksen yksimielisesti keskustelutta.

4. §

Seuraavan edustajakokouksen paikka

Pekka Kuoppala ilmoitti, että päätettäessä vuosi sitten tämän vuoden edustajakokouksen pitopaikasta mainittiin, että edustajakokous on tarkoitus pitää v. 1965 jossakin muualla kuin Helsingissä. Tähän järjestelyyn mentiin sen vuoksi, että v. 1966 on KK:n 50-vuotisjuhlavuosi ja edustajakokous olisi silloin pidettävä Helsingissä. Itä-Savon Osuusliikkeen johtokunta ja hallintoneuvosto ovat tehneet esityksen KK:lle siitä, että vuoden 1965 edustajakokous pidettäisiin Savonlinnassa. Pidettäessä edustajakokouksia muualla kuin Helsingissä on suurimpana vaikeutena tavallisesti majoitustilojen järjestely. Asiaa on käyty Savonlinnassa tutkimassa ja tilanne on tällä hetkellä se, että majoituspaikkoja on tiedossa hieman yli 750. Majoituspaikat ovat kuitenkin sellaisia, että kokousedustajat joutuvat melkoisesti tinkimään omasta mukavuudestaan. Johtokunta on käsitellyt asian ja ehdottaa, joskin epäröiden, että edustajakokoukselle voitaisiin esittää vuoden 1965 edustajakokouksen pitämistä Savonlinnassa.

Hallintoneuvosto hyväksyi esityksen keskustelutta.

5. §

Johtokunnan pöytäkirjat

Pekka Kuoppala luki johtokunnan pöytäkirjat 22.4. - 20.5.1964 väliseltä ajalta.

Jalava ilmoitti selityksenä urakkatarjouksen tekemistä Helsingin yliopistolle koskevaan johtokunnan pöytäkirjan kohtaan, että maininta siitä, etteivät OTK:n tarjoamat vakuudet ole laadullisesti kelvollisia, johtuu valtion määräyksestä, että takaukseksi hyväksytään vain pankin tai vakuutuslaitoksen antama takaus.

Huhtikuun lopussa laaditun taseen mukaan KK:n liikevaihdossa oli lisäystä 13 % edelliseen vuoteen verrattuna. Kokonaisliikevaihto oli 6.6 mmk. Budjettiin verrattuna oli liikevaihdossa vähennystä 152 000 mk, johon vaikuttaa liikevaihtoverolain muutos. Kustannusten nousu on ollut melko ankara, mutta toisaalta kirjapaino on antanut viimevuotista paremman tuloksen. Tulos on taseen mukaan odotetusti jonkin verran tappiollinen. Varastojen määrä on voitu pitää suurin piirtein budjetoiduissa määrissä. Rahatilanne on vuoden alkupuolella ollut helposti hoidettavissa. Vuoden loppupuolella voi tässä suhteessa tulla kuitenkin vaikeampi tilanne sen jälkeen, kun Strömsiin rakennettavat talot ovat valmistuneet.

Pöytäkirjat merkittiin kuulluiksi.

+

Kiiskinen: Kun Te, tohtori Tanner, olette tänään johtanut puhetta hallintoneuvoston kokouksessa viimeisen kerran sen pitkän puheenjohtajakauden päätteeksi, jonka Te olette hallintoneuvoston puheenjohtajana ollut, sallittaneen minun varapuheenjohtajan ominaisuudessa muutamien sanoin kiittää Teitä siitä työstä, jonka Te olette maamme edistysmielisen osuuskauppaliikkeen hyväksi suorittanut. Valitessanne nuorena opiskelijana elämäntehtäväksenne osuuskauppaliikkeen työosan, osuuskauppaliikkeen astellessa meidän maassamme vielä lapsen kengissä, Te jo havaitsite ne suuret epäkohdat, jotka maamme liike-elämässä ja kuluttajain palvelussa vallitsivat. Samoin Te havaitsite, että osuuskauppaliike voisi varmaan saada paljon aikaan köyhän kuluttajaväestön hyväksi. Te olette pitkän elämänne aikana nähnyt osuuskauppaliikkeen voimakkaan kasvun ja sen tuottaman tuloksen. Lapsesta on kasvanut voimakas, täysimittainen mies, jonka Te voitte jättää nuoremmille luottavaisin mielin. Kun Teistä, tohtori Tanner, on merkkipäivienne yhteydessä puhuttu paljon ja kirjoitettu vielä enemmän ja tällöin tuotu esille Teidän suurimerkityksinen työenne maamme osuuskauppaliikkeen hyväksi, ei tässä tilaisuudessa liene tarpeellista lähteä saavutuksianne ja suorittamaanne työtä yksityiskohtaisemmin punnitsemaan. Minä henkilökohtaisesti en siihen pystyisikään enkä sitä paitsi liene oikea henkilö tällaista tehtävää suorittamaankaan. Sen kuitenkin olen pannut merkille, että vaikka olemmekin poliittisesti eri mieltä ja monissa kysymyksissä ajatuksemme ovat aivan vastakkaisia, olemme asioista neuvottelemalla voineet löytää yhteisen ratkaisun, joka on ehdottomasti ollut osuus-

kauppaliikkeemme onneksi. Kiitän Teitä hallintoneuvoston puolesta, kun Te nyt korkean ikänne vuoksi katsotte ajankohdan sopivaksi jättää asiat nuorempien hoidettavaksi. Samalla toivotan Teille terveyttä ja rauhallisia vanhuuden päiviä.

Tanner: Pidetty puhe oli kaunis. Minulle tilanne on hieman erikoinen sen vuoksi, että minä olen tottunut tällaisiin kauniisiin puheisiin, koska olen usein saanut kuulla aivan päinvastaista. En tässä vaiheessa osaa sanoa muuta kuin kiittää hallintoneuvostoa ja hallintoneuvoston varapuheenjohtajaa kauniista puheesta. Parhaat kiitokseni myös hallintoneuvoston jäsenille hyvästä yhteistyöstä.

Vakuudeksi:

J. Tanner

Pekka Kuoppala

Edellä olevan pöytäkirjan olemme tänään tarkastaneet ja todenneet sen kokouksen kulun mukaisesti oikein laadituksi.

Joensuussa elokuun 30. päivänä 1964

Jouko Piirainen

Eino Pendolin

KK:n HALLINTONEUVOSTON kokous Helsingissä Kauppakorkeakoulussa, Runeberginkatu 14-16 toukokuun 23. päivänä 1964.

Suoritetussa nimenhuudossa todettiin läsnä-oleviksi seuraavat hallintoneuvoston jäsenet: Johannes Alanne, Yrjö Hakala, Paavo Heinimo, Väinö Hellman, Aarne Hulkkonen, Reino Kiiskinen, Mauno Koivisto, Erkki Luoto, Eino Pendolin, Jouko Piirainen, Yrjö Ranta, Pertti Rapio, Matti Roiha, Toivo Saarinen, Eero Sainio, Valdemar Sandelin, Arvi Sini-paasi, Ossi Tikkanen, Yrjö Tossava, Valo Tähti, Viljo Virtanen ja Aarne Välimäki eli 22 hallintoneuvoston jäsentä.

Läsnä olivat myös KK:n johtokunnan jäsenet Jorma Jalava, Veikko Kuoppala, Kalervo Peitsalo ja Eino Roine sekä KK:n toimihenkilöt Pekka Kuoppala sihteerinä ja Lennart Kivi.

1. §

Kokouksen avaus ja laillisuuden toteaminen

Hallintoneuvoston iältään vanhin jäsen Johannes Alanne totesi, että kokouskutsu on lähetetty hallintoneuvoston jäsenille KK:n sääntöjen 22. §:n 2. kohdan mukaisesti kirjatussa kirjeessä huhtikuun 22. päivänä 1964 (liite 1) eli vähintään säädetyt 7 päivää ennen kokousta sekä että sääntöjen 22. §:n 2. kohdan mukainen riittävä määrä jäseniä oli saapunut kokoukseen.

Alanne näin ollen totesi, että kokous on sääntöjen mukaisessa järjestyksessä kutsuttu koolle ja laillinen päättämään esityslistalla olevista asioista.

2. §

Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vaali

Välimäen ehdotuksesta Tossavan kannattamana valittiin hallintoneuvoston

puheenjohtajaksi yksimielisesti keskustelutta toimitusjohtaja Paavo Heinimo.

Rapion ehdotuksesta ja Sainion kannattamana valittiin varapuheenjohtajaksi yksimielisesti keskustelutta edelleen varastomestari Reino Kiiskinen.

Puheenjohtajaksi siirtyi Heinimo.

Heinimo: Hyvät työtoverit! Pyydän kiittää luottamuksesta. Panen erikoisesti arvoa sille, että valinta oli yksimielinen. Pyrin puolestani hoitamaan puheenjohtajan tehtävää tasapuolisesti ja siten, että työskentely muodostuisi myönteiseksi.

3. §

Sihteerin ottaminen

Heinimo ehdotti, että sihteeriksi otettaisiin edelleen Pekka Kuoppala.

Hallintoneuvosto hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti keskustelutta.

4. §

Pöytäkirjantarkastajien vaali

Pekka Kuoppala ilmoitti, että pöytäkirjantarkastajan tehtävät ovat yleensä kiertäneet vuorovuosittain hallintoneuvoston keskuudessa. Tällä kertaa olisivat vuorossa hallintoneuvoston jäsenet Yrjö Ranta ja Reino Kiiskinen.

Hallintoneuvosto päätti yksimielisesti keskustelutta valita pöytäkirjantarkastajiksi Yrjö Rannan ja Reino Kiiskisen.

5. §

Hallintoneuvoston asettamien tilientarkkailijoiden vaali

Pekka Kuoppala ilmoitti, että tämäkin tehtävä on kiertänyt ja että

vuorossa ovat hallintoneuvoston jäsenet Valdemar Sandelin ja Matti Roiha.

Hallintoneuvosto päätti yksimielisesti keskustelutta valita tilientarkkailijoiksi Valdemar Sandelinin ja Matti Roihan.

6. §

Johtokunnan täydentäminen toimikaudeksi 1964

Heinimo ilmoitti, että hän katsoo KK:n sääntöjen perusteella vapautuneensa johtokunnan jäsenyydestä tultuaan valituksi hallintoneuvoston jäseneksi.

Hallintoneuvosto totesi yksimielisesti Heinimon vapautuneen johtokunnan jäsenyydestä.

Jalava ilmoitti, että johtokunnan jäseneksi Heinimon tilalle on ajateltu Lahden Osuuskaupan uutta toimitusjohtajaa Oiva Haapasta.

Hallintoneuvosto päätti yksimielisesti keskustelutta valita johtokunnan jäseneksi Heinimon tilalle toimikauden loppuun toimitusjohtaja Oiva Haapasen.

7. §

Tohtori Väinö Tannerin huomioiminen edustajakokouksessa

Jalava ilmoitti, että tohtori Tannerin luovuttua hallintoneuvoston jäsenyydestä 48 toimintavuoden jälkeen on johtokunta harkinnut, miten häntä voitaisiin sopivimmin huomioida. Johtokunta päätyi ehdottamaan, että Rochdale-ansiomerkkien jaon jälkeen uusi hallintoneuvoston puheenjohtaja pitäisi Tannerille puheen sekä ilmoittaisi, että hallintoneuvosto on päättänyt lahjoittaa Kansan Sivistysrahaston yhteydessä olevaan Väinö Tannerin rahastoon 30 000 markkaa sekä luovuttaisi Tannerille toisen Rochdale-ansiomerkin, tällä kerralla hopealevyyn upotettuna.

Hallintoneuvosto hyväksyi esityksen yksimielisesti keskustelutta.

Va -

puheenjohtajaksi yksimielisesti keskustelutta toimitusjohtaja Paavo Heinimo.

Rapion ehdotuksesta ja Sainion kannattamana valittiin varapuheenjohtajaksi yksimielisesti keskustelutta edelleen varastomestari Reino Kiiskinen.

Puheenjohtajaksi siirtyi Heinimo.

Heinimo: Hyvät työtoverit! Pyydän kiittää luottamuksesta. Panen erikoisesti arvoa sille, että valinta oli yksimielinen. Pysin puolestani hoitamaan puheenjohtajan tehtävää tasapuolisesti ja siten, että työskentely muodostuisi myönteiseksi.

3. §

Sihteerin ottaminen

Heinimo ehdotti, että sihteeriksi otettaisiin edelleen Pekka Kuoppala.

Hallintoneuvosto hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti keskustelutta.

4. §

Pöytäkirjantarkastajien vaali

Pekka Kuoppala ilmoitti, että pöytäkirjantarkastajan tehtävät ovat yleensä kiertäneet vuorovuosittain hallintoneuvoston keskuudessa. Tällä kertaa olisivat vuorossa hallintoneuvoston jäsenet Yrjö Ranta ja Reino Kiiskinen.

Hallintoneuvosto päätti yksimielisesti keskustelutta valita pöytäkirjantarkastajiksi Yrjö Rannan ja Reino Kiiskisen.

5. §

Hallintoneuvoston asettamien tilientarkkailijoiden vaali

Pekka Kuoppala ilmoitti, että tämäkin tehtävä on kiertänyt ja että

vuorossa ovat hallintoneuvoston jäsenet Valdemar Sandelin ja Matti Roiha.

Hallintoneuvosto päätti yksimielisesti keskustelutta valita tilientarkkailijoiksi Valdemar Sandelinin ja Matti Roihan.

6. §

Johtokunnan täydentäminen toimikaudeksi 1964

Heinimo ilmoitti, että hän katsoo KK:n sääntöjen perusteella vapautuneensa johtokunnan jäsenyydestä tuluaan valituksi hallintoneuvoston jäseneksi.

Hallintoneuvosto totesi yksimielisesti Heinimon vapautuneen johtokunnan jäsenyydestä.

Jalava ilmoitti, että johtokunnan jäseneksi Heinimon tilalle on ajateltu Lahden Osuuskaupan uutta toimitusjohtajaa Oiva Haapasta.

Hallintoneuvosto päätti yksimielisesti keskustelutta valita johtokunnan jäseneksi Heinimon tilalle toimikauden loppuun toimitusjohtaja Oiva Haapasen.

7. §

Tohtori Väinö Tannerin huomioiminen edustajakokouksessa

Jalava ilmoitti, että tohtori Tannerin luovuttua hallintoneuvoston jäsenyydestä 48 toimintavuoden jälkeen on johtokunta harkinnut, miten häntä voitaisiin sopivimmin huomioida. Johtokunta päätyi ehdottamaan, että Rochdale-ansiomerkkien jaon jälkeen uusi hallintoneuvoston puheenjohtaja pitäisi Tannerille puheen sekä ilmoittaisi, että hallintoneuvosto on päättänyt lahjoittaa Kansan Sivistysrahaston yhteydessä olevaan Väinö Tannerin rahastoon 30 000 markkaa sekä luovuttaisi Tannerille toisen Rochdale-ansiomerkin, tällä kerralla hopealevyyn upotettuna.

Hallintoneuvosto hyväksyi esityksen yksimielisesti keskustelutta.

V a -

kuudeksi:

Mauno Heinimo

Tiina Kuoppala

Edellä olevan pöytäkirjan olemme tänään tarkastaneet ja todenneet sen kokouksen kulun mukaisesti oikein laadituksi.

Joensuu:ssa elokuun 30. päivänä 1964

Reino Liiskimä

Yrjö Ranta

KK:n HALLINTONEUVOSTON kokous Joensuussa Osuusliike Oman-Avun ravintolan huoneistossa, Koskikatu 9:ssä, elokuun 30. päivänä 1964.

Suoritetussa nimenhuudossa todettiin läsnäoleviksi seuraavat hallintoneuvoston jäsenet: Paavo Heinimo puheenjohtajana, Johannes Alanen, Yrjö Hakala, Väinö Hellman, Aarne Hulkkonen, Reino Kiiskinen, Mauno Koivisto, Erkki Luoto, Eino Pendolin, Jouko Piirainen, Yrjö Ranta, Pertti Rapio, Matti Roiha, Toivo Saarinen, Eero Sainio, Valdemar Sandelin, Arvi Sinipaasi, Ossi Tikkanen, Yrjö Tossava, Valo Tähti, Viljo Virtanen ja Aarne Välimäki eli 22 hallintoneuvoston jäsentä.

Läsnä olivat myös KK:n johtokunnan jäsenet Jorma Jalava, K. L. Kulo, Veikko Kuoppala, Eino Roine ja Uuno Takki sekä KK:n toimihenkilöt Pekka Kuoppala sihteerinä, Lennart Kivi, Aaro Haapio ja Pertti Tuominen.

Heinimo lausui hallintoneuvoston uuden jäsenen Mauno Koiviston tervetulleeksi osallistumaan hallintoneuvoston työskentelyyn.

1. §

Kokouksen avaus ja laillisuuden toteaminen

Hallintoneuvoston puheenjohtaja Paavo Heinimo totesi, että kokouskutsu on lähetetty hallintoneuvoston jäsenille KK:n sääntöjen 22. §:n 2. kohdan mukaisesti kirjatussa kirjeessä toukokuun 29. päivänä 1964 (liite 1) eli vähintään säädetyt 7 päivää ennen kokousta sekä että sääntöjen 22. §:n 2. kohdan mukainen riittävä määrä jäseniä oli saapunut kokoukseen.

Puheenjohtaja näin ollen totesi, että kokous on sääntöjen mukaisessa järjestyksessä kutsuttu koolle ja laillinen päättämään esityslistalla olevista asioista.

2. §

Välitilintarkastuspöytäkirja

Heinimo esitteli tilintarkastajien antaman kertomuksen toukokuun 28.-30. päivänä 1964 suoritetusta välitilintarkastuksesta (liite 2).

Kertomus päätettiin merkitä huomautuksista pöytäkirjaan.

3. §

Selostus KK:n toiminnasta

Jalava antoi selostuksen KK:n toiminnasta lausuen mm. seuraavaa (liite 3).

Selostus merkittiin kuulluksi.

4. §

KK:n julkaisujen tilausmaksut vuodeksi 1965

Jalava ilmoitti, että hallintoneuvoston jäsenille on jaettu johtokunnan ehdotus KK:n julkaisujen tilausmaksuiksi sekä julkaisujen tulo- ja menoarvot vuodelle 1965 (liitteet 4-5). Johtokunta ehdottaa, että julkaisujen tilausmaksut pidettäisiin samoina kuin kuluvana vuonna.

Muita julkaisuja kuin Kuluttajaa ja Konsumentenia ei tarvitse mainita erikseen. Konsumentenin tulo- ja menoarvio osoittaa tappiota 9 600 mk, johon on lisättävä vielä vuokrat, yleiskulut ja vapaaehtoiset sosiaalikulut, joiden kokonaistappio on n. 10 500 mk. Tämä tappio on johtokunnan mielestä kuitenkin niin pieni, että Konsumentenin tilausmaksu voidaan pitää ennallaan. Konsumenten on uudelleenjärjestelyn jälkeen saanut myönteisen vastauksen.

Kuluttajan tappion arvioidaan ensi vuonna nousevan kaikkiaan n. 274 000 mk:aan. Arvion mukaan Kuluttajan kuluvan vuoden tappio on n. 143 000 mk. Johtokunta ei ole kuitenkaan katsonut voivansa esittää tilausmaksun korottamista. Ilmoittelutulojen lisäys korjaisi tietenkin tilannetta. On kuitenkin todettava, että osuuskaupallisten järjestöjen ilmoittelu kulkee huonoon suuntaan. Kuluttajalla on melkoisesti osuuskauppaliikkeen ulkopuolista ilmoit-

telua, mutta ilmoitushintoja ei voida korottaa mielin määrin, koska olemme riippuvaisia ulkopuolisten julkaisujen hinnoista. Meillä on kuitenkin se käsitys, että Kuluttaja on osuuskaupallisessa ilmoittelussa erittäin tehokas ilmoitusväline. Viimeksi suoritettua suuren Gallup-tutkimuksen mukaan vain n. 50 % Kuluttajan lukijoista on osuusliikkeiden vakinaisia ostajia.

Pendolin totesi, että hallintoneuvosto on joutunut useaan otteeseen puuttumaan Kuluttajaan saadakseen sen toimintakykyiseksi. Konsumentenin tilanne saatiin korjattua. Nyt näyttää siltä, että Kuluttaja uhkaa muodostua taloudellisesti raskaaksi. Pääjohtaja nimenomaan mainitsi, että ilmoittelun kohdalla on tapahtunut vähenemistä, mutta mainitsematta jäi, mistä väheneminen johtuu. Johtuuko se osuuskauppaliikkeen omasta vai ulkopuolisten osuuden pienemisestä? Kuluttajaa on katsottava taloudellisenä yrityksenä, joka ei saa rasittaa KK:n tai jäsenliikkeiden taloutta. Ilmoittelupuolta olisi edelleen tehostettava, myös osuuskaupallisten järjestöjen toimesta. Ellei osuuskauppaliikkeen kaupalliselta sektorilta tule ilmoituksia, on syytä ottaa kilpailijoiden ilmoituksia entistä enemmän.

Alanne ilmoitti yhtyvänsä Pendolinin mielipiteeseen. Haluaisin kiinnittää erityistä huomiota siihen, että vain 50 % Kuluttajan lukijoista on ostouskollisia. Eiköhän tehostettu ilmoittelu lisäisi tätä prosenttimäärää. Sen vuoksi olisi erityistä aihetta ilmoitella Kuluttajassa entistä enemmän. Elleivät osuuskaupalliset järjestöt ilmoita Kuluttajassa, otettakoon entistä enemmän ulkopuolisia ilmoituksia.

Välimäki huomautti, että ilmoitustulojen kehitys kulkee yleensäkin alaspäin televisiomainonnan kehittyessä. Kuluttajan tulo- ja menoarviossa on omien sivujen laskutus arvioitu huomattavan suureksi. Perustuuko tämä arvio volyymin arvioituun lisääntymiseen vai hinnankorotukseen?

Jalava ilmoitti, että tulo- ja menoarviossa on arvioitu sekä volyymin että hinnan nousevan. KK:lla on parhaillaan meneillään yritys saada omien sivujen määrää lisättyä. Arvio on laskettu siltä pohjalta, että omien sivujen hintaa mahdollisesti joudutaan korottamaan. Tämä kysymys on kuitenkin toistaiseksi vielä avoinna.

Luoto ilmoitti hyväksyvänsä johtokunnan esityksen. Mielestäni niiltä osuusliikkeiltä, jotka perivät jäseniltään osan Kuluttajan tilausmaksusta, pitäisi periä ylimääräisenä osa Kuluttajan tappiosta.

Tossava vastusti Luodon ehdotusta ylimääräisestä maksusta.

Heinimo ilmoitti käsityksensä, ettei Kuluttajaan voida ottaa sellaisia ilmoituksia, jotka kilpailevat osuuskauppaliikkeen oman tuotannon kanssa. Tätä puolta ilmoittelussa ei nähtävästi voida lisätä. Toivon, että OTK mainossuun-

nitelmaa laatiessaan ja mainosmäärärahoja jakaessaan ottaisi täällä käydyn keskustelun riittävästi huomioon.

Kiiskinen totesi Jalavan maininneen, että omien sivujen hintaa mahdollisesti joudutaan korottamaan. Omien sivujen painoasua pitäisi kuitenkin huomattavasti parantaa, sillä ne ovat monasti erittäin heikkoja. Mielestäni ilmoitushintoja voitaisiin korottaa ainakin mitä OTK:hon tulee. Se voisi myös lisätä mainontaansa Kuluttajassa. Mielestäni myös sellaisten ulkopuolisten ilmoittelua Kuluttajassa voitaisiin lisätä, jotka eivät kilpaile oman tuotannon kanssa.

Hallintoneuvosto hyväksyi johtokunnan esityksen yksimielisesti.

5. §

Seuraavan edustajakokouksen aika ja paikka

Pekka Kuoppala ilmoitti, että edustajakokouksen viime keväänä tekemän päätöksen mukaisesti vuoden 1965 edustajakokous pidetään Savonlinnassa. Johtokunta esittää, että kokous pidettäisiin toukokuun 29. ja 30. päivänä 1965 Kisalinna-nimisen rakennuksen juhlasalissa, joka on paikkakunnan suurin juhlahuoneisto.

Hallintoneuvosto hyväksyi esityksen keskustelutta yksimielisesti.

6. §

Edustajakokousalustus

Jalava ilmoitti johtokunnan esittävän, että ensi vuoden edustajakokoukselle valmistettaisiin alustus eläkejärjestelyistä. Mehän toimimme tällä hetkellä väliaikaisten järjestelyjen varassa eläkelain tultua voimaan. Toimitusjohtaja Peitsalo, joka tuntee asian parhaiten, arvioi, että nyt pitäisi jo olla mahdollisuuksia saada viranomaisten kanssa selväksi, mitä lisäetuja uuden eläkejärjestelmän mukaan voidaan rekisteröidä. Näin ollen voitaisiin tilanne osuuskauppaliikkeessä vakinaistaa. Asiaa valmistelemaan on asetettu toimikunta, joka tekee aikanaan ehdotuksensa. Tällä hetkellä asia on valmisteltavana Eläkekassa Tuessa.

KK:n edustajakokous joutuu tekemään eläkekysymyksestä periaateratkaisun,

jonka jälkeen Eläkekassa Tuen edustajakokous päättää lopullisista muutoksista kassan sääntöihin.

Johtokunta esittää myös, että tutkittavana oleva jäsenetukysymys otettaisiin jossakin muodossa tarkastelun alaiseksi. Asia tuli ajankohtaiseksi viime keväänä, jolloin todettiin, että jäsenetukysymys olisi kokonaisuudessaan tutkittava. Johtokunta on asettanut toimikunnan selvittämään asiaa, ja toivotaan, että siitä voitaisiin esittää jotakin jo ensi vuoden edustajakokouksessa. Tällä hetkellä on vielä epäselvää, missä muodossa asia on otettava esille. Mahdollisesti kysymykseen tulee alustus, mutta todennäköisimmin esitelmä. Esitys siis on, että tämä kysymys otetaan käsiteltäväksi ja sen käsittelymuoto ratkaistaan myöhemmin.

Kiiskinen totesi olevan paikallaan, että jäsenetukysymystä käsitellään. Varsinkin vanhempi jäsenistö kiinnittää siihen erityistä huomiota. Ylijäämänpalautus on viime vuosina voimakkaasti supistunut. Asiaan on ammattiyhdistysliikkeen piirissä kiinnitetty huomiota. Sanotaan, ettei osuuskauppaliike palvele kuluttajia niin kuin sen pitäisi. Ruotsissa on ylijäämänpalautus kokonaan toista luokkaa. Korjausta olisi saatava aikaan ja asiaa on syytä tutkia, sillä puolen prosentin ylijäämän palautuksella ei ole mitään merkitystä puhumattakaan siitä, ettei ylijäämää jaeta lainkaan. Sitä paitsi ostolippujen keittäminen ja laskeminen on vanhentunut systeemi, joten siihenkin pitäisi löytää jokin uusi järjestelmä.

Heinimo totesi Kiiskisen olevan oikeassa siinä, että ylijäämänpalautus menettää merkityksensä, jos jaetaan vain puoli prosenttia. Jaon pitäisi olla vähintään yksi prosenti. Ruotsissa jaetaan keskimäärin 3 %, mutta vähittäiskaupan marginaalit Suomessa ovat aivan eri luokkaa. Hinnat ja marginaalit on pidetty Suomessa alhaisina, joten jaettavaa ylijäämää ei sen vuoksi kovin paljoa jää. Minulla on se käsitys, että muuallakin ryhdytään yhä enemmän kilpailemaan hinnoilla. Sitä paitsi verottaja, myös Korkein Hallinto-oikeus, tulkitsee meillä ylijäämänpalautuksen verotuksessa kokonaan toisin kuin lainsäätäjä on ilmeisesti tarkoittanut. Jäsenetuja koskeva kysymys on vaikea ja saattaa käydä niin, ettei se valmistu vielä ensi vuoden edustajakokoukselle. Joka tapauksessa kysymystä on syytä tutkia.

Alanne tiedusteli, onko meillä kiinnitetty huomiota siihen jo Ruotsissa käytössä olevaan tapaan, että eräissä myymälöissä ostettaessa vähintään määrättyllä summalla ostajat saavat 10 %:n alennuksen. Ellei tätä asiaa ole meillä tutkittu, sitä pitäisi tarkastella.

Jalava ilmoitti, että tämä järjestelmä tunnetaan hyvin myös meillä, mutta vaikeutena on se — jota ei aina tulla ajatelleeksi —, että Ruotsissa ja meillä kaupan välityspalkkiot ovat kovin erilaiset. Ruotsissa nämä palkkiot ovat niin paljon korkeammat, että siellä on mahdollista järjestää erikoisalennuk-

sia. Kyseessä olevat myymälät ovat täysin itsepalvelumyymälöitä, joissa asiakas saa palvella itseään. Liikkeen puolesta peritään vain maksu ja pidetään huolta siitä, että myymälässä on tavaraa. Meillä eivät vähittäiskaupan myyntipalkkiot salli tällaista alennusmenettelyä ja Ruotsissakin ollaan luopumassa siitä.

Kiiskinen kiinnitti huomiota siihen, että hinnat Ruotsissa ovat joka tapauksessa alemmat kuin meillä.

Heinimo ilmoitti, että Ruotsissa ovat välityspalkkiot joka tapauksessa huomattavasti suuremmat kuin Suomessa. Elannossa on suurostomyymäläkysymystä tutkittu, mutta siihen ei vielä ole katsottu aiheelliseksi mennä. Asiassa on myös se periaatteellinen puoli, onko osuuskauppaliikkeen syytä myydä huokeammalla varakkaille, koska vähävaraisilla ei yleensä ole mahdollisuuksia ostaa yhdellä kertaa kovin suuria määriä tavaroita. Saattaa tietysti olla, että tähän järjestelmään on joskus mentävä. Ostomerkeistä ei voida luopua ylijäämäpalautuksen yhteydessä. Sitä paitsi ostomerkin antaminen on myös tehokas kassakontrollin muoto.

Hallintoneuvosto hyväksyi johtokunnan ehdotuksen yksimielisesti.

7. §

KK:n osallistuminen Hotelli- ja ravintolaopistosäätiöön

Veikko Kuoppala ilmoitti, että KK:n johtokunta teki 11.12.1963 päätöksen KK:n liittymisestä Hotelli- ja ravintolaopistosäätiöön. Asia on aikanaan esitelty hallintoneuvostolle johtokunnan pöytäkirjojen luvun yhteydessä. Mainittakoon, että KK:n osuus säätiössä on 200 nmk. Tarkoituksena on, että opisto rakentaa koulutalon nykyisen ravintolakoulun lähistölle. Rekisteröinti- viranomaiset eivät kuitenkaan ole hyväksyneet säätiötä rekisteriin pelkästään johtokunnan päätöksen perusteella, joten hallintoneuvoston olisi tehtävä nimenomainen päätös asiasta. Päätöksen sanamuoto olisi seuraava:

"Yksimielisesti päätettiin, että Kulutusosuuskuntien Keskusliitto oli osallistuva Hotelli- ja ravintolaopistosäätiön perustamiseen, jota koskeva säädekirja myös keskusliiton puolesta oli allekirjoitettu 18.2.1964, sekä säätiön jatkuvaan toimintaan asianmukaisessa järjestyksessä valittavien edustajiensa kautta."

Hallintoneuvosto hyväksyi esityksen keskustelutta.

8. §

Julkilausuman antaminen hallituksen hinta- ym. päätöksistä

Jalava ilmoitti, että valtioneuvosto teki edellisenä perjantaina joukon päätöksiä, jotka koskevat raskaasti osuuskauppaliikkeen jäsenkuntaa. Hallitus teki päätökset maatalouden kompensatiosta, erinäisten kuluttajahintojen sekä arava- ja asutuslainojen koron korottamisesta. Päätöksestä on jo eilen ja tänään ollut sanomalehdistössä sangen vakavaa kritiikkiä. Tänään kokoontuvat myös SKDL:n liittotoimikunta ja eduskuntaryhmä päättämään julkilausuman antamisesta ja mahdollisista toimenpiteistä. Näin ollen vastalauseista päätöksiä kohtaan ei ilmeisesti tule olemaan puutetta. Tältä kannalta ei KK:n esiintyminen asiassa olisi välttämätöntä. Toisaalta KK on kuitenkin niin merkittävä kuluttajaväestön edustaja, että saattaa herättää kiusallista huomiota, ellei KK esiintyisi. Asiaa ei ole voitu vielä johtokunnassa käsitellä. Sen sijaan sihteeri on laatinut luonnoksen julkilausuman tekstiksi. Kun meidän täytyy ottaa huomioon se, että osuuskauppaliike on erittäin suuri maataloustuotteiden ostaja, tällaisessa julkilausumassa täytyy noudattaa tiettyä varovaisuutta. Sen vuoksi onkin huomiota kiinnitettävä siihen, että maataloustulojärjestelmä on epäonnistunut, samoin kuin kuluttajahintojen korottamiseen ja erityisesti margariinin hinnan nostamiseen. Korkojen korottamiseen on puututtava siten, että sekä arava- että asutuslainojen korkokysymystä käsitellään rinnakkain, samoin kuin siihen, että korotuksen yhteydessä toivottiin saatavan kyseiset varat takaisin aravatuotantoon.

Keskustelin asiasta puheenjohtajan kanssa, ja esitetään, että hallintoneuvosto hyväksyisi periaatteessa julkilausuman antamisen sekä jättäisi sen johtokunnan lopullisesti ratkaistavaksi samoin kuin sanamuodon määrittämisen. Hallintoneuvosto ei voine päättää asiaa kokonaisuudessaan näin lyhyen valmistelun pohjalta.

Kiiskinen ilmoitti vasemmistoryhmän jo ryhmäkokouksessaan käsitelleen julkilausuman antamista ja pitävän välttämättömänä, että KK:n hallintoneuvosto puuttuu hallituksen toimenpiteisiin. Pidämme välttämättömänä sitä, että KK:n tulee kuluttajaetujen ajajana puuttua asiaan. Kannatan esitystä siten, että julkilausuma annetaan mahdollisimman pian ja että se annetaan hallintoneuvoston nimissä.

Hallintoneuvosto hyväksyi esityksen yksimielisesti (liitteet 6-7).

sia. Kyseessä olevat myymälät ovat täysin itsepalvelumyymälöitä, joissa asiakas saa palvella itseään. Liikkeen puolesta peritään vain maksu ja pidetään huolta siitä, että myymälässä on tavaraa. Meillä eivät vähittäiskaupan myyntipalkkiot salli tällaista alennusmenettelyä ja Ruotsissakin ollaan luopumassa siitä.

Kiiskinen kiinnitti huomiota siihen, että hinnat Ruotsissa ovat joka tapauksessa alemmat kuin meillä.

Heinimo ilmoitti, että Ruotsissa ovat välityspalkkiot joka tapauksessa huomattavasti suuremmat kuin Suomessa. Elännossa on suurostomyymäläkysymystä tutkittu, mutta siihen ei vielä ole katsottu aiheelliseksi mennä. Asiassa on myös se periaatteellinen puoli, onko osuuskauppaliikkeen syytä myydä huokeammalla varakkailla, koska vähävaraisilla ei yleensä ole mahdollisuuksia ostaa yhdellä kertaa kovin suuria määriä tavaroita. Saattaa tietysti olla, että tähän järjestelmään on joskus mentävä. Ostomerkeistä ei voida luopua ylimääränpalautuksen yhteydessä. Sitä paitsi ostomerkin antaminen on myös tehokas kassakontrollin muoto.

Hallintoneuvosto hyväksyi johtokunnan ehdotuksen yksimielisesti.

7. §

KK:n osallistuminen Hotelli- ja ravintolaopistosäätiöön

Veikko Kuoppala ilmoitti, että KK:n johtokunta teki 11.12.1963 päätöksen KK:n liittymisestä Hotelli- ja ravintolaopistosäätiöön. Asia on aikanaan esitelty hallintoneuvostolle johtokunnan pöytäkirjojen luvun yhteydessä. Mainittakoon, että KK:n osuus säätiössä on 200 nmk. Tarkoituksena on, että opisto rakentaa koulutalon nykyisen ravintolakoulun lähistölle. Rekisteröinti-viranomaiset eivät kuitenkaan ole hyväksyneet säätiötä rekisteriin pelkästään johtokunnan päätöksen perusteella, joten hallintoneuvoston olisi tehtävä nimenomainen päätös asiasta. Päätöksen sanamuoto olisi seuraava:

"Yksimielisesti päätettiin, että Kulutusosuuskuntien Keskusliitto oli osallistuva Hotelli- ja ravintolaopistosäätiön perustamiseen, jota koskeva säädekirja myös keskusliiton puolesta oli allekirjoitettu 18.2.1964, sekä säätiön jatkuvaan toimintaan asianmukaisessa järjestyksessä valittavien edustajiensa kautta."

Hallintoneuvosto hyväksyi esityksen keskustelutta.

8. §

Julkilausuman antaminen hallituksen hinta- ym. päätöksistä

Jalava ilmoitti, että valtioneuvosto teki edellisenä perjantaina joukon päätöksiä, jotka koskevat raskaasti osuuskauppaliikkeen jäsenkuntaa. Hallitus teki päätökset maatalouden kompensatiosta, erinäisten kuluttajahintojen sekä arava- ja asutuslainojen koron korottamisesta. Päätöksestä on jo eilen ja tänään ollut sanomalehdistössä sangen vakavaa kritiikkiä. Tänäkin kokoontuvat myös SKDL:n liittotoimikunta ja eduskuntaryhmä päättämään julkilausuman antamisesta ja mahdollisista toimenpiteistä. Näin ollen vastalauseista päätöksiä kohtaan ei ilmeisesti tule olemaan puutetta. Tältä kannalta ei KK:n esiintyminen asiassa olisi välttämätöntä. Toisaalta KK on kuitenkin niin merkittävä kuluttajaväestön edustaja, että saattaa herättää kiusallista huomiota, ellei KK esiintyisi. Asiaa ei ole voitu vielä johtokunnassa käsitellä. Sen sijaan sihteeri on laatinut luonnoksen julkilausuman tekstiksi. Kun meidän täytyy ottaa huomioon se, että osuuskauppaliike on erittäin suuri maataloustuotteiden ostaja, tällaisessa julkilausumassa täytyy noudattaa tiettyä varovaisuutta. Sen vuoksi onkin huomiota kiinnitettävä siihen, että maataloustulojärjestelmä on epäonnistunut, samoin kuin kuluttajahintojen korottamiseen ja erityisesti margariinin hinnan nostamiseen. Korkojen korottamiseen on puututtava siten, että sekä arava- että asutuslainojen korkokysymystä käsitellään rinnakkain, samoin kuin siihen, että korotuksen yhteydessä toivottiin saatavan kyseiset varat takaisin aravatuotantoon.

Keskustelin asiasta puheenjohtajan kanssa, ja esitetään, että hallintoneuvosto hyväksyisi periaatteessa julkilausuman antamisen sekä jättäisi sen johtokunnan lopullisesti ratkaistavaksi samoin kuin sanamuodon määrittämisen. Hallintoneuvosto ei voine päättää asiaa kokonaisuudessaan näin lyhyen valmistelun pohjalta.

Kiiskinen ilmoitti vasemmistoryhmän jo ryhmäkokouksessaan käsitelleen julkilausuman antamista ja pitävän välttämättömänä, että KK:n hallintoneuvosto puuttuu hallituksen toimenpiteisiin. Pidämme välttämättömänä sitä, että KK:n tulee kuluttajaetujen ajajana puuttua asiaan. Kannatan esitystä siten, että julkilausuma annetaan mahdollisimman pian ja että se annetaan hallintoneuvoston nimissä.

Hallintoneuvosto hyväksyi esityksen yksimielisesti (liitteet 6-7).

9. §

Selostus osuusliikkeiden toiminnasta

Veikko Kuoppala antoi selostuksen osuusliikkeiden toiminnasta lausuen mm. seuraavaa (liitteet 8-9).

Selostus merkittiin kuulluksi.

Vakuudeksi:

Paavo Heinimo

Veikko Kuoppala

Edellä olevan pöytäkirjan olemme tänään tarkastaneet ja todenneet sen kokouksen kulun mukaisesti oikein laadituksi.

Helsingissä joulukuun 14. päivänä 1964

E. Ranta

Reino Kiiskinen

KK:n HALLINTONEUVOSTON kokous Helsingissä, hallintoneuvoston huoneistossa, Mikonkatu 17:ssä joulukuun 14. päivänä 1964.

Suoritettua nimenhuudossa todettiin läsnä-oleviksi seuraavat hallintoneuvoston jäsenet: Paavo Heinimo puheenjohtajana, Johannes Alanne, Yrjö Hakala, Väinö Hellman, Aarne Hulkkonen, Reino Kiiskinen, Mauno Koivisto, Erkki Luoto, Eino Pendolin, Jouko Piirainen, Yrjö Ranta, Pertti Rapio, Matti Roiha, Toivo Saarinen, Eero Sainio, Valdemar Sandelin, Arvi Sinipaasi, Ossi Tikkanen, Yrjö Tossava, Valo Tähti, Viljo Virtanen ja Aarne Välimäki eli kaikki 22 hallintoneuvoston jäsentä.

Läsnä olivat myös KK:n johtokunnan jäsenet Jorma Jalava, Oiva Haapanen, K.L. Kulo, Veikko Kuoppala, Tyyne Paasivuori, Kalervo Peitsalo, Eino Roine ja Uno Takki sekä KK:n toimihenkilöt Lennart Kivi, Pekka Kuoppala sihteerinä ja Aaro Haapio.

1. §

Kokouksen avaus ja laillisuuden toteaminen

Hallintoneuvoston puheenjohtaja Paavo Heinimo totesi, että kokouskutsu on lähetetty hallintoneuvoston jäsenille KK:n sääntöjen 22. §:n 2. kohdan mukaisesti kirjatussa kirjeessä syyskuun 16. päivänä 1964 (liite 1) eli vähintään säädetty seitsemän päivää ennen kokousta sekä että sääntöjen 22. §:n 2. kohdan mukainen riittävä määrä jäseniä on saapunut kokoukseen.

Puheenjohtaja näin ollen totesi, että kokous on sääntöjen mukaisessa järjestyksessä kutsuttu koolle ja laillinen päättämään esityslistalla olevista asioista.

2. §

Välitilintarkastuspöytäkirja

Heinimo esitteli tilintarkastajien antaman kertomuksen lokakuun 22. - 24. päivänä 1964 suoritetusta välitilintarkastuksesta (liite 2).

Kertomus päätettiin merkitä huomautuksitta pöytäkirjaan.

3. §

Johtokunnan jäsenten palkkiot
vuodeksi 1965

Jalava ilmoitti johtokunnan jäsenten palkkioiden olevan vuonna 1964: vuosipalkkio 600 markkaa, kokouspalkkio 30 markkaa. Palkkiot tarkistettiin viimeksi hallintoneuvoston 12.12.1959 pidetyssä kokouksessa. Niitä ei tarkistettu samanaikaisesti kuin hallintoneuvoston palkkioita vuoden 1963 edustajakokouksessa. Asiasta on neuvoteltu keskusjärjestöjen ja Osuusliike Elannon johdon kesken ja päädytty ehdottamaan, että johtokunnan palkkioihin olisi tehtävä pieni indeksikorotus. Sen vuoksi esitetään, että vuosipalkkio vahvistettaisiin 750 markaksi ja kokouspalkkio 40 markaksi. Palkkiota ei makseta KK:n palveluksessa oleville johtokunnan jäsenille.

Hallintoneuvosto hyväksyi esityksen keskustelutta.

4. §

Johtokunnan jäsenten vaali
vuodeksi 1965

Heinimo ilmoitti, että KK:n sääntöjen 25. §:n mukaan sen johtokuntaan kuuluu pääjohtaja ja toinen johtaja sekä seitsemän hallintoneuvoston varsinaisessa kokouksessa vuodeksi kerrallaan valitsemaa jäsentä, joiina ovat viime toukokuun hallintoneuvoston kokouksesta lähtien olleet: Oiva Haapanen, Gunnar Henriksson, K. L. Kulo, Tyyne Paasivuori, Kalervo Peitsalo, Eino Roine ja Uno Takki.

Hallintoneuvosto päätti keskustelutta, että johtokunnan valittuina jäseninä tulevat vuonna 1965 olemaan entiset eli Oiva Haapanen, Gunnar Henriksson, K. L. Kulo, Tyyne Paasivuori, Kalervo Peitsalo, Eino Roine ja Uno Takki (liitteet 3-9). Sääntöjen mukaan puheenjohtajana tulee olemaan pääjohtaja Jorma Jalava ja varapuheenjohtajana johtaja Veikko Kuoppala.

5. §

Asuntoneuvoston jäsenten
palkkiot vuodeksi 1965

Pekka Kuoppala ilmoitti, että asuntoneuvoston jäsenten palkkiot ovat vuonna 1964 olleet: osuuskauppaliikkeestä valittujen kokouspalkkio 30 markkaa ja ulkopuolisten 42 markkaa. Johtokunta ehdottaa, että palkkioita korotettaisiin siten, että osuuskauppaliikkeestä valittujen asuntoneuvoston jäsenten kokouspalkkiot olisivat 40 markkaa ja ulkopuolisten 50 markkaa.

Hallintoneuvosto hyväksyi esityksen keskustelutta.

6. §

Asuntoneuvoston jäsenten vaali
vuodeksi 1965

Pekka Kuoppala ilmoitti, että KK:n asuntoneuvostoon ovat vuonna 1964 kuuluneet Jorma Jalava puheenjohtajana, Veikko Kuoppala varapuheenjohtajana sekä jäseninä Teuvo Aura, Arvi Finérus, K. L. Kulo, Esko Kunnas, Mauno Koivisto, Jalmari Laakso, Olavi Lindblom, T. Hj. Långström, Alarik Mettälä, Antti Pelkola, Väinö Pitkänen, Eero Sainio, Arvo Tirinen, Aarne Välimäki, Eino Ojanen, Jouko Piirainen ja Tyyne Paasivuori.

Johtokunta esittää, että asuntoneuvoston kokoonpano pidettäisiin vuonna 1965 muutoin ennallaan paitsi, että eläkkeelle siirtyneen toimitusjohtaja Esko Kunnaksen tilalle valittaisiin toimitusjohtaja Oiva Haapanen.

Hallintoneuvosto hyväksyi esityksen keskustelutta, joten asuntoneuvoston kokoonpano on vuonna 1965 seuraava: puheenjohtajana Jorma Jalava, varapuheenjohtajana Veikko Kuoppala ja jäseninä Teuvo Aura, Arvi Finérus, Oiva Haapanen, Mauno Koivisto, K. L. Kulo, Jalmari Laakso, Olavi Lindblom, T. Hj. Långström, Alarik Mettälä, Eino Ojanen, Tyyne Paasivuori, Antti Pelkola, Jouko Piirainen, Väinö Pitkänen, Eero Sainio, Arvo Tirinen ja Aarne Välimäki (liitteet 10-26).

7. §

KK:n NM-toimikunnan puheenjohtajan ja jäsenten palkkiot vuodeksi 1965

Pekka Kuoppala ilmoitti, että KK:n NM-toimikunnan puheenjohtajan ja jäsenten palkkiot ovat vuonna 1964 olleet: puheenjohtajan palkkio 75 markkaa kuukaudessa ja kokouspalkkiot 30 markkaa. Johtokunta ehdottaa, että palkkiot olisivat vuonna 1965: puheenjohtajan palkkio 75 markkaa kuukaudessa ja kokouspalkkiot 40 markkaa.

Hallintoneuvosto hyväksyi esityksen keskustelutta.

8. §

KK:n NM-toimikunnan puheenjohtajan ja jäsenten vaali vuodeksi 1965

Pekka Kuoppala ilmoitti johtokunnan ehdottavan, että KK:n NM-toimikunnan kokoonpano pidettäisiin vuonna 1965 samana kuin kuluvanakin vuonna, joten siihen tulisivat kuulumaan KK:n NM-toimikunnan ohjesäännön 3. §:n mukaan KK:n pääjohtaja Jorma Jalava ja valistusosaston päällikkö Sakari Kiuru sekä puheenjohtajana Tyyne Paasivuori ja jäsenenä Annikki Kankainen, Alli Lahtinen ja Judit Nederström-Lunden sekä havainnoitsijoina Sylvi Koski ja Liisa Mustonen.

Hallintoneuvosto hyväksyi esityksen keskustelutta (liitteet 20, 27-31).

9. §

Osuuskauppaliittojen kokoukset vuonna 1965

Pekka Kuoppala ilmoitti johtokunnan ehdottavan, että osuuskauppaliittojen kokoukset vuonna 1965 pidettäisiin hallintoneuvoston jäsenille jaetun huetlon mukaisesti (liite 32).

Hallintoneuvosto hyväksyi esityksen keskustelutta (liitteet 33-40).

10. §

Sosiaalisen ohjesäännön muuttaminen

Jalava ilmoitti, että sairausvakuutuslain etujen tultua voimaan 1.9.1964 muutettiin KK:n johtokunnan päätöksellä 26.8.1964 voimassa olevan sosiaalisen säännön sairauskulujen korvaamista ja äitiyshuoltoa koskevia pykäläitä, että niissä otettiin huomioon lain aiheuttamat muutokset samalla kuitenkin turvaamalla työntekijöille entiset edut lain ylittävältä osalta. Sairaustajan palkkaa koskevan pykälän osalta hyväksyttiin vastaavaa tarkoittava sovellutusohje koskematta pykälän sanamuotoon. Päätökset tehtiin tilapäisratkaisuna olemaan voimassa kuluvan vuoden loppuun saakka.

Asia on kokonaisuudessaan kuitenkin vielä keskeneräinen ja mm. eduskunnassa on käsiteltävänä eräitä sairausvakuutusta sivuavia muutoksia. Sen vuoksi asiassa ei vielä kannata päästä vakinaiselle kannalle, vaan joudutaan olemaan tilapäisjärjestelyjen varassa. Keskusjärjestöjen ja Osuusliike Elannon yhteinen sosiaalijaosto on valmistellut asiaa ja tehnyt siitä esityksen. Johtokunta on käsitellyt sosiaalijaoston ehdotusta ja yhtyen siihen esittää, että nykyisin noudatettua tilapäisjärjestelyä jatkettaisiin vielä ensi vuoden ajan, jolloin sosiaalisen säännön äitiysavustusta koskeva 11. § poistetaan ja sairauskulujen korvaamista koskeva 9. § ja sairaustajan palkkaa koskeva 10. § hyväksyttäisiin olemaan voimassa vuoden 1965 loppuun asti sosiaalijaoston ehdotuksen mukaisina (liitteet 41-42). Edelleen ehdotetaan, että sosiaalisen ohjesäännön eläkevakuutusta koskeva 14. § pysyvästi muutettaisiin sen ajan tasalle saattamiseksi niin ikään sosiaalijaoston ehdottamassa muodossa. OTK:n johtokunta on puolestaan päättänyt vastaavanlaisen ehdotuksen tekemisestä OTK:n hallintoneuvostolle; myös Kansa-yhtiöissä asia tulee esille.

Hallintoneuvosto hyväksyi esityksen keskustelutta.

11. §

Kiinnityksen ottaminen Strömsin kiinteistöihin ja lainan ottaminen Rakennusalan työeläkekassalta

Jalava ilmoitti, että KK on anonut ja saanut Kansa-yhtiöiltä 800 000 markan suuruisen lainan rahoituksen tervehdyttämiseksi. On harkittu, että lainan vakuudeksi otettaisiin kiinnitykset Strömsin juuri valmistuneisiin kahteen taloon ja niiden tontteihin.

Johtokunnan esityksestä hallintoneuvosto päätti yksimielisesti ottaa kiinnityksen KK:n omistamiin Helsingin kaupungin 43. kaupunginosan korttelissa n:o 43216 oleviin tontteihin numerot 7 ja 8 sekä niillä oleviin rakennuksiin haltijalle vakuudeksi 10 haltijalle asetetun velkakirjan kukin määrätään satatuhatta (100 000) markkaa, niille laskettavan kymmenen (10) prosentin vuotuisen koron sekä kunkin velkakirjan osalta enintään kahteensataan (200) markkaan nousevien mahdollisten perimiskulujen maksamisesta etuoikeuksin kiinnityksen vahvistamispäivästä siten, että kumpikin kiinteistö kiinnitetään erikseen ja että kummankin kiinteistön osalle tulee viisi velkakirjaa.

Jalava ilmoitti, että KK on saanut Rakennusalan työeläkekassalta 240 000 markan suuruisen lainan. Ilmoitus lainan myöntämisestä saatiin viime lauantaina, joten asiaa ei ole ehditty käsitellä johtokunnassa. Laina-aika on 10 vuotta, korko 7 1/4 % ja laina sidotaan 50-prosenttisesti indeksiin. Vakuudeksi halutaan Keskinäisen Vahinkovakuutusyhtiön Kansan luottovakuutus. Esitetään, että hallintoneuvosto hyväksyisi lainan ottamisen.

Hallintoneuvosto hyväksyi esitykset keskustelutta yksimielisesti.

12. §

Toiminimen kirjoittamisoikeuksia

Pekka Kuoppala ilmoitti johtokunnan ehdottavan, että toiminimen kirjoittamisoikeus peruutettaisiin maisteri Sven-Erik Sjögreniltä, jaoston hoitaja Emil Keinosen ja kirjeiston entiseltä hoitajalta Aarne Salolta. Edelleen johtokunta ehdottaa, että toiminimen kirjoittamisoikeus annettaisiin tiedotussihteerille Veikko Oittiselle.

Hallintoneuvosto hyväksyi esityksen keskustelutta.

13. §

Eläkeasioita

Jalava ilmoitti, että asia on tavallaan kaksijakoinen. Ensinnäkin on vahvistettava eläkkeiden suuruuden tarkistaminen koko osuuskauppaliikettä varten sekä käsiteltävä erikseen parin henkilön eläkkeelle siirtyminen.

Keskusjärjestöjen ja Osuusliike Elannon yhteinen sosiaalijaosto on käsitellyt eläkkeiden korottamiskysymystä ja toteaa, että viimeisen eli 1.1.1964 toimeenpannun eläkkeiden korotuksen perusteena oli elinkustannusindeksi-

pisteluku 165. Tämän vuoden lokakuun elinkustannusindeksi on 173, joten erotus on 8 pistettä eli 4.84 %. Sosiaaliministeriön v. 1965 työeläkkeitä varten laskeman palkkaaindeksi nousu 116:sta 130:een merkitsee puolestaan 12.1 %:n korotusta TEL-eläkkeisiin. Asiasta on neuvoteltu keskusjärjestöjen ja Elannon johdon kesken ja päädytty sellaiseen ratkaisuun, että kun eläkekysymyksen kokonaisjärjestelyt ovat vielä avoimia, ei olisi tarkoituksenmukaista nyt tehdä sellaisia päätöksiä, jotka sitoisivat myöhemmin tehtäviä lopullisia ratkaisuja. Johtokunta tämän vuoksi ehdottaa, että eläkkeitä korotettaisiin 1.1.1965 6 %:lla ja korotus tulisi voimassa oleviin kokonaiseläkkeisiin. Lisäksi johtokunta esittää, että hallintoneuvosto suosittelee jäsenliikkeille vastaavanlaisen korotuksen toteuttamista.

Hallintoneuvoston nimittämien toimihenkilöiden osalta tulee ensi vuonna esille kaksi eläkkeelle siirtymisasiä, joista hallintoneuvoston jäsenille on jaettu moniste (liite 43). Apulaisosastopäällikkö Puumalaisen osalta esitetään, että hallintoneuvosto toteaisi hänen siirtyvän eläkkeelle 15.5.1965 ja vahvistaisi hänen eläkkeensä määräksi 50 %. Johtaja Kuoppala saavuttaa eläkeiän 3.12.1965 ja johtokunta esittää, että hänen eläkkeelle siirtymisensä otettaisiin uudelleen käsiteltäväksi hallintoneuvoston ensi vuoden joulukuun kokouksessa, mikäli silloin voimassa oleva eläkesääntö sitä edellyttää.

Hallintoneuvosto päätti keskustelutta yksimielisesti, että KK:n maksamia kokonaiseläkkeitä korotetaan 1.1.1965 lukien 6%:lla ja että jäsenliikkeille suositellaan vastaavanlaisen korotuksen toimeenpanemista (liite 44). Edelleen hallintoneuvosto keskustelutta totesi, että apulaisosastopäällikkö T.J. Puumalainen siirtyy eläkkeelle 15.5.1965 ja että hänen eläkkeensä on 50 % hänen palkastaan sekä että johtaja Veikko Kuoppalan eläkeasia otetaan uudelleen esille hallintoneuvoston ensi vuoden joulukuun kokouksessa, mikäli silloin voimassa oleva eläkesääntö sitä edellyttää.

14. §

Organisaatioasioita

Jalava ilmoitti, että apulaisosastopäällikkö T.J. Puumalaisen ja neuvontaosaston toimenvälitysjaoston hoitajan Emil Keinosen eläkkeelle siirtyminen aiheuttaa eräitä organisaatiomuutoksia. Kaupallisen osaston entinen päällikkö ekonomi Martti Kallinen on nyttemmin tervehtynyt pitkäaikaisesta ja vaikeasta sairaudesta ja pyrkii takaisin KK:hon. Kun kaupallisen osaston toiminta on vakainasesti järjestetty, sitä ei haluttu ryhtyä muuttamaan. Johtokunta päätti perustaa erityisen sisäisen tilintarkastajan toimen ja kiinnitti Kallisen siihen. KK:n toiminta on niin moninaista ja erityisesti harjoitettu rakennustoiminta niin laajaa, että tällaista sisäistä tilintarkastajaa tarvitaan.

Johtokunta ehdottaa myös, että valmistelukunnan nimi muutetaan työjaostoksi sekä että sen tehtävät määritellään jaetussa suunnitelmassa ehdotetulla tavalla.

Johtokunta siis ehdottaa edellä mainittujen organisaatiomuutosten suorittamista hallintoneuvoston jäsenille jaetuista liitteistä ilmenevällä tavalla (liitteet 45-46).

Hallintoneuvosto hyväksyi esityksen keskustelutta yksimielisesti.

15. §

KK:n tulo- ja menoarvio vuodelle 1965

Jalava esitteli johtokunnan ehdotuksen KK:n tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1965 (liitteet 47-48).

Varsinaisen tulo- ja menoarvion lisäksi tulee eräänä yksityiskohtana vielä esille Kuluttajan omien sivujen hinnat. Johtokunta on tavallisesti päättänyt omien sivujen hinnoista, mutta kun Kuluttajan tilanne on ollut niin monesti tämän vuoden aikana esillä, on katsottu asialliseksi tuoda kysymys hallintoneuvoston päätettäväksi. Kuluttajan oman sivun hinta vuodesta 1961 lähtien on ollut 140 markkaa niiltä osuusliikkeiltä, joissa Kuluttajan levikki on alle 2 000 kpl, ja 150 markkaa niiltä liikkeiltä, joissa Kuluttajan levikki ylittää 2 000 kpl. Johtokunta ehdottaa, että oman sivun hintaa korotettaisiin 50 markalla eli 190 ja 200 markkaan. Nykyisen levikin vallitessa tämä merkitsisi Kuluttajan kohdalla lisätuloja n. 40 000 markkaa vuodessa. Johtokunta ehdottaa myös, että hallintoneuvosto vetoaisi samassa yhteydessä osuusliikkeisiin, että ne eivät supistaisi omien sivujen käyttöä, sillä omat sivut ovat sittenkin erittäin edullisia mainos- ja valistusvälineitä.

Kiiskinen totesi, että tulo- ja menoarvio koskee KK:n aatteellista toimintaa. Sen sijaan kaupallisesta ja tuotannollisesta toiminnasta meillä ei ole käsitystä. Sillä puolella on ilmeisesti huomattaviakin prosentuaalisia nousuja, mutta ei ole tiedossa, saadaanko tästä toiminnasta saatavilla tuloilla peitettyä kustannukset. Kuluttajan kohta on murheellinen, kuten viime kokouksessa käydyssä keskustelussa jo todettiin. Lehti pitäisi jollakin tavoin saada kannattavaksi. Edistysmielinen osuuskauppaliike tarvitsee jatkuvasti KK:ta välttämättömänä asiainhoitajana ja sen talous on saatava hoidettua niin, että toiminta kannattaa ja ettei muutaman vuoden päästä jouduta vaaraan supistaa toimintaa. Hallintoneuvosto ja johtokunta ovat velvollisia hoitamaan asiaa niin, ettei näin tapahdu. Kuluttajan kohdalla aiheutuvat rasitukset näytävät tulevan osuusliikkeiden kannattavaksi. OTK:n olisi kuitenkin lisättävä

panostaan Kuluttajan tappion peittämiseksi ja siitä hallintoneuvosto ei ole saanut mitään selvitystä.

Jalava ilmoitti, että tilintarkastajien kertomuksesta kuultiin, että tilintarkastajat olivat kiinnittäneet huomiota Kuluttajan kohtaan. Vuorineuvos Takin kanssa on keskusteltu asiasta ja OTK on ensi vuoden puolella tulossa eräitä teitä mukaan. Aikaisemminhan Kuluttaja antoi KK:lle tuloja, mutta nyt se on kääntynyt tappiolliseksi ja rasittaa kokonaistilannetta aika lailla.

Välimäki huomautti, että sitä painolastia, joka KK:n taholta tulee, ei pitäisi siirtää osuusliikkeille, joilla on ensi vuoden budjetin teossa melkoisia vaikeuksia. Olisi perusteellisesti tutkittava kokonaisuudessaan, mikä on se kokoonpano, jossa osuuskauppaliike pystyy asioita hoitamaan eikä siirtää taloudellisia rasituksia jatkuvasti osuusliikkeiden kannettavaksi.

Pendolin ilmoitti yhtyvänsä Välimäen esittämään mielipiteeseen. Ne näkymät, jotka ensi vuoden budjettia laadittaessa ovat esillä, eivät ole erityisen valoisia. Esimerkiksi samapalkkaisuuden toteuttaminen, vaikka se onkin hyvä asia sinänsä, tuottaa melkoisia vaikeuksia. Sen vuoksi olisi yrittävä löytää ulospääsytieto siten, ettei ainakaan kovin tuntuvasti asetettaisi lisärasituksia jäsenliikkeiden kannettavaksi. On toivottavaa, ettei omien sivujen määrä vähenisi, mutta niin saattaa kuitenkin tapahtua. KK:n tarvittamat tulot olisi löydettävä muuta tietä. Onko tutkittu esim. lehden painoasuun ja muihin sellaisiin seikkoihin liittyviä kysymyksiä? En epäile, etteikö keskusliiton johto olisi asiaa perusteellisesti harkinnut, mutta haluan kuitenkin tuoda asian tältäkin puolelta esille, koska osuusliikkeet ovat varsin tiukalla taloutensa kanssa. Kiinnittäisin myös huomiota budjetin jäsenmaksuliitteeseen. Toistaisin aikaisemmin tekemäni esityksen siitä, että KK:n tulisi olla mukana Suomi-Neuvostoliitto-Seurassa tai ellei tätä katsota mahdolliseksi, ainakin Sirola-opistossa 150 markan avustuksella, koska KK on mukana esim. Työväen Sivistysliitossa.

Kiiskinen kannatti Pendolinin ehdotusta, että KK menisi mukaan Suomi-Neuvostoliitto-Seuraan. KK on mukana mm. Pohjola-Norden -yhdistyksessä. Ellei tätä kuitenkaan voitaisi hyväksyä, niin Sirola-opisto olisi toisena vaihtoehtona.

Jalava ilmoitti, että asiasta keskusteltiin pari vuotta sitten ja silloin jäsenmaksuliitteestä poistettiin Suomalais-amerikkalainen Yhdistys. Jos halutaan vastapainoa Työväen Sivistysliitolle, niin saatujen tietojen mukaan on perusteilla uusi vastaava elin, ja olisi ilmeisesti paras odottaa, kunnes sen perustamisesta saadaan lopullinen tieto.

Välimäki ilmoitti olevansa samalla kannalla pääjohtajan kanssa. Sitä paitsi jos Sirola-opistoa halutaan mukaan, on otettava huomioon, että vas-

taavia opistoja on useampia, esim. Voionmaan opisto. KK on ollut kauan mukana Työväen Sivistysliitossa ja kun nyt on tulossa toinen sitä vastaava järjestö, olisi ilmeisesti katsottava myöhemmin, miten toimitaan.

Hallintoneuvosto päätti yksimielisesti hyväksyä KK:n tulo- ja menoarvion johtokunnan esittämässä muodossa. Samoin hallintoneuvosto yksimielisesti vahvisti Kuluttajan omien sivujen hinnaksi 190 markkaa niiltä osuusliikkeiltä, joissa Kuluttajan levikki on alle 2 000 kpl, ja 200 markkaa niiltä osuusliikkeiltä, joissa levikki ylittää 2 000 kpl. (Liite 44).

16. §

Edustajakokousalustukset

a) Eläkejärjestelyt osuuskauppaliikkeessä

Jalava ilmoitti, että hallintoneuvoston jäsenille on lähetetty asiasta mietintö, joka sisältää tavallaan ne ponnet, jotka edustajakokouksen olisi asiassa aikanaan vahvistettava (liite 49). Asian esilletulo on suoranainen seuraus työntekijäin eläkelain voimaantulosta. Pari vuotta sitten jouduttiin osuuskauppaliikkeen eläkejärjestelmä tilapäisesti sopeuttamaan uuteen tilanteeseen siten, että asiat on voitu näiden parin vuoden aikana hoitaa uuden lain edellyttämällä tavalla. Nyt on valtiiovallan taholla asia saatu siinä määrin valmiiksi, että lopullisia järjestelyjä voidaan ryhtyä toteuttamaan.

Esityksen mukainen eläketurva jakaantuisi kahteen osaan siten, että ensinnä olisi työntekijäin eläkelain mukainen peruseläke sekä sen lisäksi lisäeläketurva, joka on osuuskauppaliikkeen itsensä päätettävissä. Eläkeikä tulisi nousemaan miesten kohdalla 63:sta 65 vuoteen ja naisten kohdalla 58 vuodesta 62 vuoteen kuitenkin siten, että työntekijä voisi siirtyä eläkkeelle korkeintaan kahta vuotta varsinaista eläkeikää aikaisemmin. Eläkeiän koahoaminen johtuu siitä, että työntekijäin eläkelain mukaan sekä miesten että naisten eläkeikä on 65 vuotta. Kaikki laskelmat eläkkeiden suuruudesta perustuvat tähän edellytykseen. Jos eläkeikää halutaan esitetyistä alentaa, se merkitsee sangan huomattavia lisäkustannuksia.

Lisäeläketurvaksi on suunniteltu työkyvyttömyys- ja vanhuuseläke, hausta-avustus sekä perhe-eläke. Täyden eläkkeen suuruus tulisi olemaan 60 % työntekijän eläkkeen perusteena olevasta palkasta. Peruseläketurvan joutuisi kustantamaan työnantaja ja myös haustaavustus on ajateltu työnantajan kustannettavaksi. Lisäeläketurvan sen sijaan kustantaisivat työnantaja ja työntekijä yhdessä. Eläkekassa Tuessa on pyritty laskemaan uuden ehdotuksen mukaisia kustannuksia, mutta sitä ei vielä ole voitu riittävän luotettavasti selvittää. Elämän kohdalla suoritettujen alustavien laskelmien perus-

teella on päädytty siihen, että perhe-eläketurvan kustannukset olisivat hie-
man alle 2 % kaikista palkoista. Työntekijöiden maksuille on asetettu rajaksi 3 % palkasta perhe-eläketurvan osalta sekä lisäksi 3 % vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeen osalta. Kun asia tulee seuraavan kerran esille, on jo saatu täsmällisempiä laskelmia siitä, mitä lopulliset kustannukset tulevat olemaan.

Eläkejärjestelmän organisaatio on suunniteltu siten, että Eläkekassa Tuki tulee huolehtimaan asiasta samalla tavoin kuin tähänkin asti. Käsittelyjärjestys on ajateltu sellaiseksi, että edustajakokous ratkaisee ensi kesänä järjestelmän periaatteen ja myöhemmin tehtävät muutokset tulevat KK:n hallintoneuvoston ratkaistaviksi. Tämä johtuu siitä, että eläkelakeihin tulee jatkuvasti muutoksia, jotka useasti vaativat nopeaa toteuttamista eikä edustajakokousta voida ajatella kutsuttavaksi kokoon jokaista muutosta varten. Edustajakokous siis vahvistaa eläkejärjestelmän pääperiaatteet, joihin ei sinänsä ilmeisesti tule muutoksia, joten hallintoneuvoston tehtäväksi jää ainoastaan käytännöllisten ratkaisujen teko.

Hallintoneuvoston olisi tällä kertaa lopullisesti päätettävä, että asia otetaan esille ensi edustajakokouksessa. Ehdotusten yksityiskohtainen käsittely tapahtuu ensi helmikuun kokouksessa, jonka jälkeen asia esitettäisiin liittokokouksille, joiden evästyksen pohjalta johtokunta ja hallintoneuvosto huhtikuussa käsittelevät asiaa undesta. Nyt tehtävän periaatepäätöksen jälkeen voidaan ryhtyä neuvottelemaan työntekijäjärjestöjen kanssa, jota ei ennen hallintoneuvoston päätöstä luonnollisesti ole voitu tehdä. Helmikuuhun mennessä voi esitykseen tulla joitakin muutoksia, jotka lähinnä johtuvat eduskunnasta sekä työntekijäjärjestöjen kanssa käytävistä neuvotteluista. Nyt tehtävä päätös on se pohja, jonka varassa voidaan neuvotteluihin lähteä.

Heinimo totesi, että esitys sisältää kaksi oleellista muutosta nykyiseen järjestelmään. Perhe-eläkkeen puuttuminen osuuskauppaliikkeemme eläkejärjestelmästä on erittäin vakava puute ja se olisi välttämättä saatava, vaikka se onkin kallis. Koska perhe-eläkkeelle on saatava tilaa, on muualta yritettävä saada aikaan kustannusten säästöä, minkä vuoksi eläkeikää olisi korotettava. Työntekijäin eläkelaisissa on sekä miesten että naisten eläkeikä 65 vuotta. Tuntuu siltä, että asia osuuskauppaliikkeessä voitaisiin hoitaa esitetyltä 65 ja 62 vuoden eläkeiän pohjalta. Osuuskauppaliikkeen palveluksessa on kovin erilaisia ryhmiä, emmekä me voi saada aikaan selaista järjestelmää, joka sopisi kaikille ryhmille.

Alanne totesi, että asiasta on tällä hetkellä vaikea sanoa perusteellisesti mitään. Esityksessä on kohtia, joista voi todeta, että eläkejärjestelmässämme on tähän saakka ollut perustavaa laatua olevia virheellisyyksiä. Olen jo paljon aikaisemmassa vaiheessa sanonut, ettei osuuskauppaliikkeen pidä mennä 65 vuoden eläkeikään, koska esim. valtiolta voi vedota osuus-

kauppaliikkeen ratkaisuun. Nyt olemme siinä tilanteessa, että valtiovalan vaikutuksesta pyritään nostamaan miesten eläkeikä 65 vuoteen. Vaikka nykyisen eläkeiän säilyttäminen onkin ehkä kallista, on ehdotuksen mukaiseen järjestelmään ikävää mennä. Liike-elämässä on tahti niin kiivas, etteivät 65-vuotiaat enää ole riittävän vireitä. 63 vuoden eläkeikä on mielestäni tarpeeksi korkea. Jos 65 vuoden eläkeikään on pakko mennä, on se mielestäni taka-askel. Tilanne nähdään selvästi jo siitä, missä iässä liikkeenhoitajat yleensä siirtyvät eläkkeelle.

Välimäki ilmoitti, että tässä yhteydessä ei ole kysymys yksityiskohdistista, vaan siitä, otetaanko asia esille edustajakokouksessa. Eläkekassa Tuen hallintoneuvostossa liikealan työntekijöiden edustajat olivat harmistuneita siitä, ettei asiaa otettu esille jo vuosi sitten. Nyt koko eläkejärjestelmä olisi saatava lopulliseen muotoon. Eläkeiästä voidaan tietenkin taittaa peistä, mutta edellisen asian yhteydessä jo todettiin, ettei osuusliikkeiden kustannuksia voida paljoa lisätä. Käytännössä hyvin monessa tapauksessa pyydetään jatkoa pari vuotta. Naisten kohdalla eläkeiän nostaminen voi sen sijaan olla vaikeampaa.

Kiiskinen totesi, että asia on jo kerran aikaisemmin käsitelty hallintoneuvostossa ja silloin päätettiin sen esille ottamisesta. Kannatan asian käsittelemistä edustajakokouksessa. Asia on varsinaisesti ensi kertaa esillä eikä siitä vielä ole täyttä käsitystä. Perhe-eläkkeen mukaan ottaminen on parannus, joskin se tulee osuuskauppaliikkeelle kalliiksi. Eläkeikä on sellainen kysymys, johon varmasti ammattiyhdistysliikkeen taholta voimakkaasti puututaan. En usko, että ammattiyhdistysliike hevillä luopuu siitä, mikä työväenliikkeen avulla aikaisemmin on saavutettu. Laskelmat pitäisi mielestäni laatia siltä pohjalta, että eläkeikää ei koroteta, sillä siihen ei nähdäkseni voida mennä. Jos me korotamme eläkeikää osuuskauppaliikkeessä, eduskuntapiireissä siihen varmasti vedotaan ja ollaan valmiit seuraamaan esimerkkiä. Esitän, että eläkeiän suhteen palattaisiin jo tässä vaiheessa entiseen järjestelmään.

Jalava totesi olevan selvää, että eläkeiästä tulee eniten keskustelua. On kuitenkin kysymys niin suuresta kustannustekijästä, että jos palataan nykyisiin säännöksiin, joudutaan perhe-eläkkeestä ehdottomasti luopumaan. Mikäli perhe-eläke halutaan saada mukaan, täytyy ikärajakysymystä harkita ennakkoluulottomasti. Ikärajakysymys ei näin ollen ole niinkään selvä. Elintarviketyöläisten liiton taholta on huomautettu siitä, että osuuskauppaliikkeessä seurataan liian tiukasti eläkeikärajaa eikä anneta riittävän joustavasti mahdollisuutta jatkaa työskentelyä eläkeiän saavuttamisesta huolimatta. Joudumme jatkuvasti käsittelemään pyyntöjä saada jatkaa työskentelyä eläkeiästä huolimatta. Myönnän, että eläkeiän korottaminen on jonkinlainen taka-askel. Ihmisten keski-ikä kuitenkin nousee jatkuvasti ja eläkkeelle siirtymishalu ei aina ole niinkään selvä. Asiasta on neuvoteltava työntekijäjärjestöjen kanssa ja sen jälkeen saadaan kuulla, mikä niiden kanta

asiassa on.

Tossava ilmoitti olevansa samaa mieltä pääjohtajan kanssa. Osuusliike Ahjossa käsitellään eläkeasioita kerran vuodessa. Melkein jokainen eläkeiän saavuttava pyytää saada jatkaa työskentelyään edelleen. Mainittakoon, että viime johtokunnan kokouksessa käsiteltiin yhdeksää eläkeiän saavuttamistapausta, joista seitsemän sai jatkoaikaa ja ainoastaan kaksi siirtyi eläkkeelle ja hekin vastoin tahtoaan. Asia ei mene käytännössä aivan niin suoraanvaiseksi kuin Kiiskinen totesi. Jos työntekijät siirretään kylmästi eläkkeelle 58 ja 63 vuoden iässä, useimmat hakevat uuden työpaikan.

Peitsalo ilmoitti, että eläkeikä tulee ilmeisesti olemaan keskeisesti vaikea asia, mikäli ei työntekijäpuolen kanssa päästä asiasta selville vesille. Jos tilannetta tarkastellaan asiallisesti eikä tunteen varassa, kuten tässäkin kokouksessa on tapahtunut, se ei ole niin vaikea. Nykyiset eläkeiät 58 ja 63 vuotta katsotaan eräänlaiseksi pyhänjäännöksi. Nykyistä järjestelmää päätettäessä asiaa katsottiin puhtaasti asiallisesti. 58 ja 63 vuotta olivat silloin - vuonna 1936 - yleisimmät eläkkeelle siirtymisiät joka puolella ja päätös tehtiin suurelta osin siltä pohjalta. Osuuskauppaliikkeessä on liikkeenhoitajien osalta tapahtunut sama keski-ikä pidentyminen kuin muillakin aloilla. Nyt liikkeenhoitajien keski-ikä on n. 12 vuotta pitempi kuin esim. 20-luvulla. Tälläkin kertaa kannattaa ottaa huomioon yleinen käytäntö. Esim. eduskunnassa ei yksikään ryhmä esittänyt alle 60 vuoden eläkeikää. Keski-ikä ja myös työteho ovat nousseet jatkuvasti. Lisäksi asiassa joudutaan ottamaan huomioon myös kustannussyt. Työnantajan on kustannettava peruseläketurva. Työntekijäin eläkelaki merkitsi 5 %:n palkkakustannusten nousua. Jos peruseläketurvan lisäksi annetaan lisäetuja, työnantaja ja työntekijä maksavat ne puoliksi. Poikkeuksena tästä on kuitenkin se, että jos eläkeikä on alle 65 vuotta, ei työntekijä saa millään tavoin osallistua sen aiheuttamiin kustannuksiin. Eläkeiän alentamisesta aiheutuvista kustannuksista voidaan todeta, että jos eläkeikä on 65 vuotta, merkitsee se 5 %:n kustannuksia maksetuista palkoista. Jos naisten eläkeikä on 58 vuotta, nousevat kustannukset 8.3 %:iin, joka on työnantajan kokonaisuudessaan kustannettava. Jos naisten eläkeikä on 62 vuotta, se merkitsee 6.3 %:n kustannuserää palkoista. Nämä kustannuserät ovat niin suuria, että jos nykyiset eläkeiät säilytetään, osuuskauppaliike ei kykene parantamaan tähänastista järjestelmää. Olisi erittäin suuri vahinko, jos perhe-eläke puuttuisi ja siitä on luovuttava, jos eläkkeelle siirtymisiät ovat entiset. Tässä joudutaan siis punnitsemaan vastakkain sitä, valitaanko eläkeikä 62 ja 65 vuotta tai jätetäänkö perhe-eläke eläkejärjestelmästä pois. Mielestäni meidän kannattaa valita perhe-eläke. Eläkeiän suhteen emme silloin olisi vielä edes yleisellä tasolla. Sitä paitsi perhe-eläke on tällä hetkellä käytössä jo SOK:ssa ja Keskossa. Mielestäni asiaa kannattaa tutkia kylmästi ja ilman tunteita.

Sainio ilmoitti olevan paikallaan, että asia otetaan esille. Mitä tulee esi-

tyksen yksityiskohtiin, mm. eläkeiän kohdalla, se on minusta kysymys, josta tullaan verrattain paljon keskustelemaan ja joka muodostuu vaikeaksi. Olen seurannut erään melko huomattavan alan lisäeläketurvan järjestyjä. Kun yleinen eläkeikä on 65 vuotta, tullaan kyseisellä alalla pysymään entisellä pohjalla 63 vuoden eläkeiässä. Voin melkoisella varmuudella todeta, että esim. valtiovalan kohdalla suunta tulee olemaan sama. Minusta olisi arveluttavaa, jos me lähtisimme eläkeikään nähden toiselle linjalle. Seuraavaan kokoukseen on luvattu tarkempia laskelmia kustannuksista. Onkin paikallaan, että hallintoneuvoston jäsenet saavat ennen lopullista ratkaisua tiedot lopullisista kustannuksista.

Koiviston mielestä asia olisi pyrittävä hoitamaan niin, että kaikki osapuolet voisivat olla siinä mukana. Jos eläkeiän korottamisen vaihtoehtona on perhe-eläke, on todennäköistä, että työntekijäpuolikin kallistuu perhe-eläkkeen kannalle. Uskon, että osuuskauppaliikkeessä on saatu samat kokemukset kuin Helsingin Työväen Säästöpankissa siitä, että ellei eläkeiän saavuttaneelle anneta lainkaan pidennystä, he pitävät sitä suurena loukkauksena. Työskentelyn jatkaminen eläkeiän saavuttamisesta huolimatta johtuu lähinnä työntekijöiden omasta halusta ja harvat haluavat lähteä eläkkeelle heti, kun siihen on mahdollisuus.

Hallintoneuvosto päätti yksimielisesti, että eläkekysymys otetaan esille vuoden 1965 edustajakokouksessa. Edelleen hallintoneuvosto hyväksyi alustavasti tehdyn esityksen ja antoi johtokunnalle valtuudet kehitellä asiaa edelleen ja neuvotella siitä työntekijäjärjestöjen kanssa.

b) Jäsenetukysymys

Veikko Kuoppala ilmoitti, että osuusliikkeiden jäsenilleen myöntämät edut ovat jossakin määrin hajanaisia. Osuusliikkeillä on lisäksi jatkuvasti vaikeuksia jakaa kohtuullista ylijäämää sääntöjen edellyttämien rahastosiirtojen ja välttämättömien poistojen jälkeen. Verottaja on lisäksi ryhtynyt tulkitsemaan verolakeja lainsäätäjän ilmeisestä tarkoituksesta poiketen siten, että osuusliikkeet eivät saa vähentää verotettavasta tulostaan sitä osaa jäsenille palautettavasta ylijäämästä, joka katsotaan syntyneeksi ei-jäsenten ostoista. Erityisen vaikeaksi tilanne muodostui vuoden 1963 tilinpäätösten teon yhteydessä, jolloin osuusliikkeet joutuivat tinkimään ylijäämänpalautuksesta melkoisesti. 44 osuusliikettä ei voinut palauttaa ylijäämää lainkaan, kun tällaisia osuusliikkeitä vuotta aikaisemmin oli vain muutama. Sen vuoksi osuusliikkeet ovat vuoden varrella joutuneet harkitsemaan erilaisia keinoja, joilla ylijäämänpalautus on voitu edes osittain korvata. KK:n johtokunta asetti viime keväänä toimikunnan tutkimaan jäsenetukysymystä koko laajuudessaan. Toimikunta on tutkinut asiaa ja tehnyt johtokunnalle ehdotuksensa, joka on käsittelyn jälkeen pelkistynyt toimikunnan tutkimuksen ehdotukseksi, joka on jaettu hallintoneuvoston jä-

senille (liite 50). Tämän jälkeen Kuoppala esitteli johtokunnan ehdotukset yksityiskohtaisesti.

Sainio totesi ehdotuksesta ilmenevän, että kaikissa osuusliikkeissä pyritään jakamaan ylijäämää määräprosentti. Tiedustelen, sisältyykö tähän ylijäämäjakoesitykseen myös Renlund.

Heinimo ilmoitti, että Renlund ei sisälly ehdotukseen.

Välimäki totesi, että ehdotuksessa käsiteltävät asiat ovat erittäin ajankohtaisia ja on hyvä, että ne on otettu esille. Tilanteeseen täytyy löytää ratkaisu, ja jos esitetyt suuntaviivat voitaisiin toteuttaa, merkitsisi se melkoista etua mainonnassa ja valistustyössä. Ellei tällaista ohjelmaa toteuta, ei yleismainonnassa voida puhua jäseneduista mitään.

Kiiskinen ilmoitti yhtyvänsä Välimäen mielipiteeseen. On hyvä, että asia vihdoin tulee esille. Toimikunta on mielestäni löytänyt hyviä ratkaisuja. Yhtenäisyyteen esim. ylijäämänpalautuksessa pitäisi päästä. Muutkin ehdotukset ovat oikeaan osuneita, ja mielestäni olisi myös jäsentenrahasto saatava käyttöön. Kumminlahjoja ja häälahjoja on joissakin osuusliikkeissä jo jaettu ja nekin olisi hyvä yhtenäistää. Asiaa ei tässä yhteydessä tarvitse vielä lopullisesti päättää, sillä siihen palataan myöhemmin.

Virtanen ilmoitti yhtyvänsä kaikkeen, mitä aikaisemmin on sanottu. Mitä nimenomaan ylijäämänpalautukseen tulee, on esim. OTK:n korkoveloitusta sellainen rasitus, joka tulee erityisesti heikkojen liikkeiden osalle. Ylijäämänpalautukseen pitäisi mielestäni saada jokin vähimmäisraja, sillä muuten ei yhtenäisyyteen päästä.

Alanne ilmoitti, että jäsentenrahastoa koskeviin määräyksiin pitäisi saada määräys siitä, miten paljon rahastoon voidaan siirtää. Jäsentenrahasto pitäisi muotoilla niin, että ylijäämänpalautus kokonaisuudessaan siirrettäisiin sinne ja rahastoa voitaisiin käyttää melko väljästi samaan tapaan kuin säästökassaa. Osuusmaksun yhtenäistäminen tuo kentällä varmasti erimielisyyksiä, ja niissä liikkeissä, joissa osuusmaksun suuruus tällä hetkellä on 30 markkaa, syntyy varmasti vastustusta.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä esitettiin eri kohtien osalta seuraavat huomautukset:

Osuusmaksu ja jäsentenrahasto

Heinimo ilmoitti, että KK:n edustajakokouksen päätökset ovat useimmiten suosituksia osuusliikkeille. Päätökset ovat harvoin velvoittaneet osuusliikkeitä ja näin on laita myös osuusmaksun kohdalla.

Alanne ilmoitti, että jos päätös tehdään johtokunnan esittämässä muodossa, se voidaan katsoa pakoksi ja liikkeenhoitajat voivat painostaa hallinto-kuntia voimakkaasti. Muutoin minulla ei ole mitään asiaa vastaan, mutta näkisin, että jäsenistön pitäisi päästä vapaasti päättämään asiasta. Osuusmaksulla ei sinänsä ole erityisempää merkitystä pääomankeruumuotona.

Heinimo ilmoitti koko esityksen tähtäävän siihen, että pääomankeruussa siirrytään osuusmaksusta jäsentenrahastoon. Elannon jäsentenrahastossa on kullakin jäsenellä kaksi tiliä, toiseen siirretään säännöissä edellytetty vähimmäismäärä ja toiselta taas voidaan nostaa varoja vapaasti. Minua on erikoisesti kiinnostanut kysymys siitä, olisiko jäsenen rahasto-osuudelle määrättävä katto. Edustan edelleenkin sitä kantaa, ettei tällaista kattoa olisi asetettava, koska sitä olisi rahanarvon muutosten mukaan silloin tällöin korotettava. Elannon sääntöjen mukaan voi jäsentenrahastosta nostaa varoja mm. täytettyään 60 vuotta, ja tätä on käytännössä tulkittu niin, ettei 60 vuotta täyttäneiden osalta ole enää kerätty varoja jäsentenrahastoon. Elannon sääntöjen 10. §:n 5. kohdan perusteella pidän mahdollisena johtokunnassa päättää, ettei jäsentenrahastoon enää kerätä varoja sen noustua tiettyyn määrään. Täten määrättyä kattoa voidaan nostaa rahanarvon muutosten sitä edellyttäessä sääntöjä muuttamatta.

Ylijäämänpalautus

Heinimo ilmoitti, että ehdotukseen yhtenäisestä ylijäämästä sisältyy se oikea periaate, ettei siinä mennä niin pitkälle, etteikö jokin liike voisi jakaa enemmänkin ylijäämää kuin yleisesti käytettävän yhtenäisen prosenttimäärän. Ylijäämänpalauttamiseen myös muista osuusliikkeistä tehdyistä ostoksista sisältyy luonnollisesti pelko siitä, että kun esim. Osuuskauppa Perhelän jäsen saa ylijäämää yhden prosentin omasta liikkeestään suorittamistaan ostoksista ja kaksi prosenttia esim. Elannosta suorittamistaan ostoksista, tämä saattaa herättää tyytymättömyyttä.

Kiiskinen ilmoitti, että periaatteessa on oikein, että yhtenäiseen ylijäämänpalautukseen päästäisiin ja että myös muista osuusliikkeistä tehdyistä ostoksista jaettaisiin ylijäämää. Tuntuisi kuitenkin luonnolliselta, että palautettava prosenttimäärä olisi se, minkä jäsen saa omasta liikkeestään.

Heinimo totesi, että saattaisi olla oikeinta jakaa muista osuusliikkeistä tehdyistä ostoista palautusta yhdenmukaisena. Tätä palautusta ei kuitenkaan voitane jakaa ylijäämän nimellä, vaan se tulisi kulkemaan ostohyötyksen nimellä.

Yksityiskohtaisen käsittelyn jälkeen hallintoneuvosto yksimielisesti hyväk-

si johtokunnan ehdotuksen.

17. §

Palkka-asioita

Toimihenkilöt poistuivat kokouksesta.

Jalava ilmoitti johtokunnan ehdottavan keskusjärjestöjen ja Elannon kesken käytyjen neuvottelujen perusteella, että hallintoneuvoston nimittämien osastopäälliköiden ja heihin verrattavien toimihenkilöiden palkat korotettaisiin 1.1.1965 lukien jaetun esityksen mukaisiksi (liite 51). Näille henkilöille ei ole vuoden aikana annettu ns. indeksikorotuksia. Johtokunta ehdottaa myös, että mikäli vuoden 1965 aikana tulee toteutettavaksi työehtosopimuksen mukaisia indeksikorotuksia, ne automaattisesti annetaan myös hallintoneuvoston vahvistamiin palkkoihin.

Heinimo ilmoitti keskusjärjestöjen ja Elannon hallintoneuvostojen puheenjohtajien asiasta neuvoteltuaan ehdottavan, että myös johtajien palkat korotetaan vastaavasti jaetun esityksen mukaisiksi 1.1.1965 lukien.

Hallintoneuvosto hyväksyi esitykset yksimielisesti.

18. §

Johtokunnan pöytäkirjat

Pekka Kuoppala luki johtokunnan pöytäkirjat 23.5. - 10.12.1964 väliseltä ajalta.

Kiiskinen tiedusteli, missä vaiheessa E-öljyt Oym toiminta tällä hetkellä on. Eikö E-öljyt Oym toiminnan laajentamista olisi syytä kiirehtiä?

Jalava ilmoitti, että E-öljyt Oym sopimus Neste Oym kanssa lienee jo allekirjoitettu. Se on samansisältöinen kuin Neste Oym ja Keskon välinen sopimus. Asia on ollut melko visainen, ja Neste Oy on aiheuttanut vaikeuksia erityisesti rahoituskysymysten osalta.

Kiiskinen tiedusteli, onko Porvoon sairaalan rakennusurakka-asia jo ratkennut.

Veikko Kuoppala ilmoitti, että asia on kaiketi käsitelty rakennustöimikunnassa viime viikolla, mutta me emme yrityksistä huolimatta ole saa-

neet tietoa asiasta.

Kiiskinen totesi, että vuosi sitten käsiteltiin hallintoneuvostossakin liikevaihtoverolakiasiaa ja KK puuttui asiaan silloin julkisuudessaakin hyvin voimakkaasti. Nyt on eduskunnassa esillä esitys lain jatkamisesta. Eikö KK:n olisi jälleen syytä puuttua kuluttajien etujen valvojana asiaan myös julkisuudessa.

Jalava ilmoitti, että KK on puuttunut asiaan myös tässä vaiheessa. KK:sta on ollut asiantuntijoita kuultavana valtiovarainvaliokunnan verojaostossa. Siellä ilmoitimme, että olemme edelleenkin lakia vastaan ja että kokemus on osoittanut meidän olleen vuosi sitten oikeassa. Samalla on esitetty erinäisiä suoranaisia virheellisyyksiä ja puutteita, joita nykyisessä laissa on ja niistä on mennyt valtiovarainvaliokunnalle myös kirje. Myös valtiovarainministerin kanssa on käyty neuvotteluja sekä liikevaihtoverolaista että liikevaihtoveron palautuslaista. Viimeksi mainitussa asiassa vasemmistöryhmien on ilmeisesti vaikeata olla esitystä vastaan. Julkisuudessa ei KK vielä ole tässä vaiheessa ollut.

Kiiskinen ilmoitti, että KK:n toimenpiteet on pantava merkille tyydytyksellä. Olisi kuitenkin ollut syytä esittää asia myös julkisuudessa, koska asiassa ei ole mitään salaamista.

Roiha ilmoitti, että kun laki vuosi sitten hyväksyttiin, siinä yhteydessä mainittiin, että veroprosenttia kevennettäisiin. Kuluttajaväestö olisi mielellään nähnyt, että KK arvovallallaan olisi puuttunut asiaan. Kipein kysymys liikevaihtoverossa on se, että välttämättömyystarvikkeet ovat veronalaisia. Mielestäni KK:n olisi pitänyt esittää näkemyksensä myös julkisuudessa.

Jalava ilmoitti, että asiaa seurataan jatkuvasti hyvin tiiviisti, ja jos julkisuudessa esiintymisestä on hyötyä, asia otetaan esille. On kuitenkin jo taktillisista syistä katsottava, mikä menettelytapa on paras.

Heinimo toivotti läsnäolijoille rauhallista joulua ja hyvää uutta vuotta.

Vakuudeksi:

Anto Leinimo

T. A. Hyyrylä

Edellä olevan pöytäkirjan olemme tänään tarkastaneet ja todenneet sen ko-

kouksen kulun mukaisesti oikein laadituksi.

Helsingissä helmikuun 22. päivänä 1965

J. Ranta

Heino Leinimo